

SURÁNYI MIKLÓS
DÁVID ÉS GÓLIÁT

REGÉNY

TARTALOM

DÁVID ÉS GÓLIÁT

ELBESZÉLÉSEK

A LEVÉL
GYILKOSSÁG A HÍDON
JENA
A VÉLETLEN

DÁVID ÉS GÓLIÁT

I.

Derekas munkát végez majd az, aki egykoron megírja a szállodák és vendégfogadók történetét, a római világbirodalom napjaitól kezdve mostanig. Ezen a bűvös szemüvegen keresztül nézve alighanem valami egészen új és mindennél érdekesebb alakja rajzolódna ki az életnek: az ember, aki úton van és útközben megpihen, hogy erőt gyűjtsön össze magának további vándorlására. Megismernők a világjáró embert, akit hol utasnak, hol csavargónak, hol előkelő idegennek, hol megszálló vendégnek, hol zarándoknak, hol pedig földönfutónak hívnak s aki magában hordja az emberiség legigazibb szimbolumát. Hiszen valamennyien utasok vagyunk, átutazók, egy hosszabb vagy rövidebb alagúton, amelynek sem az elejét nem ismerjük, sem a végét, - ámde nem erről van szó, hanem szállodákról és fogadósokról, különösképpen pedig egy öreg, tisztos, kicsiny vendégfogadóról és annak tulajdonosáról, egy öreg, tisztos és kicsiny emberkéről, akinek elsősorban volna érdemes megírni az életrajzát, ha erre egyáltalában gondolna valaki.

A szálloda valamikor a fehér barátok kolostora volt és ha ma még élne valaki a régi fehér barátok közül, akik szabad óráikban, krónikák szerkesztésével foglalkoztak, Dávid Sylvester urnak, a Szentháromság-utcabeli Dávid-szálloda tulajdonosának életrajzát a maga igénytelen stílusában az alábbi módon körvonalazná.

Dávid Sylvester úr jelenleg hetvenkét éves, nős, egy gyermek atyja, vagyonos, jóhírű polgár, akinek apja és nagyapja is szállodás volt a Szentháromság-utcában. Családját valamikor más-képpen hívták, a Dávid nevet a tulajdonos öregapja vette fel, nyilván kényelemből és azért, hogy ezzel is megmutassa, mennyire azonosítja magát szállodájával. Hogy ezt megtehesse, tekintélyes alapítványt tett le a város pénztáránál elaggott és tönkrement szállodások, hotel-portások és pincérek számára, más szóval, pénzen vásárolta a nevet, amelyet azóta polgári erényével, takarékoságával és gazdagságával erkölcsileg is jóhangzásúvá és tekintélyessé tett.

Dávid Sylvester ezelőtt ötven esztendővel, vagyis huszonkét esztendőskorában vette át a szálloda igazgatását, édesapját és édesanyját egyszerre vesztvén el egy szörnyű kolerajárvány alkalmával. Egyetlen gyermek volt, még nőtlen, de nagyon gazdag, nagyon tevékeny és nagyon irigyelt ember. Bármely polgár tisztességgnek tartotta volna, ha feleségül veszi leánygyermekét és Dávid Sylvester akármilyen nagy hozományt könnyedén megkapott volna a legszebb és legelőkelőbb polgári hajadon kezével együtt. Mindenki tudta, hogy Sylvester, a kisdéd termetű, de karcsú és fűrge, kékszemű és szőke gavallér, önmagán és szállodáján kívül, a világon mindennél jobban szereti a pénzt; házassága tehát érthető meghökkenést és csodálkozást keltett. Sylvester felesége egy énekesnő lett a Vígoperából, apátlan-anyátlan árva, egy öreg énektanárnő neveltje, koldusszegény, de torkában aranybánya rejtett és amelletted és szeretetreméltó kis nebulusvirág, maga is szőke, pirosarcú, kékszemű, kicsit telt és alacsony, néhány centiméterrel még kisebb, mint Sylvester úr. Nem mondana igazat, aki azt állítaná, hogy Johanna kisasszony szíve elepedt az ifjú szállodásért. Nyilván nem ismerte még a nagy szenvedélyeket, mindössze tizenhét esztendőskor volt és Sylvester iránt inkább bámulatot és félelmet, mint szerelmet érzett. Nevelőanyja azonban megpuhította. Ezért egy kis emeletes ház és évjáradékot kapott Sylvestertől, elég tekintélyes évjáradékot, amelyből, ha éppen kedve tartja, holtig megélhet munka és gond nélkül, de ha jobban tetszik neki, előkelő és nagyszabású énekiskolát nyithat a Vígopera közelében.

Sylvester úr szeretetreméltó volt és Johanna rövid idő alatt őszintén és egész életre szólóan megszerette őt. Átvette az étterem vezetését és kitűnő gazdaasszony lett. Énekelgetni azért szabad volt neki és az étterem hátsó benyílójában templomi korálistákkal és az operaház

énekeseivel gyakran énekelte Palestrinát, Bachot és Mozartot, ama kicsiny, de rendkívül finom orgona hangjai mellett, amelyet Sylvester úr gyengéd figyelme állíttatott be a legbensőbb étkezőszobába.

Boldogan éltek, a második esztendőben gyermekük is született, aki azonban tizenhat hónapos korában meghalt. Johanna asszonynak pedig nem adatott meg, hogy több gyermeket szüljön. Ez nagyon fájt nekik, de a szálloda mindig tele volt jól fizető, tisztességes vendégekkel, a tulajdonos minden hónapban nagy összeg pénzt vitt a bankjába, a Hotel Dávid hírneve és a Dávid-házaspár tekintélye és gazdagsága évről-évre nőtt. Férj és feleség azért néha mégis szomorúan összenéztek. Sylvester úr halkan dörmögött, Johanna asszony pedig sírva fakadt. Gyermek nélkül alig van értelme az életnek, de szerelemnek és házasságnak egyáltalában nincs.

Történt egyszer, hogy hosszabb tartózkodásra megszállt a hotelben egy hosszú, Krisztus-szakállú, vörös-szőke, hórihorgas német zenész, bizonyos lovag Melius Péter a feleségével. Tisztességes pár volt, bizalomgerjesztő és a férfi lovagi rangja általános tiszteletet szerzett nekik a hotelben. Az asszony betegeskedett, heteken át nem mozdult ki a szobájából, sápadt volt mindig és tejfehér bőre kissé szeplős és foltos. Melius lovag brácsás volt a Vígoperában, de amellet csillagászzal, matematikával és filozófiával foglalkozott és azt mondogatta, hogy egyszer ki fog lépni a világ elé Uranos és Astraea étheri zenéjével, amely mellett minden Palestrinaének és Beethovenszimfónia zagyva kakofónia gyanánt sérti az emberiség fülét. Emellett azonban rendesen fizetett és így Dávid úrnak semmi kifogása sem volt az étheri zene és az asztrológiai dallamok ellen. Annál nagyobb megdöbbenést keltett, amikor egy nap kiderült, hogy a lovag felesége gyermeknek adott életet második emeleti udvari szobájukban, kicsiny leánygyermeknek, éppen Szilveszter-éjjel, néhány perccel tizenkettő előtt. Dávid úr a haját tépte izgalmában és felháborodásában. Ám nem volt mit tenni, az égne e szilveszteresti ajándéka könnyekre fakasztotta Johanna asszonyt, aki bábáért és doktorért küldött, mert a fiatal anya élete veszélyben forgott. Azonban bába és orvos sem tudtak segíteni, Melius lovag özvegyen és a csecsemő anyja nélkül maradt. Ebben a helyzetben Melius teljesen gyámoltalanul, majdnem ész nélkül viselkedett, Sylvester dühöngött, a szálloda lakói szörnyűködtek, Johanna asszony könnyeket ontott, de nem vesztette el a fejét, hanem dadáért küldött, hogy a nyomorult kis újszülött éhen ne vesszék. Néhány nap múlva Melius lovag közölte velük, hogy a kis leánykát, akit születése napjáról Sylviának kereszteltek, elviszi valamelyik gyermekmenhelyre. Johanna asszony sírt és kikönyörögte Sylvester úrtól, hogy a kicsike még néhány hónapig, amíg megerősödik, ott maradhasson dadájával együtt a szállodában. Ott maradt és azóta végleg ott is ragadt. Melius lovag a maga özvegységében mindig gyámoltalanabb és gyámoltalanabb lett és Sylviát beiktatták a szálloda lakóinak névsorába a dadájával együtt. Melius lovag fél esztendő múlva bevallotta, hogy ezt a gyönyörű kis teremtetést nincs szíve menhelyre adni. Johanna asszony könnyekre fakadt és csatlakozott a lovag véleményéhez. Újabb hat hónap elteltével Melius lovag - gyámoltalanabban, mint valaha - előadta Sylvester úrnak, hogy ez így nem mehet tovább, a kis Sylviát nem adja menhelyre, de nem hagyja anyja nélkül sem, mert nem akar a tiszteletreméltó Dávid-család terhére lenni. Dada helyett dajkát kellene fogadni, de ő célszerűbbnek véli, ha dajka helyett inkább új asszonyt hoz a házhoz, ki is szemelt már magának egy jóra való hárfásnőt a Vígopera zenekarából. Johanna asszony sírva fakadt, Dávid úr pedig figyelmesen vizsgálgatta Sylvia angyali arcocskáját és arányos, kövér és egészségtől duzzadó, de finom kis alakját. Azután kijelentette, hogy Melius lovag terve ostoba és megengedhetetlen. A két méter hosszú csillagász és zeneköltő rémülten dadogta, hogy a hárfásnővel már az eljegyzés is megtörtént s ő különben sem bírja az agglegény élet költségeit és nélkülözéseit. Sylvester úr tekintélyes kárpótlást fizetett a hárfásnőnek, dajkát fogadott Sylvia mellé és biztosította a lovagot, hogy nem fogja zaklatni a penzió díjáért. Ebben megegyeztek. Melius lovag azonban, úgy látszik, tovább is lelkiismeretfurdalást

érzett a történetek miatt, mert két esztendő múltán újra kijelentette, hogy ez így nem mehet tovább. Neki meg kell házasodnia. Anyát kell adni Sylviának. El is jegyzett már egy zongoratanárnőt. Sylvester úr most erélyes és döntő lépésre határozta el magát. Fizetett a zongoratanárnőnek és rávette Meliust, hogy adja oda neki Sylviát, akit örökbefogad, az apa egzisztenciáját pedig csinos életjáradékkal biztosítja. Az alkudozás eredménnyel végződött és Sylvia Dávid úr és Johanna asszony birtokába került. Az egyesség legszigorúbb pontja az volt, hogy Melius lovagnak el kell hagynia a szállodát és a távolból sem szabad Sylviával szemben úgy viselkedni, mint apa a gyermekével. Melius lovagnak semmi köze sincs Sylviához. Sylvester úr kifizette és elbocsátotta a szálloda egész személyzetét és újat fogadott, hogy ne tudjon senki Sylvia származásáról. Csak a portás maradt a helyén, mert apja és nagyapja is a szállodában szolgált és ő maga megbízható és jellemes ember volt, majdnem tagja a családnak és ezenkívül a hallgatásért Dávid úrtól életjáradékot kapott, amelyből a fizetésen és a borraivalokon felül egész életére gazdagon biztosítva volt. Dávid úr nagy halom pénzzel elintézte azt is, hogy Sylvia születési anyakönyvi lapja és orvosi bizonyítványa meghamisított. Megvesztegette a bábaasszonyt, a dajkát, az egyházfit, az anyakönyvvezetőt, az árvaszéket és mindenkit, akinek Sylvia születése körül némi hivatalos, vagy privát szerepe volt.

Melius lovag eltűnt, a tőkéjével és évjáradékával és csak levelek jöttek tőle néha, amelyekben Johanna asszonytól a lányka után tudakozódott. Azután a levelek is elmaradtak s csak ezelőtt tíz évvel jelent meg újra a szállodában, gyámoltalanul, betegesen, életuntan és kiábrándulva, mert sem a filozófia, sem a zeneköltészet, sem a csillagászat, sem a matematika körül nem valószínűsultak meg a reményei. Melius lovag azóta ingyen lakik a szállodában, távolról és inkognitóban imádja Sylviát, öreg pajtása, mentora, játszótársa és őrangyala neki, de a világért sem árulná el a köztük levő viszonyt. Derék ember lett Melius lovag és nem gondolt többé házasságra.

Sylvia pedig felnövekedék, magas és karcsú, világosbarna hajú és szürkeszemű hajadon lett, de Sylvester úr és Johanna asszony becézgetése alatt valóságos kis zsarnok, önféjű és makacs, álmodozó és regényes hajlamú, büszke és zárkózott, kényes és duzzogó. De az ő lényén minden e fajta hiba varázslatos és hódító női tulajdonsággá szépült. Ennek nyilván az volt az oka, hogy külső megjelenésében szinte lenyűgöző látványosság volt. Szépség. Minden izlésen, fantázián, divaton és stíluson felül álló tökéletes szépség. Remekmű. Nem tudta volna senki megmondani, hogy mi teszi őt ily remekművé, mert az igazat megvallva, arcának minden részecskéje kissé szabálytalan volt. Az orra kissé pisze, a szeme semmitmondóan szürkészöld, mindkét profilja más, a haja szőkés-vöröses-barna, ajkának egyik fele kissé lebiggyedt és gúnyos, arccsontjai némileg kiállók, de az egész együttes, különösen Sylvia úr és Johanna asszony szemében, elragadó és felülmúlhatatlan. Az igaz, hogy termete klasszikus volt. A járása és a mozdulatai ígérők, hangja pedig minden indulat kifejezésére alkalmas, széles skálájú és folyton változó. Dávidék elbűvölten nézegették őt és boldogok voltak. Sylvester úr többször kijelentette, hogy lám, pénzért mindent lehet vásárolni, asszonyt, családot, gyermeket, szépséget, még boldogságot is.

Voltak ugyan pillanatok, amikor Sylvia meghökkentette őket furcsa kívánságaival. Tizennégyéves korában hirtelen kijelentette, hogy valahová külföldre szeretne menni nevelőintézetbe. Dávid úr ehelyett ugyanabból az országból tanárnőt hozatott neki, egyrészt, hogy Sylviát megtarthassa magánál, másrészt, mert elve ellen volt külföldre szórni a pénzt. Sylvia mellett állandóan egész sereg nevelőnő és tanárnő buzgólkodott, mindig csak asszony, vagy megbízható vénlány, sohasem férfi és Sylvia mindent össze-vissza tanult, amit pénzért meg lehet tanulni. Zongorázott, festett, énekelt, nyelveket beszélt, művészettörténeti kurzusokat végzett, sportolt. Dávid úr nem sajnálta ezért a pénzt, de valami utolérhetetlen ügyeskedéssel bonnet, Fräuleint, miszt, trénerkisasszonyt, tanárnőt, valamennyit odacsalogatta a szállodába, hogy a bőkezű honoráriumok egy részét legalább ott költse el, vagy legalább is a közelben, ahonnan

az valamiféle úton-módon, rejtelmes csatornákon keresztül oda viasszaszivároghat. Bizonyos az, hogy minél többet költött, annál gazdagabb lett, bár hogy mennyi vagyona van, sem ő nem tudta, sem senkifia, még a bankárja sem, mert pénzét több helyen, sőt több országban kamatoztatta. Így a pénz haszna is visszacsurgott abba a feneketlen gyűjtőmedencébe, amelyet ő maga, apja és nagyapja mintegy százhusz esztendő óta töltögettek, kifogyhatatlan leleménységgel és szorgalommal.

Be kell azonban vallani azt is, hogy Sylvia, ahogy felcseperedett, nyugtalanságot, sőt fájdalmat is tudott okozni Sylvester úrnak. Néha úgy érezte, hogy csalódnia kell a Sylviához fűzött illúziókban. Észrevette, hogy jóformán egészen eltűnt a gyermek, s helyébe egy rakoncátlan dámát kapott, aki megdöbbszentően érik és fejlődik naggyá.

Dávid úr valósággal merényletnek tartotta a maga apai gyengédsége ellen először azt, hogy Sylvia megszűnt karonülő kis gyermek lenni, aztán, hogy tíz-tizenkétéves korában önálló kis emberi lény gyanánt mutatkozott be, akinek saját érdeklődései és kedvtelései vannak, aki könyveket olvas és regényes történetek felett elábrándozik, majd zokon vette tőle, hogy szép kis arcoskájával, finom kis bakfistermetével már magára kezdte vonni a férfiak érdeklődő pillantásait, végül pedig sajgó szív fájdalmat érzett azon, hogy Sylviának lassanként kedve kerekedett divatosan és felnőtt hölgyek módjára öltözködni, hogy kíváncsi lett a világi élet apró titkaira, társaságra, színházra, művészetre, hogy elárulta vágyakozását, amely távoli világok megismerésére ösztönözte, hogy kikíváncozott a Szent Dávid Hotel és a Szentháromság-utca birodalmából, - Úristen, nem valami olyan világba kíváncozott-e, amelyben idegen emberek, sőt idegen férfiak nyüzsgönek, ahol szerelem és szenvedélyek förtelmes virágai nyílnak ki? - Nem, erre komolyan gondolni sem mert Sylvester, de a szíve összefacsarodott, ha meggondolta, hogy elvesztette azt a kis játékszert és emberi csecsebecsét, akit esztendőkön keresztül a karján hordozott. Titokzatos és félelmetes sejtelmek gyötörték fantáziáját és úgy vélte, hogy az élet az öreg embert rászedi, megcsalja és kifosztja és amikor vágdatva tovairamlik, otthagyja valami rideg és sötét zugban, magános vigasztalanságban és reménytelenségben.

Megközelítőleg ilyen adatokat jegyzett volna fel a fehér csuhás barát, aki megírja Dávid úr életrajzát, de idáig jutván, észre kellene vennie, hogy mindez csak lelki életének történetét világítja meg és homályban hagyja mindazt, ami Dávid úr körül a szálloda életére, környékére és a világi dolgok alakulására vonatkozik.

Ma már Dávid úr nem az a karcsú, rugalmas, hetyke és lelkes ifjú s a Dávid-szálloda életében mélyreható változások történtek. Dávid úr ma hetvenkésztendő, Johanna asszony tisztos matróna. Melius lovag ötvenötéves, ingatag járású, csendes alkoholist és a Dávid-szálló külső képe és belső élete gyökeresen megváltozott. A hotel gazdái, portása és törzsökös lakói megöregedtek, minden, ami bennük és körülöttük van, minden megöregedett. Megöregedett a város, a folyó, amely a metropolist kettészeli szürkésen, piszkosan, zöldesen, szélesen hömpölygő hullámaival. Talán a felettük ragyogó nap, hold és a csillagok is megöregedtek, csak egyetlen utca, a Dávid-szállodával kezdődő Szentháromság-utca nem öregedett meg, mert öreg volt öröktől fogva s afelett az idő már elvesztette öregítő és romboló hatását.

II.

A Szentháromság-utca benne volt a város szívében, ez volt talán az a hely, ahol az alapítók az első csákányütéseket belevágták a magas sziklás partba, miután elhatározták, hogy itt várost fognak építeni, mert a szél járása jó, a víz folyása szelíd, temérdek kő van a vidéken, itt gyermekjáték falat húzni a város körül és a fal elé ásott árokba könnyen bele lehet vezetni a folyam vizét. A város azóta megnőtt, de ez a tenyérnyi hely, az ősök csontjaival, régi templom- és cinterem-maradványával, áhitatos kegyelet tárgya maradt. Évszázadokon hozzá sem nyúltak és a kősvatagban szelíd oázisnak hagyták, öreg platánfák árnyékában, omladozó, vén barokk-épületekkel, roppant kapubejárókkal, melyek két szélén vaskos Herkulesek vagy méltóságos Kariatidák tartják az erkélyt.

A forgalom itt csekély volt és zajtalan, mert a város urai szándékosan kikerülték, amikor megtervezték a közlekedést és nem engedték meg, hogy új épületekkel éktelenítsék el. Még az utcai gázlámpák is érintetlenül maradtak, hogy megőrizték a környék antik romantikáját. Néhány holdnyi területen, az Isten szabad ege alatt, valóságos kis nyilvános múzeum volt ez, építészeti és szobrászati remekművekkel, valóságos kuriózum, amely benne volt minden Baedekerben, valóságos kis sziget, amelynek partján kikötöttek a gépkocsik és a külföldről jött utasok gyalogosan bámészkodták végig furcsa nevezetességeit. Nagyon előkelő volt ez az utca, régi palotákból, régi címerekből, vasból és bronzból való kopogtatókból, apró gránitkockás gyalogjáróból és kocsútból, fényes víztócsákból, néhány girhes és görbe akácfából, omladozó Szentháromság- és Flórián-szoborból, ferdén átszűrődő napsugárból és kékes-szürke homályból összekomponálva, mint valami régi metszet.

Úgy kell képzelni e Szentháromság-utcát, hogy ez némi hajlásokkal és kiszögelésekkel, de általában véve merőleges irányban vezetett ki a folyó partjára. Ott apró bódék állottak szomorúan félrecsapott tetővel, tenyérnyi előkertekkel, nyár idején néhány tarka sátorral, amely alatt régi könyveket és kéziratokat árultak az antikváriusok. Mindössze húsz ház sorakozott egymás mellé, de csak az egyik oldalon, mert a másikat két méter magas, feketére avult kőkerítés szegte be, amelyen át roppant platánfák ágai hajoltak ki az utcára, elsötétítvén a szemben lévő öreg paloták szobáit és misztikus félhomályt teregetve az egész Szentháromság-utcára.

Voltak, akik azt mondták, hogy a Szentháromság-utca, húsz öreg házával az egyik oldalon, halkan suttogó, rejtelmes és sötét parkjával a másikon, tele van történelemmel, mert a húsz házban belül olyan események folytak le évszázadokon keresztül, amelyekből meg lehetne írni az egész ország történetét. Valamikor itt, az egyik házban tartották az országgyűléseket, a másikon összeesküvést szöttek, amelynek vezérei elfogták a fejedelmet, kiirtották a dinastiát és azután maguk is vérpadon pusztultak el. A szomszédban a XVI. század elején kártyabarlang volt. A rakodó-parton lévő sátrak alatt néhány antikváriusnál még meg lehet szerezni azt a tízkötetes regényt, amelyben lélekzetállító érdekességű történeteket írtak meg a benne lezajlott orgiákról és azoknak a családoknak tragédiáiról, amelyek erkölcsileg és anyagilag tönkrementek ezekben az orgiákban. Az utca közepén kecses kis rokokó palotában valaha egy vén pénzember lakott, aki valóságos háremet tartott magának. Később a palota rossz hírű mulató lett, amelyet Haremnak neveztek, a város felügyelete alatt állott és kósza mendedmonda szerint a polgármester és a rendőrség feje is tagja volt annak a részvénytársaságnak, amely a leánykereskedelmet pénzhamisítással és orgazdasággal egészítve ki, egy újabb tízkötetes regény anyagát szolgáltatta, amely az antikváriusok sátra alatt néhány példányban még most is megszerezhető.

A Szentháromság-utca lakói nem voltak már olyan előkelők, mint régen. A paloták gazdát cseréltek, telekspekulánsok és lakászsorások kezébe jutottak, akik várták a városrendezést,

hogy nagy haszonnal túladjanak ingatlanaikon. A háziurak nem itt laktak, hanem valahol messze, ragyogó, modern bérpalotákban, vagy a város külső részén épült villatelepeken, a hegyek rózsálgatei között, az új kertvárosban, szelíd lejtésű dombok tetején épült kéjlakokban.

Mintha egy kegyeletes szívű újszövetségi Józsuá e hely fölött megállította volna a napot, a Szentháromság-utca évszázados képén semmi sem változott. Azaz, hogy csakugyan egy új Józsuának kellett közbelépni, hogy ne változzék meg a környék ódon képe és hagyományos élete. Mert hisz vagy húsz esztendővel ezelőtt a városi hatóság itt akarta az új Cityt fölépíteni és kimondta a Szentháromság-utca fölött a halálos ítéletet. Elkészültek a tervek, megtörténtek a számítások, megindultak a spekulációk és megalakultak a telekvásárló, közvetítő, házépítő és egyéb konzorciumok. A nap a Szentháromság-utca fölött már majdnem lealkonyodott, de mielőtt a tervek valósággá lettek volna, fülébe jutott Dávid Sylvester úrnak, aki nyomban tudatára ébredt egy új Józsuá hivatásának és sietve munkához látott, hogy megállítsa a napot, mielőtt az a spekulációk és konzorciumok sötét hullámaiba alámerülne. Őszintén és röviden szólva, rengeteg pénzzel megvesztegette a magisztrátust s a városrendezési tervek irattárba kerültek, amelyből azóta még senkinek sem jutott eszébe azokat kihalászni. Az új City a folyam túlsó partján épült fel, ott, az elképzelhető legrosszabb helyen, de az egyetlen, amelynek nem akadt Dávid Sylvester - Józsuája, aki a nap rendes égi útját nagyobb pénzüsszeggel hajlandó lett volna megakasztani.

Dávid Sylvester ilyenformán a Szentháromság-utca ódon hangulatát, középkori külsejében való érintetlenségét, romantikáját és hangulatát is pénzen mentette meg, nem is szólván arról, hogy egyben a fél utcát meg is vásárolta. Ügylátszik azonban, hogy ez is megérte a pénzt, mert azóta a szálloda környékén lévő házak egy részét potom áron összevásárolta a reményükben csalatkozott telek- és házspekulánsoktól.

Hogy ezáltal Dávid úr is beállt a Szentháromság-utcabeli lakásuzsorások sorába, azt csak az állíthatná, aki nem ismeri Dávid Sylvester üzleti elveit. Sylvester úrnak semmi köze sem volt sem a hónapos szobákhoz, sem az uzsorásokhoz, semmihez a világon, ami az utca rozoga házainak falain belül történt. Ő a házait egyetlen főbérlőnek adta ki, szép kerek évi summák ellenében s egyikkel sem törődött tovább. A többi a vállalkozó gondja volt s a vállalkozó - tekintve, hogy az albérlők nagy része rendszerint felmondás nélkül hagyta el a lakásokat, kifizetetlen szobabérek és két ócska nyakkendő vagy egy pár rongyos harisnya hátrahagyásával - néha csak úgy roskadozott a gondok nehéz súlya alatt.

A Szentháromság-utcabeli öreg házak, amelyek egymásra könyökölve tudtak csak megállni a saját lábukon, tömeglakásokat rejtettek magas falaik mögött, amelyekben még a családi élet romantikája sem tudott kifejlődni. Csodálatos egy utca volt ez. Alig lehetett látni benne gyermeket és anyát. Bábaasszonyoknak és orvosoknak itt semmi keresnivalójuk nem volt. Itt hiába építettek volna kisdédóvót vagy iskolát, amelyekben írni és olvasni tanítanak. Kevesen mondhatták el magukról, hogy a Szentháromság-utcában születtek és az is ritka eset volt, hogy valakit innen szállítottak volna a halottasházba; ezen az utcán csak átmentek az emberek, akit valahonnan jöttek és valamiféle igyekezve, megállottak és hosszabb-rövidebb ideig meghúzódva, várták, amíg tovább juthatnak. Mintha az egész utca szálloda volna vagy átjáróház, vagy pályaudvar, ahol az emberek a vonatot várják, a vonatot, amely az érvényesülés, a hír, vagy dicsőség világába indul.

Közelben van a Vígopera és számtalan zene- és énekiskola, meg táncakadémia és ezek az intézmények csak úgy ontották magukból a bús és lelkes, ábrándos tömeget, amely volta-képpen csupa olyanokból állt, akik a napot hangjegyek olvasásával, hangszerek pengetésével, futamok lejátszásával, etüdök éneklésével, harmóniak megkomponálásával, táncfigurák, taglejtések, arcjátékok begyakorlásával lopják. Micsoda naplopók! - gondolták magukban a Szentháromság-utca főbérlői, gyümölcsös kofák, pincérek, ügynökök, vegyeskereskedők, pá-

linkamérők, ószeresek, akiknek első- és másodikemeleti szobáit, magányosan vagy kettesével, ifjú énekesek, táncosok, hegedűsök, klarinétosok, üstdobosok, trombitások és oboások lakták.

Csupa művészet és csupa romantika, csupa ódonság és csupa naplopás volt az egész utca, de az emberi elmesség azt is kitalálta, hogy művészet, naplopás és ódonság busás kamatokat hozzon azoknak, akik némi tőkét fektettek bele a Szentháromság-utca romantikájába. Majdnem mind a húsz házban van valami régiségkereskedés, antikvárium, könyvesbolt az idegenek számára, akik itt minden lim-lomot kétszeres áron fizetnek meg és akik otthon boldogan mesélik, hogy kincseket érő ereklyét vásároltak egy édes kis zugutcában potom pár fillérért, együgyű, műveletlen ócskásoktól, pókhálós, bolthajtásos sötét odukban gyöngyöket kaparva ki a szemét közül.

Voltak itt apró arany- és ezüstművesboltok, amelyekben zálogüzletekkel foglalkoztak, ruha- és jelmezkölcsönzők műhelyei, sok apró csemegésbolt, pálinkamérés, kocsmák és kifőzés, de voltak finom kis cukrászboltok is, amelyekben ritkán fordultak meg a Szentháromság-utca lakói és mégis mindig zsúfolva voltak előkelő úrhölgyekkel és gavallérokkal, akik a város messze fekvő részeiből jöttek ide találkára. A gázlámpák enyhe világosságában nem kellett félni a felfedezéstől, mert itt mindenki szigorú inkognitóban járt s ha két inkognitóban levő személy találkozott, gyengéden elfordította fejét. Ez a hely a területenkívüliség minden jogát élvezte, itt mindenki előkelő idegen volt, mint maga az utca.

Majdnem minden háznak, nagy árkádok udvara van és az árkádok alatt teljes őszinteséggel mutatkozik meg a hétköznapi élet. Itt vannak a szenes pincék, a foltozó vargák és foltozó szabók műhelyei, tejesboltok, mosóintézetek, gyümölcsös kofák, hentesek, vadkereskedők, gesztenye- és burgonyasütők, itt élnek azok az emberek, akik a szegény naplopók mindennapi szükségleteinek kielégítésében fáradoznak. Itt öltöztették álló naphosszat fiatal varróleányok a művészek rongyos fehérneműit, a diákkisasszonyok ócska kalapjait, olcsó selyemruháit és lyukas harisnyáit, itt nem óboák és hegedűk édes sírángozása, hanem kalapácsok, varrógépek, szerszámok zakatolása, csikorgása és berregése töltötte meg a levegőt; munkalárma szimfóniája, a hétköznapi monoton és kábító hangszerelésében.

Az utca első háza, a Dávid-szálloda, nagyobb, erősebb, vaskosabb, de dísztelenebb volt a többinél. Roppant kapuja állandóan tárva-nyitva és ezen be lehetett kandikálni a tágas udvarba, amely sokkal pompásabb, tekintélyesebb és művészebb volt az épület külső homlokzatánál. Látszott, hogy itt valamikor befelé élő emberek laktak, olyan emberek, akik kétemeletes várfallal zárva körül magukat, minden díszet kényelmet és szépséget a gyönyörű reneszánsz árkádok alá helyeztek. Az udvar dúsan faragott pillérei, fülkéi, oszlopfejei, szobrai és erkélysorai nemes gránitból és márványból voltak, a falakat mozaikképek díszítették, a kutat bronzkerítés zárta körül, az oszlopokra pedig sötétzöld repkény futott fel és a köpadok felett fából faragott filagóriákon árnyas lugassá terebélyesedett. Kívülről az épület apró emelete zöld redőnyös fatáblákkal, sárga homlokzattal impozáns, titokzatos és regényes volt és kapuja felett az ifjú Dávid alakja ékeskedett sugárzó szépségében, duzzadó izmokkal, göndör fürtökkel, kezében parittyával, amivel le fogja sujtani Góliátot. Senki sem tudta, hogy került ez a daliás, élettel teli, szenvedélytől és lelkességtől sugárzó ifjú a zárda homlokzatára, de jó cégérül szolgált, amióta a zárdából szálloda lett és ez Szent Dávid-hotelnek neveztetett. Százszázhusz esztendő óta.

Valamikor, amikor szállodává alakították át, lehet, hogy a legszebb, a legpompásabb és a legkényelmesebb vendégfogadó volt ez az egész városban. Az igények azóta nemcsak a városban, hanem nyilván az egész világon jelentékenyen megnövekedtek, de a Dávid-szálloda gögösen fittyhányva minden haladásnak, változatlanul maradt a régiben, apáról fiúra adva át a hagyományokat, amelyek egy jónevű, csendes és úri szállodához hozzátartoznak. Valamikor, lehet, a vidék legelőkelőbb urai látogatták. Farsang idején, nagy ünnepségek és bálók alkal-

mával, hintók egész sora ontotta a gazdag vendégeket. Később a tolongás megritkult és a szálloda közönsége kicserélődött. Lassan-lassan a vidékiek elmaradoztak. Az erkölcsök elfajultak. Némely embernek ma már nem tetszik, ha a szállodaportás csöpögő gyertyavégek imbolygó világánál vezeti őt nyikorgó csigalépcsőkön szűk és dohos szobába, amelynek ablaka ugyan tele van muskátlivirággal, de papírkárpitja foszlányokban lóg le a falról, kályhája füstöl és órák múltán sem tudja bemelegíteni a salétromos falakat. Újabban nem tetszik a finnyás embereknek, ha barátcellákat alakítanak át szállodaszobákká és a cellákba nem vezetik be a villanyvilágítást, központi fűtést, a hideg- és melegvízvezetékét. Az is megjegyezni való, hogy a túlsó folyamparton egyre-másra épültek nagyszerű kényelemmel berendezett világvárosi szállodák, mindenféle hóbertos hiábavalóságával a kényelemnek és fényűzésnek, - de szerencsére ezek a szállodák jó messzire voltak a Szentháromság-utca torkolatától és ha kigyult a reklámfény e hatemeletes Bábel-tornyok tetején, csak az eget festette be lilavörös fénnel, a Szent Dávid-szálloda, a Szentháromság-utca és a Hannibál-park misztikus homályban maradt.

III.

Ha valamelyik öreg archivárius a fehér barátok közül feltámadna évszázados halottaiból és ebédlő táján becsoszogna a zárda refektóriumába, kővé meredne láttán annak a változásnak, amelyben a csendes áhítatú ebédlő az utolsó százhusz esztendő alatt átesett. A terem alacsony félköríves boltozatán a málladozó vakolatot füst, por és piszok födi most, de ez alól a szürkés-barnás patina alól itt-ott még kicsillannak áhítatos szentek, szemérmes szent asszonyok és pufókképű meztelen angyalok márványfigurái és szinte áhitoznak egy derék és tudós restaurátor után, aki a barokk freskóba új szint és új életet varázsol. És ami a legelszomorítóbb, a megszentelt falak között olcsó plüssdívának és apró márványasztalok sorakoznak egymás mellé és vaslábakon ingó, repedezett asztalkákon pálinkásüvegek, teáskannák, cukordobozok és gyufatartók éktelenkednek. Kétségtelen, hogy a refektórium kávéház lett, ahová délutánon-kint feketézni és dominózni járnak a vendégek és amelynek roppant téglájú kandallója előtt egy alacsony, kopasz, kecskeszakállú, vékony emberke barátságosan köszönti a törzsvendégeket.

Reggel tíz óra, a kávéház üres, az öreg úr egyedül üldögél a fából való szentek, lobogóruhájú angyalok és egy hórihorgas, nagycsontú fekete pincérleány társaságában, aki harisnyát kötöget a szoba egyik sarkában. Reggel tíz óra, de a szobában a gázlámpák pillangós lángja libeg, mert a jégvirággal borított ablakokon át alig szűrődik be valami világosság.

A csillogószemű, finomarcú, törpe emberke, akinek fejét fekete sipka óvja a hidegtől, ilyenkor ujságait szokta átolvasni, ma azonban nagy világoskék levélpapírt szorongat a kezében, amely Angliából jött és amelynek tartalmát kétszer vagy háromszor áttanulmányozta. Egyik keze, amelyikben szivar füstölög, bágyadtan lóg le a szék karfáján, a másik az előtte álló márványasztalon nyugszik, görcsösen szorongatva a levél vastag, finom papirosát.

Sylviáról jött hír Angliából. Nem volt a levélben semmi más, csak hogy Sylvia vidám és egészséges, szép és okos és mindenféle társaságban, ahol megfordul, feltűnést kelt és hogy Marlowe kisasszony becsületesen teljesíti hivatását és a levél írója - az ellenőrző társalkodónő - szívből szerencsét kíván a legderékabb és legcsinosabb leány legboldogabb és legirigylendőbb szüleinek.

Mindig így volt, ha levél jött Angliából, pedig egy esztendő óta minden héten pontosan megjött a levél, majdnem mindig ugyanazzal a tartalommal és majdnem mindig ugyanazt a töprengést váltva ki a címzettből.

Sylvia egy esztendő óta nincs itthon és amikor elment, az öreg úr szíve majdnem meghasadt a fájdalomtól és most, amikor csak hetek választják el attól, hogy hazaérkezik, tele van nyugtalansággal és remegéssel. Sylvia nem azért ment el Londonba, mintha az benne lett volna az apa, vagy az anya nevelési programjában. Sylviának el kellett mennie.

Az öreg úr valahányszor levelet kapott, vagy levelet írt, mindannyiszor végiggondolta azt a másfél vagy két esztendőt, amely Sylvia elutazása előtt félelmek, megbotránkozások és felháborodások folyton megújuló szakadatlan izgalmában telt el. Mindannyiszor eszébe jutott, hogy a dolog a Vígoperában kezdődött, egy külföldi vendégszereplés alkalmával, amelyre Sylviát is elvitte anyja, Johanna asszony és Sylvia először öltözött teljes parádéba, felnőtt leánynak való estélyi díszbe, kivágott nyakkal és meztelen karokkal és felsütött hajjal és kicsit beruzsozva. Igen, így kezdődött. Sylvia a páholyban magára vonta az egész közönség figyelmét. Egész este látszóvezték és szünetek alatt a város aranyifjúsága fel- és aláhullámozott a páholy előtt. Sylvia feltűnést keltett, botrányos feltűnést és a botrányt növelte az, hogy Sylvia cseppet sem szemérmeskedett. Vidáman és mosolyogva tekintett maga körül, majdnem

kacéran, majdnem kihívó módon, legalább is nagyon illetlenül édesapja megítélése szerint. Észrevehető volt, hogy az emberek összesúgnak és egymást kérdezzgetik: ki ez a tüneményes szépség! És amikor vége volt az előadásnak, a foyrben tolongás támadt Sylvia és édesanyja körül és ami a legfájdalmasabb, Johanna asszony átszellemülten és boldogan vett tudomást erről a szemérmetlen érdeklődésről.

Így kezdődött el a botrányok sorozata és nem volt hatalom, amely a sorozatot meg tudta volna állítani. Az emberek kinyomozták Sylvia lakását, megtudták róla, hogy apja nagyon gazdag, hogy ő az egyetlen gyermek, hogy milliós hozománya van, nem is beszélve az örökségről, amely reá várakozik. Attól kezdve csak úgy özönlött Dávid Sylvester úr címe mindenféle furcsa és tolakodó meghívólevél.

Meghívót kaptak jótékony célú hangversenyekre, bálokra, délutáni és estéli teákra, társadalmi ünnepélyekre mindenféle egyesületektől, kluboktól, kaszinóktól, amelyeknek Dávid úr azelőtt hírét sem hallotta. Meghívót kaptak politikai körök estélyeire, sőt a kormányelnök estélyére is. Dávid urat beválasztották rejtelmes rendeltetésű, de roppant előkelő cégérű ligákba, szövetségekbe és társaskörökbe, Sylviát pedig felkérték, hogy vegyen részt kosztümös bálokon, lovasünnepélyeken, múzeumok, képtárak, kiállítások megnyitásán, lovaspóló-versenyeken, táncakadémiákon, arisztokratikus körök műkedvelő élőképes előadásain, bemutatókon, alapkövetételek, jubileumok és felavatások szertartásain és Dávidné asszonyság minden alkalommal könyörgött, hogy ne utasítsák vissza ezeket a figyelmességeket.

Ez tűrhetetlen volt. Pedig mindez csak kezdetét jelentette az ostromnak, amely napról-napra erőszakosabb és arcátlanabb lett.

A szálloda portásánál szoba iránt érdeklődtek olyan fiatalabb és idősebb urak, akik ezelőtt be nem tették volna lábukat ilyen szerény és kényelmetlen helyre. Reggel érkeztek és délután már tudakozódtak a házikisasszony után a szálloda személyzeténél. Vagy este érkeztek és még akkor éjjel botrányos dőzsölést vittek véghez az étteremben és mindenáron meg akartak ismerkedni a tulajdonossal és családjával. Egyszer egy ittas fiatal arisztokrata beküldötte látogatójegyét a családhoz és mindenáron be akart mutatkozni Sylviának. Egyszer megjelent két öreg grófnő, befurakodtak Dávidék magánlakásába és felajánlották Sylviának, hogy meghívót eszközölnék ki neki az államfő legközelebbi báljára. Egyszer valami hóbortos társaság felkérte, hogy vegyen részt a Vígoperában rendezendő szépségversenyen. Mindennap új és új inzultus. Néha egész sereg kikent-kifent uracs kísérté haza sétájából, vagy a templomból, ahol édesanyja minden vasárnap megjelent vele a déli szentmisén és ami a legborzasztóbb volt, mindezekon Sylvia nem botránkozott meg, anyja pedig hiúságában és boldogságában örökönyket hullatott.

De ez sem volt elég. Sylvia fejébe vette, hogy társadalmi életet fog élni, hogy eljár a lovardába, hogy beiratkozik egy tenniszklubba és hogy benevez egy golf-versenyre, amelyen csak a legelőkelőbb családok tagjai vehettek részt. És Sylvia csakugyan lovagolt, akadályokat ugratott és versenyre trenirozott. Újabb feltűnés. Újabb ismerkedések. Újabb tolongás Sylvia körül. És újabb gyanus vendégek a szállodában, akik most már barátságosan köszöntötték a házikisasszonyt, ha véletlenül találkoztak vele. Sylvia résztvett a sportünnepélyeken és ilyenkor fényképészek tolongtak körülötte és másnap a képeslapok tele voltak Sylviáról készült felvételekkel.

Dávid Sylvester úr fogcsikorgatva tűrte mindezt, de viszont senki sem tilthatta meg neki, hogy meg ne kettőzze az őrseget Sylvia körül. Két öreg német kisasszonyt adott melléje, Melius lovag vezérlete alatt, aki mint az őrség parancsnoka sohasem maradt tíz lépésnyinél nagyobb távolságra. Melius lovag feladata volt azonkívül, hogy a napi postából kiselejtezzék azokat a leveleket, - szerelmes leveleket természetesen - amelyek nem voltak Sylvia kezébe valók.

Ámde azt Melius lovag sem akadályozhatta meg, hogy a Vígopera tenoristája, egy átdorbézolt éjszaka után, esztét vesztve a bortól és a szerelemtől, magába ne lőjön, Sylvia ablaka alatt.

Dávid úr és Johanna asszony, Melius lovag és a társalkodónők tanácskozni kezdtek, vajjon nem volna-e jobb Sylviát egy időre eltávolítani! Dávid úr sokáig vívódott önmagával, mert félt, hogy ha elküldi valahová, ott még kevésbé tudja szemmel tartani és kevésbé tudja elhárítani a feléje irányuló veszedelmeket. Talán nem is tudott volna határozni, ha egy nap meg nem jelenik a szállodában két furcsa külföldi úr és ki nem akarja venni egy maharadzsa számára az egész első emeletet.

- Maharadzsa? - hördült fel dühödten Dávid úr és rögtön megsejtette, hogy az indiai nábobot Sylvia híres szépsége csalogatja az öreg, rozoga és puritán Dávid-szállodába.

- Maharadzsa? - sikoltott fel boldogan Johanna asszony és majdnem elájult a büszkeségtől.

Dávid úr vérvörösre gyulladt arccal förmedt a feleségére.

- Elég ebből az örültségből! Nem tűröm, hogy Sylvia az ostobaság, hiúság és arcátlanság áldozata legyen.

És bottal kergette ki a maharadzsa útimarsaljait.

Valamelyik ujság megírta a dolgot és Dávid úr nem habozott tovább, hogy egyidőre Angliába küldi Sylviát.

Sylvia, úgy látszik, nem is bánta, hogy zaklatott életében némi változás áll be. A nagy tolongásban nagyon árvának érezte magát és kimondhatatlanul sajnálta szenvedő, féltékeny és aggódó öreg édesapját.

Tavaly ilyenkor eresztette útnak Dávid úr Sylviát és új társalkodónőt adott mellé Miss Marlowe, egy előkelő, erkölcsös és szigorú londoni hölgy személyében. A társalkodónő fejedelmi honoráriumot kapott, de titokban kapott maga mellé egy ellenőrző társalkodónőt is, aki köteles volt minden héten beszámolni, hogy Miss Marlowe jól vigyáz-e a rábízott kincsre!

Az öreg úr élete azóta is szakadatlan aggodalomban telt el és reszketve számolgatta a napokat, amikor véget ér az angliai kirándulás. Nem bízott senkiben. Már százszor megbánta, hogy elengedte maga mellől Sylviát és most a napokat számolgatta, hogy mikor ér véget a londoni kirándulás. Ezt forgatta fejében most is, ahogy bágyadtan, fáradtan, szinte megsemmisülten ült a kandalló előtt és alig látszott ki finom fehér kis feje a karosszékből, a márványsztal mögül. E pillanatban kinyílt az ajtó, besüvített a szél, a gázlángok meglobogtak, a kandallóban magasra lobbant a parázs lángja és két felgyűrt gallérú idegen toppant a szobába.

- Átkozott idő, - dörmögött az egyik, a másik halk hangon jóreggelt kívánt.

A pincérleány felugrott, lesegítette a vendégek kabátját, hellyel kínálta őket a kandalló közelében, a kékszemű öregúr felpillantott és nyájasan bölintott a belépők felé.

- Húsfokos hideg, - olvasta ujságjából mintegy feleletképpen - harminccentiméteres jég a folyó hátán. Lesz ebből árvíz, ha olvadni kezd!

- Ha tél, hát legyen tél, - jegyezte meg az egyik vendég és forró teát kért magának és társának, aki szerényen húzódott meg a másik árnyékában és hosszú, vörös orrát dörzsölgette, mintha attól tartana, hogy arcának ez a védtelen nyúlványa hónak, szélnek, jégnek és hidegnek kitéve, menthetetlenül lefagy, ha nem ápolja kellő gondossággal.

Első szempillantásra látszott, hogy nem pusztán időtöltés vagy szórakozás céljából tértek be a kis kávéházba. Érdeklődve néztek maguk körül és az idősebbik úr, akinek bozontos szemöldöke, szénfekete pofaszakálla, hosszú, lobogó, szénfekete bajusza és villogó, szénfekete szeme volt, rövid szemlélődés; után erőteljes hangon megkérdezte a pincérleányt:

- Kisasszony, itthon van-e a szálloda tulajdonosa?

- Parancsoljon uram, - szólalt meg a kandalló mellől a kékszemű, kopasz kis öregúr és udvariasan felemelkedett. Most látszott csak, hogy térdig érő selyemszalaggal szegett szalónkabátjában, szürkével csíkozott nadrágjában és vastagtalpú, fekete antilopbőr cipőjében, ódon eleganciával, szertartásos meghajlásával, fehér kecskeszakállával és fehér mellényével ő a legkifogástalanabb úriember mindazok közül, akiknek valahol valaha csak szállodája, étterme és kávéháza volt. Most látszott, hogy a régi freskókkal festett refektórium, az antik aranyozású, kopott faszobrok, a tölgyfa-bútorok és a gótszékek muzeális becsű környezetében maga a tulajdonos is valóságos műdarab, régi műkincs, megbámulni való ritkaság, tiszteletreméltó emléke elmúlt koroknak, maga a tekintély, a tisztesség, a polgári romantika és finom előkelőség.

A pofaszakállas vendég felugrott és mély hajlongások közepette dörgő basszus hangon bemutatkozott.

E pillanatban az ajtó újból kinyílt és fiatal pár lépett a kávéházba. A pincérleány felugrott, az új vendégek elhelyezkedtek, barátságosan integetvén a tulajdonos felé, aki a régi ismerős meghitt mosolyával bólintgatott vissza.

Úgy látszik, ez volt az az óra, amikor a kávéház törzsvendégei gyülekezni szoktak, mert ötpercenként nyílt az ajtó és ötpercenként megismétlődtek a bólogatások, a mosolygások, az idő zordsága felett való kifakadások és félóra alatt a kis kávéházban alig volt üres asztal. A levegő tele lett csöpögő kabátok, nedves sárcipők párájával, csörögtek a kanalak, halk zsibongás töltötte be a helyiséget és a kékszemű öregúr a kandalló előtt szótlanul szivarozgatva, feszült figyelemmel hallgatta a pofaszakállas idegen előadását.

Ha valaki netalán figyelte őket, észrevette, hogy a pofaszakállas ajkáról szakadatlanul ömlik a szó, az öregúr ellenben makacsul hallgat, figyel és a világért sem hajlandó megszakítani a zuhogó szóáradatot. Ha valaki figyelte, mindenesetre csodálkozott és hovatovább kétségbeesett azon a kitaratáson, amellyel az egyik emberfeletti erőlködéssel és szaporasággal szónokolt, a másik pedig makacs következetességgel hallgatott, anélkül, hogy kettőjük közül bármelyik is megneheztelt volna a másikra.

Több mint félóráig tartott ez így, akkor az öregúr felállt, csodálatosan tiszta kék szemében udvarias mosoly gyult ki - tudott a szemével mosolyogni, anélkül, hogy egyetlen arcizma is megrándult volna - és barátságosan nyújtotta a kezét.

- Nem, nem, velem nem érdemes vesződni, uram. Nekem már nincs semmi tervem, én semmin sem óhajtok változtatni, nekem minden jól van úgy, ahogy van. Erős telünk van. Húszfokos hideg, harminccentiméteres jég a folyam hátán. Hát nem gyönyörű ez?

Melegen rázták meg egymás kezét. A vörösorrú fiatalember szélesen vigyorgott, ez, úgy látszik, nála a bámulat és megelégedettség kifejezése volt. Nem tudta, kit csodáljon jobban: a kecskeszakállast-e, vagy a pofaszakállast?

Az idegenek távoztak. A pofaszakállas, ahogy társával kijutott az utcára, átment a túlsó gyalogjáróra, megállt, kiegyenesedett és a kétemeletes házat, amelynek jobbsarkában három jégvirágos ablakon keresztül szűrődött ki a kávéház gázlámpáinak világossága, alaposan végigmérte tekintetével. Azután a társához fordult:

- Látja, fiatalember, így fest a polgári butaság.

A fiatalember vigyorgott.

- Nem baj, - folytatta harsányan a pofaszakállas - a kis öreget azonban szőröstül, bőrostül, szalonkabátostul, fehér mellényestül együtt zsebrevágom. Megeszem, lenyelem. Amikor akarom. A markomban van. Láta, hogy csillogott a szeme? Láta, hogy megszedült? Láta, hogy kapkodott levegő után? Horogra került.

A fiatalember áhitattal nézett a pofaszakállásra. És reszketett a szájaszéle, ahogy magában utána suttozta:

- Horogra került, horogra került.

- Fiatalember, vette észre, hogy elbántam vele? Láta, hogy szedtem ki belőle mindent, amit csak akartam? Megfigyelte ön, fiatalember, hogy mennyire kiadta magát?

A fiatalember hódolatteljes mosollyal bólongatott, de szörnyű szélvihar vágatott keresztül az utcán, marokra kapta a sűrűn hulló havat és a két üzletember arcába vágta.

- Cudar egy idő, - káromkodott a pofaszakállas - de a kis öreg horogra került. Alaposan elbántam vele.

Tizenkét óra körül járt az idő, a Szentháromság-utca ilyenkor népesedni kezdett. Az énekesek és zenészek most jöttek ki a próbáról és a diszkrét módon elrejtett cukrászboltokba most surrantak be azok a hölgyek, akik délelőtti bevásárlások ürügye alatt kirepültek a családi fészekből és eltűntek a világváros útvesztői között. Ezek az aranykalitkában őrzött paradicsommadarak estefelé már elkezdik nagyvilági életüket, hogy a társadalom közprédáivá legyenek, magánéletük számára tehát a délelőtti órákból lopnak el egy-kettőt, amikor a férjek üzlet után futkosnak, vagy hivatalokban intézik az emberek sorsát, vagy a tőzsdén csinálják a pénzt, vagy a vállalatok ügyeit intézik. A férfiaknak könnyű dolguk van, ők magánéletüket este, vagy éjszaka is lebonyolíthatják. A dámáknak korán kell felkelniök, hogy tizenkettőre átessenek a masszázs, svéd torna, bőrápolás, ondulálás, arcfestés, kendőzés és öltözködés fáradalmain és megjelenhessenek a Szentháromság-utcában, egyéni életük, ábrándjaik és problémáik, illúzióik és csalódásaik eldugott színhelyén.

A pofaszakállas és vörösorrú társa azonban mindebből mitsem vett észre, mert egyikük az utca jobboldalán sorakozó házakat méregette szerelmes tekintetével, a másik pedig atlétatermetű és dörgőhangú főnökét bámulta szorongó félelemmel és tiszteletteljes vigyorgással.

A pofaszakállas megindult és hatalmas léptekkel mérte a gyalogjárót a hosszú kőkerítés mellett, a platánfák zuzmarás ágai alatt.

- Jól nézze meg ezt a sikátort és ezeket a roskatag viskókat, - szólt, oldalba bökve fiatal társát és egy kapu alá mutatott, ahol keservesen szólt a sípláda és vándorénekesek torkusszakadtából ordították az Aida egy kórusát.

Ilyenkor, télen, mint az északon maradt vándormadarak, csoportokba verődve, elkeseredett, öreg, letört, berekedt koldusok így keresték nyomorúságos kenyerüket és szívesen jártak a Szentháromság-utcába, mert ott megértő szívekre találtak. Az emeletekről sűrűn hullott a rézpénz, fiatal énekiskolások, operaházi növendékek, koralisták és zenészek megosztották velük garasait, nyilván, mert megdobbant a szívük, hogy hátha ők is így járnak valaha, vagy hátha ezzel tudják kiengesztelni a sorsát, amely minden művészre ádáz irigységgel leskelődik, vagy ezzel békítik ki Szent Antalt, akinek némely fogadalmakkal mindannyian adósok voltak.

A vörösorrú fiatalember foga vacogott a hidegtől, de a pofaszakállas fittyet hányt az idő viszonyosságainak és vaskos lábaival, mint egy fürge medve, vidáman ugrándozott a hóbuckák között.

- Jegyezze meg magának, fiatalember, hogy ezt az utcát fel fogom robbantani. Itt kő kövön nem marad és amikor az egész pusztaság lesz és üres, akkor teleépítem felhőkarcolókkal, olyanokkal, amiket a világ még nem látott.

A fiatalember mind a két kezével rángatta az orrát és boldogan kuncogott, mint aki oda van a gyönyörűségtől és magát már az új milliárdosok közé képzele, akik a század legnagyobb betöréséből aranyhegyeket hordanak össze maguknak. Alig tudta türtőztetni magát, pedig komoly üzlettárs gyanánt szeretett volna viselkedni és ezért, amint magához tért, fontoskodva megkérdezte:

- De vajon szabad-e itt felhőkarcolókat építeni?

A pofaszakállas gúnyosan mérte végig a pirosorrú és megbotránkozva dobálta a fejét.

- Fiatalember, ne árulja el együgyűségét és naivságát... Nekem a zsebemben van az egész magisztrátus és ha valaki, akkor én tudom, hogy erre a helyre tervezik az új Cityt és itt tizenhatemeletes üzletházakat is engedélyeznek.

- Tizenhat emelet!...

- Tizenhat emelet fölfelé és annak megfelelő mélység a föld alatt, mert jegyezze meg magának fiatalember, hogy itt lesz majd az új központi földalatti pályaudvar, amelybe a folyam medre alatt, alagúton futnak be a vonatok negyven sín páron, villamos mozdonyokkal, ez lesz a Góliát-pályaudvar, a teremtsit neki, ez lesz a világ legnagyobb pályaudvara.

Éppen egy kis cukrászda elé értek, amelynek ajtaján most surrant be két fiatal és csinos asszony. Az egyik reggeli bundában, lakkcsizmában és fényesen barna szalmakalapban, parfüm illatba burkolózva, lesütött szemmel, szemhéja alól ijedten pillantgatva széjjel, vajjon meg tudja-e őrizni inkognitóját? A másik ócska nagykendővel burkolta vézna alakját és a nagykendő alatt egyik karjában csecsemőt szorongatott, a másikkal valami kosárkát cipelt és utána osont a ragyogó dómának.

A pofaszakállas feléjük mutatott, megállt, vastag mutatóujját felemelte és társa felé bökött:

- Fiatalember, látta ezt a két asszonyt?

A fiatalember majd megpukkadt a nevetéstől.

- Nos, mit gondol, kicsodák ezek?

A másik térdeit csapkodta és vörösre gyúlt szemeivel hamisan pislogott. A pofaszakállas tovább magyarázott:

- Nem kétlem, hogy az egyik onnan a túlsó partról jött, a kertvárosból, valamelyik márványburkolatú kacér kis palotából, a másik pedig innen a szomszédból, padlásszobából, kölcsönkért gyerekkel és virágkosárral, hogy megadóztassa az inkognitóba bujkáló szerelmet és megszépítse a nagyvilági dáma kalandját egy csokor tearózsával.

- Hi, hi, hi, - kacagott a vöröshajú és kicsordult a nyál a szája szélén, a bujkáló szerelem és a nagyvilági kaland elképzelésére.

- Fiatalember, - folytatta a pofaszakállas - képzelje most el, hogy én mind a kettőt nyakoncsipem, behurcolom ide valamelyik bolt hátsó társalgójába, levetköztetem őket és rájuk parancsolok, hogy ruhát cseréljenek. Nos, elképzelte?

A fiatalembert féltetni lehetett, hogy nyomban nevető görcsöt kap és nevetés közben letépi az orrát, oly erővel dörzsölte e megfagyott nyulványt.

- Hát eképpen cselekszem én ezzel a Szentháromság-utcával, annak minden házával és háztulajdonosával, kezdve az öreg Dávid Sylvesterral, aki máris horogra került. Levetköztetem

őket, lehúzó róluk, ha kell a ruhával együtt a bőrt is és ami rajtuk volt, ékszer, pénz, drága ruha, gazdagság, pompa és minden, ráaggatom egy csomó emberre, magunkfajta szegény ördögre... mondhatnám, betörőre, akik olyan forradalmat csinálnak itt a tőzsde, a spekulációk, az alapítások, vállalatok és üzemek körül, aminőt még nem látott a világ.

A másik kézzel-lábbal, még orrával és fejebubjával és cilinderével is ugrándozott és vigyorgott és lelkendezett, de a pofaszakállas egyszerre csak megtorpant és lemélyített hangon, ijedten és rekedten felhőrdült:

- Hopp, most veszem észre, hogy önt, fiatalember, olyan titokba avattam be, amelyet a cél érdekében hétpecsétetes zár alatt kellett volna tartanom.

- Uram, - méltatlankodott a fiatalember.

- Csitt, ön máris többet tud, mint amennyit az igazgatóság tagjain kívül bárkinek is tudnia szabad, fiatalember! Oh, az én nyíltságom, őszinteségem, közlékenységem és becsületeségem! Pfuj, szégyelem magam...

- De uram...

- Hagyja el. A hiba megtörtént. Nem tehetünk egyebet, mint azonnal megfogadjuk egymásnak az örök titoktartást. Szent szövetségre kell lépünk és önnek, fiatalember, esküt kell tennie, hogy nem hallott semmit és nem beszél semmit, még ha keresztre akarnák is ezért feszíteni.

A fiatalember esküdözött és fogadkozott és elátkozta magát és családját és rettentően elérékenyedett. A pofaszakállas azonban huszféleképpen ismételtette és ismételtette a fogadkozást és közben némi célzásokat tett arra, hogy ősei, akik olasz arisztokraták voltak, bizonyos esetekben a legszörnyűbb bosszúállástól sem riadtak vissza, ha észrevették, hogy áruló van barátaik között.

A fiatalemberben megfagyott a vér és engedelmet kért, hogy egy pohár forralt fűszeres bort, vagy rumos teát ihassék meg a pálinkamérések egyikében.

- Magam sem bánom, - helyeselte a pofaszakállas és betértek egy bodegába, hogy forró italokkal igyanak áldomást a titoktartásra és szentszövetségre.

Amikor kijöttek, még egyszer végigmérték tekintetükkel a Szentháromság-utcát és a pofaszakállas még egyszer megjegyezte:

- Az öreg szállodás már a zsebemben van. Zsebemben van az egész utca, csak ez a park és a Hannibál-bárók kastélya okoz még némi gondot a részvénytársaságnak.

Megfordultak, átmertek az utca túlsó oldalára és onnan erősen szemügyre vették a Hannibál-kert fekete és omladozó kökerítését.

- Ezt a patkányfészket azonban nehéz lesz kifüstölni, - dörmögött a pofaszakállas. - Bolond emberek laknak ezeken a falakon belül, de az olyan pénzügyi lángész, mint én, el fog bánni a bolondokkal is.

Aztán megindultak és a Vígopera felé irányítva lépteiket, a Hannibál-parkról és a Hannibál-családról mondott hajmeresztő történeteket a pofaszakállas.

IV.

A fehér barátok kutatásai szerint a Hannibál-család hatszáz évre tudta visszavezetni származási táblázatát, ám maguk a Hannibálok lenézőleg mosolyogták meg a fehér barátokat, mert szerintük égen és földön semmi sem volt bizonyosabb, minthogy ők maguk a karthagói hőstől származnak és erre vonatkozólag egy XVIII. századbeli Hannibál pontos családfát állított össze, amelyet áttanulmányozni nagyon érdekes volna ugyan, de cseppet sem volna érdemes. Ezuttal tehát tovább nem feszegetve, hogy a fehér barátoknak, vagy a XVIII. századbeli Hannibálnak volt-e igaza, csupán azt kell megjegyezni, hogy a Hannibál-név, mint egy emberfeletti és ellenállhatatlan szimbolikus erő, kiszabta a család végzetét egészen a mai napig, amikor azonban úgy látszik, hogy ez a végzet valami még végzetesebb hatalom kezében megdőbbséget hirtelenséggel irányt kezd változtatni.

Más szóval, a Hannibál-bárók évszázadokon keresztül katonák, államférfiak, hódítók és uralkodók voltak, néha a lovagias erények dícsfényében, néha az útonálló, országrontók, rablóvezérek fekete álarca alatt, de mindig meggyőződéssel, göggel és hősiességgel. Ama XVIII. századbeli Hannibál bárón kívül, aki életét a család leszármazási táblázatának összeállításában töltötte el, - sánta volt és pupos az istenadta és ragyavert ábrázatú - a Hannibálok soha semmi iránt nem érdeklődtek, mint lovak, fegyverek és kalandok iránt, amely kalandokban nemes vadak és nemes emberek, sőt nemes asszonyok és gyermekek vére is patakokban folyt. Kertjükkel átellenben valamikor három-négy ház az övék volt, az is, amelyben az országgyűléseket, az is, amelyikben az összeesküvéseket és orgiákat tartották. Vérengző embereknek ismerték őket országszerte, duhajoknak és tivornyázóknak, de rettenthetetleneknek és önfeláldozóknak és ők maguk mindegyik jelzőre nagyon büszkék voltak. Talán a Hannibál név tette, de keresztnevüket sem jámbor polgárok szokásai szerint az Anyaszentegyház szentjei közül választották, a családban fiúról-fiúra szállt a római, görög és pun ősökkel való kérédes szokása és a Hannibálokat legalább is Caesarnak, Pompeiusnak, Brutusnak, avagy Alkibiadesnek, Orestesnek és Pyladesnek vagy Achillesnek hívták. A Hannibálok családfáján bárki könnyűszerrel megtanulhatta a homéroszi hősök névsorát, sőt az egész klasszikus ókor történetét, Plutarchos életrajzait és a római császárok dicsőségét.

A XVII. század végéig minden Hannibál szerzett valamit az ősi birtokhoz, valóságos kis birodalom felett uralkodtak már, amikor az idők megváltoztak, a szerzés eszközei közül a furfang, a munka és a takarékoság fölibe kerekedtek a hadakozásnak és az erőszakoskodásnak és ettől kezdve minden Hannibál veszített valamit az ősi birtokból, mígnem a mostani uralkodó báró Hannibál XII. Arisztid már semmit sem mondhatott magáénak, csak a szentháromság-utcai parkot és a benne levő kastélyt. Hatalmasan csalódnék az, aki azt hinné, hogy ez XII. Arisztidot a legcsekélyebb mértékben is megalázta, vagy elszomorította volna. Fiát Achilles névre kereszteltette, mert úgy vélte, hogy a családnak ismét szüksége van egy homéroszi hősre, aki sérthetetlen és minden embernél szebb és különb és mindenben győzhetetlen. A fiút Angliában neveltette és mire Achilles visszatért a szentháromság-utcai palotába, csakugyan egy trójai dalia büszke arcával, duzzadó izmaival és diadalmas fellépésével kápráztatott el mindenkit, aki megpillantotta. Achilles akkor huszesztendő volt, pirospozsgás arca és szőke sörénye, villogó fogsora, kemény marka, széles válla, karcsú dereka, egész ruganyos és délceg termete valóban fejedelmi volt. Ámde ezeken a fejedelmi tulajdonságokon kívül nem is volt semmije ezen a kerekvilágon. Megérkezése napján rövid tanácskozást tartott apjával, apjának titkárával, jogtanácsosával, majordomusával, várkapitányával, jószágkormányzójával, számtartójával, kamarásával, kulcsárjával, úti marsalljával, tíz vagy tizenkét büszke fellépésű, nagyjából szőke, nagyjából piros pozsgás és nagyjából villogó fogorú hűbérurral. Idegen emberek nem tudták, hogy ezek valamennyien a Hannibál-család tagjai voltak, ágról-

szakadtak és koldusszegények, de önfeláldozóak és a család feje, XII. Arisztid körül önként vállalták ezeket a tisztségeket, hogy megőrizzék a dinasztia fényét és előkelőségét. A tanácskozás alkalmával kisült, hogy az udvartartás tagjainak semmi sejtelmük sincs a család anyagi helyzetéről. A helyzetet egy öreg, tintásujjú írnok, valamikor közjegyzősegéd és silentiumos ügyvéd tárta fel, mély hajlongások és bocsánatkérések közepette, alárendelt szerepében reszketve és verejtékezve a hódolattól. Kiderült, hogy az uradalom, amely a Szentháromság-utcában levő tizenkétezer négyzetméter területre apadt le, fillér hasznot sem hoz és csak úgy roskadozik az adósságtól.

- Nem baj, - jelentette ki az öreg Hannibál báró, - ha valamely család kétezer esztendeig élt, az megél még húsz esztendeig.

- Miből? - kérdezte az ifjú Achilles.

Az öreg Arisztid arca ráncokba borult és sörényes, szürkésszőke haja az égnek meredt.

- Fiam, te ifjú ember vagy és mindössze húsz esztendeje taposod ezt a földet. A Hannibálok kétezer éve teszik ezt és amit az ember kétezer esztendőn át megszokott, azt semmiféle hitelező, zsidó vagy uzsorás bankház kedvéért nem hagyja abba. Jegyezd meg magadnak, hogy kétezeréves tekintélyből, névből, hitelből, dicsőségből meg lehet élni még néhány évtizedig. Az emberek megszokják, hogy a Hannibálokat el kell tartaniok és nem mondanak le arról a dicsőségről, hogy el is tartásuk őket.

Hannibál XII. Arisztid ezzel befejezte a tanácskozást és visszavonult fegyvertárába, amelyre egy nagy nemzetközi műkereskedő-cég már régen zálogjogot szerzett és csak tisztességből hagyta mindeddig a báró birtokában.

Az ifjú Achillest azonban nem nyugtatta meg a családfő enunciaciója és mélységes elkeseredésében kivándorolt Amerikába.

Mindez öt esztendővel ezelőtt történt és azóta bebizonyosodott, hogy XII. Arisztidnek mégis igaza volt. A kastélyban semmi sem változott. Az udvartartás éppoly méltósággal és göggel végezte dolgát, mint eddig. A családfő naphosszat fel és alá járkált a teremben, amelyben vadásztrófeák, évszázados fegyverek és híres elődök képei díszeltek. Minden délben megkondult a harang reggelire és este ünnepélyes szertartások között folyt le az ebéd. Télen a kandalló előtt, nyáron a park lugasaiban eszeveszett hazardjáték folyt a Hannibál-család által kibocsátott bónokkal és bankjegyekkel. A parkban kisdud golfpályát rendeztek be és a golf játékban XII. Arisztid évről-évre megnyerte a bajnokságot. Egyébként nagy ritkaság volt, ha egy-egy Hannibál kiment a várkastélyból és végigszáguldozta a Szentháromság-utca környékét. Ilyenkor undorodva és megbotránkozva tért vissza és kijelentette, hogy a csöcseléssel való érintkezés valósággal bemocskolta őt. Maga Arisztid sohasem mozdult ki a házból. Magamagának uralkodója és alattvalója volt. Kedélye egyenletesen gögös, mégha egyedül volt is, a legszívesebben az ókor történetét olvasta, hogy családi légkörben éljen. Úgy látszott, hogy elérte a bölcsesség legmagasabb fokát s ez a bölcsesség oly hozzáférhetlenné tette, hogy még a fegyvertárára zálogjoggal rendelkező cég sem merte megközelíteni. Dermesztő csend ült a Hannibál-vár felett, tikkadt ég tikkasztó, mozdulatlan, de majdnem elviselhetetlenül súlyos légnyomás, amely alatt minden más emberfia, elvérzett volna, de a Hannibálok fürgék, vidámak, megelégedettek és majdnem boldogok voltak. Éjszakánként néha harsány trombitaharsogás verte fel a Szentháromság-utca csendjét, de az emberek azért nem ijedtek meg, mert tudták, hogy mi történik a Hannibál-park kerítése mögött. Ilyenkor a dinasztia feje az udvartartás tagjaival falkavadászatot rendezett a platánfák, bozótok, sövények útvesztőiben, falka és vad nélkül ugyan, de piros frakkban, fehér nadrágban és rengeteg trombitával és tubákkal és irtózatossággal. Néhány apró póló-ló abrakolt még az istállóban, hogy az öreg Hannibálok olykor-olykor megzötyögtethessék fájó csontjaikat és visszaálmodják

magukat az országra szóló vadászatok, lovaspóló versenyek, díjugratások és karusszelek korszakába. Mert meg kell vallani, a Hannibáloknak a XVIII. század eleje óta csak fellépésük és modoruk volt harcias, de életmódjuk már nem. Azóta is vívtak néhány sorsdöntő csatát, de csak a kártyaasztalok mellett és rulettbankoknál, a világ minden táján s azóta is volt néhány nagyszabású hódításuk, de csak a játékbartlang kurtizánjai és a Vígopera balettkara körében. Néhány Hannibál hősi halált is halt és pedig a tivornyák mezején, vagy a nyaktörő gátverse-nyeken, esetleg rengeteg fogadások után, amelyek összegét csak életével tudta megfizetni. A Hannibál-család történetét, ha valaki meg akarná írni, be kellene járnia az egész civilizált világot, sőt a civilizálatlant is, Afrikát, Indiát s Délamerikát, tanulmányoznia kellene az exotikus vadász-expedíciókat, a kulisszák világát, a mulatóhelyek különszobáinak krónikáit és a szerelmi botrányokat, amelyekben exotikus, színes bőrű hercegisasszonyoktól kezdve az európai uralkodóházak nőtagjaiig az eget ostromló szerelem, vagy könnyű kalandok hőseinek egész légioja szerepelt. A XVIII. századtól kezdve a Hannibálok nem tettek egyebet, mint költekeztek. Szórták a pénzt a világ minden tája felé. Az egyik Angliában, a másik Szent-pétervárott volt nagykövet, a harmadik egy kis néger ország királyi koronáját tette a fejére és lépteik nyomát aranykötegek, csekklapok, adóslevelek és váltók jelezték. Aki hozzáért valamelyik Hannibálhoz, annak a kezéhez arany, gyöngy, vagy drágakő ragadt és ha ez az aranybánya, vagy gyémántmező néha kimerült, egy-egy szenzációs házasság újra megtöltötte a kiürült kincses kamrákat. Olyan volt ez a család, mint egy kiapadhatatlan forrás, amelyből vér és arany buzog fel és folyik szét a szélrózsa minden irányába, mint egy mindig háborgó vulkán, amelyből szüntelenül patakszik a szenvedély és tékozlás lávája és elönt maga körül mindent. Kétszáz esztendő óta tartott ez a szakadatlan ömlés, mindig kifelé és kétszáz esztendő óta senkinek sem jutott eszébe, hogy valamit kívülről szerezzen, akár munkával, akár fortélyos ésszel, akár takarékossgal. A Hannibálok kétszáz év alatt visszaadtak az embereknek mindent, amit azelőtt négyszáz esztendő folyamán összeharácsoltak.

Most már kiürült a kráter, kiapadtak a források, de az öreg Hannibál XII. Arisztid egy pillanatig sem esett kétségbe. Tudta, hogy az Úristen azért teremtette az emberiséget, hogy eltartsa a Hannibálokat és ő a szentháromság-utcai park tizenkétezer négyzetméternyi birodalmában ma is uralkodónak érezte magát. Ami a család jövőjét illeti, rendíthetetlen meggyőződése volt, hogy ez fiánál, Achillesnél jó kezekben van. Achilles most Amerikában jár, mint az első foglalkozó, a spanyol konkvisztádorok, vagy az angol kalózkapitányok s bizonyos, hogy onnan valamelyik dollármilliomos leányával tér vissza, olyan dús zsákmánnyal, amellyel újjá lehet építeni a Hannibálok rombadólt birodalmát. Ez a reménység nem is volt minden alap nélkül való. Achilles néha írt pár sornyi levelet s a legutóbbiban némi célzást tett arra, hogy nem-sokára visszatér és remélhetőleg módjában lesz a dinasztia régi fényét helyreállítani, ha a mód és az eszközök, amelyek önként kínálkoznak, nem volnának a család fejének kedve ellenére és remélhetné, hogy nem ütköznek a dinasztia hagyományos elveibe.

- Itt házasságról van szó, - gondolta magában Arisztid báró és aznap éjjel a pápai testőrség kapitányának Michelangelo által tervezett egyenruhájába öltözött fel, amelyet a XVI. század elején valamelyik őse viselt, kedves lovára pattant és örömeiben végigszáguldozta a parkot, úgy érezvén, hogy most az Angyalvár körül nyargalászik és szemlét tart az őrség és az erődítmények fölött.

Másnap aztán közölte udvartartásával, hogy szakítani fog az önkéntes száműzetés gögös mártírságával és elhagyja a várat, ha éppen kedve tartja. Ettől fogva néha megnyílt a Hannibál-park óriási vaskapuja és Arisztid báró hintója kigördült a Szentháromság-utcába, napnyugta után, pontosan akkor, amikor a Vígoperában elkezdődtek az előadások. A báró megjelent a páholyban, végignézte a balettot, kiszemelt egyet vagy kettőt a patkányok közül, udvarmesterével hatalmas virágcsokrot küldött a színpalak mögé és vacsorára hívta meg magához a kiválasztottakat. Finom és meghitt kis vacsorák voltak ezek, fejedelmi módon halk

és szertartásos kis ünnepélyek és a kisasszonyok udvari légkörben érezték magukat, amelyből egy-egy régi ékszerrel, csipkével vagy művészi, kézzel festett XVIII. századbeli legyezővel megajándékozva hagyták el a kastélyt.

Arisztid báró boldog megnyugvást érzett, hogy a dinasztia sorsa Achillesnél jó kezekben van.

És várta a kábelt, amelyben Achilles báró a maga, ifjú felesége és a dollármilliók érkezését jelzi, vagyis az új röneszánsz hajnalhasadását, amelyet ő már hónapokkal ezelőtt a pápai testőrség kapitányának Michelangelo által tervezett díszegyenruhájában köszöntött lóháton, XVI. századbeli teljes fegyverzetben.

V.

December utolsó napjaiban a Dávid-szállodában már senki sem törődött azzal, hogy hány fokos a hideg és mily mélyen fagyott be a folyam háta. A hatalmas épület, pincétől padlásig tele volt nyüzsgéssel, izgalommal, takarítással, porolással, surolással, várakozással és ujjongással. Mindez az év utolsó napjának, jobban mondva Szilveszter-estének szólt, de nem azért, mert akkor volt a gazda nevenapja, hanem valami másért, amiről a szálloda egész személyzete titokzatos hunyorgatásokkal, gyermekes örömmel és lelkesedéssel suttogott s ami fölött a ház úrnője, Johanna asszony minduntalan könnyekre fakadt és telesírta kötényét, zsebkendőjét, levesét és kávéját, kézimunkáját és magát Sylvester urat is. A hotel gazdája fel és alá szaladgált a lépcsőkön, mint valami fiatal legény, gondosan megnyesette hófehér szakállát, alapos szemlét tartott ruhatára felett és már két nappal előbb kikészítette legfehérebb mellényét és legszebb selyemszalagos szalónkabátját, legünnepélyesebb nyakkendőjét és legbársonyosabb antilopcipőjét. Az ő szíve is tele volt remegéssel és boldogsággal, de egyszersmind félelemmel is, hogy mit hoz a Szilveszterest.

Szilveszter napján este fog megérkezni Sylvia, aki egy esztendő Londonban töltött.

Az esztendő utolsó éjszakájára egyébként a Szentháromság-utca is buzgón készülődött, az örömek és felejtések, a nagy vágyakozásoknak és a mámornak nevezetes éjszakájára és a város minden részéből ide tódult a mulatni vágyó nép, hogy a Szentháromság-utca és környéke zeg-zúgos síkátoraiban visszatáncolják magukat évszázadok romantikus gondtalanságába és tivornyáiba. Ilyenkor igazán itt dobogott a város szíve, még pedig bolondul és zabolátlanul és az utca lakóinak ilyenkor minden ingósága a zálogházakba vándorolt, hogy legalább egy éjszakára a nyomor is felpiperézze és leigya magát és részegségében azt higgye, hogy gazdag.

Itt még divatban volt Szilveszter éjszakáján álarchan csatangolni az utcákon, nagy öröme a zsebtolvajoknak és szoknyavadászoknak és olyan fajtájú nőknek, akik álarc nélkül sikerre már nem igen számíthattak.

Éjfélkor kezdődött a bacchanália és éjfélkor a Dávid-szálloda étterme és kávéháza becsukta fatábláit, a portás, a pincér és a csaposlegény szelíd erőszakkal kitessekelték a vendégeket és attól kezdve elsötétült a kapubejárat és a szálloda vendégei is csak tüzetes igazolás után tudtak bejutni a komor és puritán falak közé.

Így volt ez minden esztendőben, de az idén Sylvester úr már este kilenc órakor kiüríttette helyiségeit, mert félt, hogy az érkező, aki éjfél tájban jön a főpályaudvarról, valami méltatlan jelenet szemtanuja lesz. A Dávid-szálloda ünneplőbe öltözött és méltóságteljes csendben várta a vendéget.

Sylvester úr és Johanna asszony már nyolc órakor künn voltak a pályaudvaron, percenként nézegették hol a zsebórájukat, hol a pályaudvar kivilágított villanyóráját, ötpercenként megkérdeztek valakit, hogy mikor érkezik a transzeurópai expressz, kivallatták a kalauzokat, hordárokat, felvigyázókat és előljárókat, hogy nincs-e valami késés, vagy nem jelentettek-e valami szerencsétlenséget? Johanna asszony minduntalan sírva fakadt, Dávid úr zord egykedvűséget erőltetett magára minden legkisebb jele nélkül a sikernek és amikor végre a vonat berobogott, össze-vissza szaladgáltak a kocsik előtt és nem ösmerték meg azt a diszkrétén elegáns, magas, karcsú, büszke tekintetű, de kissé szeles és fiúsmozdulatú hölgyet, aki mellett jobbról-balról két angol miss teljesített szolgálatot. Majdnem elájult Dávid úr és Johanna asszony is, amikor ez az energikus, de rakoncátlan fellépésű hölgy viharos lendülettel a nyakukba ugrott és össze-vissza csókolta őket, majd két karja alá kapván, kivonszolta őket a pályaudvarról, mint két gyámoltalan és gyáva gyermeket.

Azt meg viszont az érkező hölgy nem vette észre, hogy tízlépésnyi távolságból egy hórihorgas, ingatag járású, őszbecsavarodott, szőke, Krisztus-szakállas úr figyeli minden mozdulatát elragadtatott arccal, égő szürke szemével majd elnyelve őt, minduntalan feléje rugaszkodva, azután visszatörpanva, mintha magamagát fékezné meg roppant belső erőfeszítéssel. Ez a felette kopottas, de azért nagyon elegáns úr lovag Melius volt, de inkognitóban, mint ahogy azt fogadalma megkövetelte.

Így érkezett haza Dávid Sylvia és ami érkezése után a vacsoráig és a vacsora után a lefekvésig történt, arról a Dávid-családból, de talán az egész szálloda személyzetéből sem tudna senki beszámolni. Egyszerűen önkívületi állapotban voltak az örömtől, a bámulattól és a hódolattól.

- Sylvia itthon van, - adták szájról-szájra egymásnak a szobalányok, pincérek, éttermi cselédek, portások, boyok, takarítónők, bérszolgák és cipőtisztítók.

- Sylvia itthon van, - mondogatták egymásnak minduntalan Dávid úr és Johanna asszony és ez utóbbi mindannyiszor könnyekre fakadt, Dávid úr pedig mindannyiszor leintette őt ezért a gyerekes elérzékenyséért.

Sylvia, mint egy bravuros úszó, ráfeküdt az ünnepeltetésnek szélesen hömpölygő hullámaira és egykedvűen ragadtatta magát, mint aki ezt a helyzetet találja a magához legméltyóbbnak. A megérkezés után fél órával Melius lovag is megjelent a családi ünnepen és dadogva és suttogva és lihegve, roppant zavarral, de roppant büszkeséggel üdvözölte a nap hősnőjét, majd egy homályos sarokba félrevonulva, alig tudott hova lenni a saját maga bámulatában, hogy ezt a ragyogó emberpéldányt magáénak mondhatja, ha egyedül marad a jó Istennel.

Melius lovagot azonban valami nyugtalanította. A pályaudvaron észrevette, hogy egy magas, bőrkabátos, vörös barna fickó ugyanabból a kocsiból szállt ki, mint amelyből Sylvia és két kísérője. Ebben semmi föltűnő sem lett volna senki emberfia előtt, mert a kocsiból mások is kiszálltak, de viszont Melius loagnak ezek a mások nem szúrtak szemet, ez a bőrkabátos azonban már a puszta megjelenésével kihívta gyanakvását és ellenszenvét. Akaratlanul is figyelni kezdte és amikor ő maga kocsiba szállt, hogy Sylvia autóját kövesse, hátra pillantva, minden kétséget kizáróan megállapította, hogy a fickó követi őket. Követte bizony, még pedig egészen a szálloda kapujáig és Melius lovag biztosra vette, hogy elég arcátlan lesz és utánuk jön és megkísérli, hogy beszálljon a Dávid-hotelbe. Ám ez nem történt meg. Még valami rosszabb történt ennél. A fickó kocsija megállt a szálloda előtt, várt, amíg Dávidékát a portás beereszti s aztán megfordult és elhajtott.

Mindegy. Megtörtént és nem lehet ezen változtatni. De Melius lovag feltette magában, hogy résen lesz és a fickót szemmel tartja.

Vacsora alatt megeredt a társalgás, ha ugyan társalgásnak lehet mondani azt a monoton, de szakadatlan csipogást, amit a két miss, a társalkodónő és az ellenőrző társalkodónő kis hegyes csőre produkált. Ebből a csipogásból senki sem értett és senki sem jegyzett meg magának semmit, kivéve azt, amikor az expresszen való utazási kalandokra került a sor és miss Marlowe elcsipogta, hogy egy magas, pirospozsgás, bőrkabátos fiatal gentleman mindenáron meg akart ismerkedni velük, vagy talán éppenséggel Sylviával, de ők a legagyafurttabb módon akadályozták meg őt ebben a törekvésében. Erre Melius lovag szíve nagyot dobbant és eszébe jutott a bőrkabátos fickó és elhatározta, hogy kétszeres éberséggel figyeli majd a fejleményeket.

Nem tetszett a dolog Dávid urnak sem és fürkészve leste Sylvia arcát. Sylvia hatalmas adag pástétomot rakott vérpiros és egyik felén kissé lebiggyedt szájába és így derekasan falatozva még hódítóbb, még varázslatosabb, még eszményibb volt, mint annakelotte bármikor, vagy bármilyen elfoglaltság közepette. A vasúti kaland említésekor egyetlen arcizma sem árulta el, mintha valamiképpen őt is érdekelné ez a röpke emlék, annál inkább elérzékenyedett azonban

Johanna asszony, akinek anyai keble büszkeségtől dagadt és titokban nem tartotta valószínűtlennek, hogy vagy a yorki, vagy maga a walesi herceg érkezett Sylviával együtt inkognitóban, ellenállhatatlan belső kényszertől hajszolva, hogy nyomon kövesse a világ legédesebb és legszebb teremtését.

Ezalatt künn magasra csaptak a szilveszteréji bacchanália hullámai, de a Dávid-szálloda vastag, százados kőfalain és zöldre mázolt, fából való ablaktábláin csak tompa zsibongás és távoli zúgás hatolt keresztül, mint ahogy a világvárosok forgatagos pontján épült székesegyházak boltívei alatt mindig áhitatos csend és ünnepélyes nyugalom honol.

*

Két-három nap Sylvia szakadatlan ünneplése közepette telt el a Dávid-szálloda falain belül és ebben a mámoros zürzavarban senki sem vette észre a család tagjai közül, hogy a portásnál egy 186 centiméter magas, feltűnően szélesvállú, borotváltképű, barnaszemű, pirosarcú, villogó fogsorú, mosolygósszájú fiatalember tudakozódott olcsó, de tiszta és kényelmes szoba után, amelynek ablaka a folyamra néz. A portás fürkészként nézte az idegent, azután fütttyentett egyet. A fütttyészóra bozontosszőrű, piszkosfehér kis kuvasz ugrott a fürkébe és a jövevényt alaposan körülzaglászta.

- Mars innen Pluto! - kiáltott rá a portás - szemtelen fajzat, bocsánatot kérek uraságottól, hogy ez a kis dög itt lábatlankodik.

Az idegen mosolygott.

A portás rúgott egyet a kutya felé, de titokban összenézett vele, mintha a kis kuvasz szeméből akarta volna kiolvasni, hogy érdemes-e szóbaállni ezzel a nyurga fiatalemberrel, aki öves bőrkabátjában, duplatalpú ormóttan cipőjével és magával hozott kicsiny, de erős hajókofferével nyugtalanítólag hatott az öreg portásra. De a Plutó-kutya, úgylátszik rokonszenvezett a jövevénnel, barátságosan csóválta a farkát és a fiatalember hosszú lábszarához dörgölte az orrát.

Ez a vén kutya, falusi kuvasz, kicsi, lompos, de hűséges állat, itt született a szállodában, mint apja meg nagyapja és számtalan őse. Valóságos mitológiai alak volt ez. Szent Dávid kutyája, fél szemére vak, de megbízható őre a szálloda tradíciójának. Kutyalogikával, éles szimatjával és a szállodát járó emberek erkölcsének ismeretével már messziről megszagolta a jelentkezőkről, vajjon javára válnak-e a hotel hírnevének, nem aljasítják-e azt léha szerelmi kalandok színterévé, nem okoznak-e botrányt öngyilkossággal és nem hívják-e fel a rendőrség, vagy a szenzációkat kergető ujságok figyelmét Szent Dávid szállodájára.

- Hordd el magad, Plutó! - rivallt rá a portás és Plutó, mint aki maga is érezte, hogy itt megtette a kötelességét és vége van a tanácskozásnak, kisompolygott a portásfülkéből.

A vendég mosolyogva kérdezte:

- Van üres szoba?

- Parancsára. Honnan méltóztatik?

- Newyorkból.

- Messze van?

- Meglehetősen.

- De azért friss, jó egészségben?

- Hála Isten.

A portás nyomtatott lapot vett elő, feltette a pápaszemét, mégegyszer végignézte az idegent, hellyel kínálta, maga is leült, megragadta az előtte heverő tollszárat és az utast vallasni kezdte.

- Neve?
- Hannibál.
- Családneve, vagy keresztnéve ez?
- Család.
- Másik neve?
- Achilles.

A portás szeméről leesett az üveg. Görcsös ujjával kifelé mutatott a szembelevő park kökerítésére.

- Rokonság?
- Ha úgy tetszik, igen.

A portás lekapta kis gyapjúsipkáját, felállt és meghajtotta magát.

- Nagyon örvendek.

Aztán újból elhelyezkedett és egy árnyalattal udvariasabban kérdezte a többi adatokat.

- Kora?
- Huszonhat.
- Célja?
- Látogatás és üzleti ügyek.
- Meddig szándékozik itt tartózkodni?
- Néhány hétig.
- Nős?

- Nőtlen vagyok, - mosolygott az ifjú és kedvesen körülnézett a fülkében, amelynek falain kulcstartók, utazási prospektusok, telefonkönyv és egy csomó reklámkép lógott, amely a szállodát kívülről, a Szentháromság-utcát, a Vígoperát és a Hannibál-parkot ábrázolta.

A portás leemelt a szögről egy kulcsot, de mielőtt átadta volna, az ifjú vendég füléhez hajolt és némi bizakodással, de azért erélyesen és ellentmondást nem tűrő határozottsággal sugta a fülébe:

- Hölgylátogatókat nálunk nem szokás fogadni.

A vendég erre is kedvesen mosolygott és vállát vonogatta.

- Yes.
- Akkor rendben vagyunk. Parancsoljon velem felfáradni.

Útközben, a vasból való csigalépcsőn még megkérdezte:

- A többi podgyász mikor érkezik?

A vendég mosolygott.

- Nincs több podgyászom.

A portás arca elborult. Már megbánta, hogy kétablakos szoba kulcsát hozta magával és önkéntelenül mormogta:

- A szoba ára négy aranyfrank kiszolgálással, fűtés és világítás nélkül.

- Yes, - válaszolt a vendég.

A portás némileg megkönnyebbült.

- Olcsó penzió, kávéház, étterem a házban. Hallotta hírét uraságod a Szent Dávid-szállodának?

- Nem.

- Tehát, honnan a szerencse, hogy éppen ránk esett uraságod választása?

- Itt a környéken van dolgom.

Így érkezett a szállodába Hannibál Achilles, egy szál bőrkabátban, bőrkofferrel, hatalmas bagariabőrbakancsokban, bőrsapkában és bőrkesztyűben és minden darab bőr barnás-piros volt, még a saját arcőre is, amely majd kicsattant az egészségtől, a kíváncsiságtól és az ifjúságtól.

Estére kelve már a szálloda minden lakója, maga Dávid úr, a tulajdonos, Dávidné asszony, a szálloda úrnője, a kávéházban sürgő-forgó nagycsontú, fekete pincérleány, az étterem kiszolgáló leányai, a cipőtisztító, a mindeneslegény, az udvaros, a kifutófiú, a szakácsnő, konyhalány és bérszolga is tudták, hogy egy igazi Hannibál, a szemben levő park urának valami hozzátartozója szállt meg a hotelben s az esemény az egész házat izgalomba hozta.

Dávid Sylvester, a tulajdonos, reggeli alatt halk tanácskozásba bocsátkozott a feleségével és megjegyezte:

- Csak egy kis bőrkofferje van, hajókoffer, olcsó árú, nem lehet valami pénzzel bélelt legény, úgy látszik távoli atyafi, aki nem mert a kastélyban jelentkezni. Rokonszenves legény, de vigyázni kell rá, szemmel kell tartani. Röviden és őszintén szólva, nem szeretem az olyan arisztokratákat, akiknek egyetlen kis bőrkofferjük van, tehénbőr, vörösbőr, öt dollár értékű városi árú. Semmi barátkozás, résen kell lenni és távol kell tőle tartani Sylviát.

VI.

Az új vendégre a szálloda minden lakója kíváncsi volt. A missek úgy érezték magukat, mint ahogy a hadseregparancsnok és vezérkari főnök érezheti magát, amikor repülőjelentést kap, hogy egy ellenséges ország mozgósított. Össze-vissza szaladgáltak a ház folyosóin, részben, hogy egy esetleges támadást, vagy összeesküvést már csírájában elfojtsanak, másrészt, hogy megállapítsák és kikémleljék az ellenfelet, akiről nemcsak rosszat és ijesztőt, de sok szépet is hallottak a szálloda szobaleányaitól.

Dávid urék lakosztálya az első emelet frontján volt, amely a folyamra nézett, külön lépcsőházzal az udvarra és mindössze annyi köze volt a szállodához, hogy a külön lépcsőházhoz is a szentháromság-utcai kapun át lehetett bejutni. Ha Sylvia itthon volt, a család a lakásban étkezett, hogy Sylviát be ne mocskolja az étterem és kávéház kósza vendégeinek kíváncsi és szemérmetlen tekintete. Sylvia eképpen a szálloda közepén lakott, anélkül, hogy annak életéről valamit is látott volna, Sylvia a Szentháromság-utcában lakott, de ha végigment ezen, jobbról és balról a két miss, mint két dragonyos testőramazon haladt mellette és szép idő esetén a nap, borulatkor az eső és mindenféle időben a Szentháromság-utca arcátlansága és megbotránkoztató látványosságai ellen óriási ernyőkkel védelmezték őt. Sylvia egy nagy világvárosban lakott, de azt csak néhanapján gépkocsin száguldozta keresztül, anélkül, hogy a világváros életét csak meg is ízlelhette volna, Sylvia szempontjából a Dávid-szálloda, amely valamikor a fehér barátok zárdája volt, most visszavedlett valami középkori apácakolostorra.

Sylviát és Achilles bárót tehát egy világ választotta el egymástól és bizonyos, hogy ha a véletlenre bízta volna, a fiatal báró évekig lakhatik a szállodában, anélkül, hogy csak meg is pillanthatja. De nem bízta a dolgot a véletlenre. A két miss ugyan még néhányszor megemlítette a pirospozsgás, bőrkabátos, hórihorgas legényt, aki a vonaton mindenáron meg akart velük ismerkedni, arról is sokat csipogtak, hogy ugyancsak egy pirospozsgás, bőrkabátos, hórihorgas legény beköltözött a második emelet egyik utcai szobáscájába, többször meg is lesték a pirospozsgás, bőrkabátos legényt a kapu bejárata alatt, de képtelenek voltak valami összefüggést felfedezni a vasuti kaland és a szálloda új lakója között. Rövidlátó volt miss Marlowe és távollátó volt az ellenőrző társalkodónő; pápaszemmel azonban egyik sem akarta ellenszenvenné tenni a maga arcocskáját.

A szállodában egyedül Melius lovag sejtette, hogy a fiatal Hannibál báró Sylvia kedvéért szállt a szállodába, csak nem tartotta magát illetékesnek, hogy a dologba beleavatkozzék. Melius lovag fatalista volt. Bölcséleti és csillagászati tudománya révén eljutott a legmagasabb életszemlélethez, amely abban áll, hogy az ember sohasem tudja, mikor tesz jót, vagy rosszat, ha útjában áll a végzetnek és kicsinyes, önző, korlátolt elvei, ösztönei, vagy hangulatai által vezettetni magát. Nem szólt tehát senkinek semmit, nem leplezte le a fiatal bárót, de résen volt, valóságos őrzőket tartott a kapubejárat, az elsőemeleti Dávid-lakás és Achilles báró szobája között és mint egy titkosrendőr, nyomon követte Sylviát, amikor a két miss kíséretében kitette a lábát a lakásból.

Ez a kettőzött, sőt megháromszorozódott őrizet azonban éppenséggel nem akadályozta meg, hogy Sylvia és Achilles báró naponként legalább egyszer ne lássák egymást. Sylvia kinézett az ablakon és a báró a folyamparton sétált. Sylvia kikocsizott és a báró véletlenül éppen a kapu aljában ténfergett. A Szentháromság-utcában, vagy a folyamon túl, a városi parkban, vagy a folyam szigetén séta közben szembe találkoztak. Megtörtént ilyenkor, hogy Sylvia szeles mozdulattal kiejtette kezéből vagy a retiküljét, vagy a napernyőt, vagy kékróka boája lecsúszott a válláról, vagy eleresztette kis japán selyempincsének zsinórját, amely esetekben

retikül, napernyő, boa és selyempincs Achilles báró zsákmánya lett, aki villogó fogsorait mutogatva, hódolatteljesen adta azt vissza a vidáman kacagó Sylviának.

A missek néha felismerték, néha nem, mindig kedvesnek találták, de néha udvarias köszönő csipogás és bólogatás után piruló arccal nyomban eltávolították Sylvia köréből és magukkal ragadták duzzogó, akaratos és villámlószemű áldozatukat. Mindezt messziről látta és figyelte Melius lovag és elhatározta, hogy fatalizmus ide, fatalizmus oda, mégis tesz egy szerény kísérletet oly célból, hogy az eseményeknek, ha lehetséges, némi enyhe fordulatot adjon.

Megjelent tehát reggelenként a kávéházban, letelepedett a kandalló előtt szivarozgató Dávid úr elé és feneketlen közönyösséget erőltetve arcára, hangjára és mozdulataira, csak úgy vállvonogatva felvetette a kérdést:

- Vajjon miért nem lakik ez a fiatal Hannibál a többi Hannibállal együtt a kastélyban?

Dávid úr nem válaszolt semmit.

Negyedóra mulva ismét megszólalt a lovag:

- Azt mondják, hogy fia a család fejének, aki hóbortos és gonosz vén csont és XII. Arisztidnek hivatja magát.

Dávid úr leverte szivarja hamuját és megpiszkálta a tüzet a kandallóban.

Féltizenegykor Melius lovag úgy tett, mintha távozni akarna. De még dörmögött egyet:

- Nem csodálkoznám, ha kisülne, hogy ez a fehérfogú fickó nem is tagja a Hannibál-családnak.

Erre már megszólalt Dávid Sylvester úr.

- De rendesen fizet.

Melius lovag felállt és távozóban még hátraszólt.

- Hallottam nemzetközi szélhámosokról, kártyásokról és házasságszédelgőkről, akik rendesen fizették szállodájukat, de a szállodából mégis egyenest az ügyészség fogházába kísérték őket.

Dávid úr kissé meglepődve felpillantott és kiejtette kezéből a tűzpiszkálóvasat.

- Gondolja?

Melius lovag elhárító mozdulatot tett.

- Isten ments, nekem a fickó nagyon rokonszenves.

Azután imbolyogva és ezüstszállakkal átszőtt szőke Krisztus-szakállát simogatva, faképnél hagyta Dávid Sylvester urat.

Azok a méregcseppek, amelyeket Melius lovag Dávid úr szívébe hintett, termékeny talajba hullottak. Kicsiráztak, kifakadtak és mint valami tengeralatti moszat, vagy őserdőbeli tropikus moha, elterebélyesedtek és elterültek a lelkén. Gondolatai minduntalan a fiatal báróra tévedtek, aki különben az utóbbi időben néhány olyan gyanús mozdulatot tett, hogy Dávid úr aggódni kezdett.

A napokban például nem kisebb dolog történt, mint hogy a szobalány névjegyet hozott be Dávid urék magánlakosztályába, még pedig Hannibál Achilles névjegyet és Dávid úr nem tudta, hogy ilyenkor mit kell cselekednie. Megtanácskozta a dolgot a feleségével és Melius lovaggal, aki lovagi rangjánál fogva illetékes volt az efféle társadalmi ügyek elintézésére. Melius lovag kijelentette, hogy nem lehet elzárkózni az ismeretség elől, névjegyet kell küldeni az ifjú báró szobájába és ezek után fogadni kell látogatását.

- Sylvia jelenlétében? - kérdezte aggodalmasan Sylvester úr.

Melius lovag ráncba vonta homlokát és némi tünődés után így szólt:

- Ha esetlegesen kedve volna ugyanakkor sétát tenni a szigeten vagy a városi parkban, ebben őt senkinek sincs joga megakadályozni.

Elkövették azonban azt az ügyetlenséget, hogy ebéd alatt szóvá tették a névjegyváltást és a bárónak valószínűleg következő látogatását és Sylvia kijelentette, hogy ő igenis fogadni kívánja a bárót.

- Miért? - riadt fel Dávid úr és elsápadt a megdöbbenéstől.

- Mert nagyon jóképű fiú - kacagott Sylvia és még hozzátette: - és mert nagyon unom magam.

Dávid úr ajkába harapott, valamit mondani akart, de keskeny szájaszéle úgy reszketett, hogy nem tudott beszélni. Csak a szája mozgásából lehetett kivenni, hogy rémülten ismételte: jóképű fiú. Azután intett a két missnek, áthívta őket a másik szobába és keserves szemrehányást tett nekik Sylvia pajkossága miatt.

Másnap hiába várták Achilles látogatását, a fiatal báró nem mutatkozott, de megjelent helyette a pofaszakállas, szénfeketeszemű és szénfeketebajuszú idegen és vörösorrú társa.

A pofaszakállas egyenesen megrohanta Dávid Sylvestert és faggatni kezdte:

- Itt lakik, kérem, Hannibál Achilles báró, Hannibál XII. Arisztid elsőszülött fia?

Megfeledezve minden udvariasságról. Dávid úr őszinte elképedéssel válaszolta:

- Mi dolga van vele?

A pofaszakállas is udvariatlan lett.

- Itt lakik, vagy nem? - kérdezte erélyesen és vörösorrú társának vállára csapott, aki erre alig tudta visszafojtani nevetését.

- Itt, - vágta oda neki Dávid úr gorombán.

A vörösorrú erre hahotára fakadt, de befogta száját és köhögni kezdett, hogy meg ne haragítsa az ingerült öregurat.

Dávid úr közben összeszedte magát és belátta, hogy ok nélkül háborodott fel.

- Ismeri a bárót?

- Az egész családot, - hengegett a pofaszakállas - és volt idő, amikor az én őseim és a Hannibál bárók a legnagyobb fegyverbarátságban éltek egymással.

- Igazán?

- Ámbátor olyan idő is volt, - folytatta a pofaszakállas - amikor nyakra-főre kaszabolták egymást.

- Miért?

- Mert ilyen az élet. Már minthogy a dinasztiák élete ilyen.

Dávid úr egészen lecsillapodott, mosolyogni kezdett s leültette maga mellé a kandallóhoz a két idegen urat. Aztán félórácskát elbeszélgettek. Azaz, hogy a pofaszakállas suttogott, dörmögött, recitált, kapacitált, lelkendezett, harsogott, vitatkozott, érvelt és könyörgött, a fehér kecskeszakállas kis öregúr pedig makacsul hallgatott, szivarozott és piszkálta a tüzet.

Dávid úr az egész idő alatt azon töprengett, vajjon milyen ügyben keresheti a pofaszakállas Hannibál Achillest és egyáltalán mi köze van ennek a dörgedelmes hangú, szőszátyár szélhámosnak a fiatal báróhoz, aki ma vagy holnap látogatást tesz Sylviánál.

Ilyen gyanus események játszódtak le a névjegy küldése és a látogatás között, de másnap, amikor a látogatás megtörtént, mindenkinek, még Dávid úrnak is be kellett vallania, hogy a fiatal báró, aki ezúttal nem térdnadrágban és bőrkabátban, hanem kifogástalan arisztokratikus eleganciával jelent meg előttük, mindenképpen helyes és rokonszenves fickó, kedves, fiatal, vidám, őszinte és megnyerő, sőt túlságosan megnyerő is, amint az Sylvia magaviseletén észlelhető volt. A látogatás lezajlott és másnap Dávid úr visszaadta azt az ifjú báró szobájában.

Eleinte konvencionális és közömbös dolgokról beszélgettek, de aztán Dávid úr nem tudta türtőztetni magát, eszébe jutott Melius lovag figyelmeztetése, szeliden és óvatosan, de nagyon ravaszul és furfangosan rátért a tárgyra. Elmondta, hogy sokan csodálkoznak, amiért a fényes-múltú és előkelő Hannibál-család majoreszkója nem lakik a kastélyban, hanem ily szerény és kényelmetlen szállodát választott ki magának lakóhelyül.

A fiatal bárót egyáltalán nem hozta zavarba ez a meglepő fordulat. Kijelentette, hogy soha életében senkivel szemben sem érzett olyan bizalmat, még atyjával szemben sem, mint Dávid úrral szemben, akire úgy tekint, mint legmeghittebb bizalmasára és aki iránt valami megmagyarázhatatlan gyengédséget és tiszteletet érez.

- Egyébként - folytatta - Amerikában megtanultam, hogy legjobb az egyenes út. Nincs semmi értelme a kertelésnek és ha valaki valaha emberére akad, aki meg tudja érteni, legokosabban teszi, ha előtte kiönti a szívét.

Dávid úr hiúságát kellemesen érintette ez a közvetlenség, de azért gyanakvó maradt, fürkészőleg nézett az ifjú ember nagy, szelíd, gyermekes szemébe.

- Hogy érti ezt?

A fiatal báró mosolyogva vonogatta a vállát.

- Igen tisztelt uram, önnek tudnia kell, hogy mi tönkrementünk.

- Ah!

- Végünk van.

- Nono!

- Koldusok vagyunk.

- Ön túloz.

A báró nevetett.

- Sőt tovább megyek. A koldus hozzánk képest gazdag ember, mert a koldusnak nincsen ugyan pénze, nincsen semmije, de adóssága sincs, tehát a koldus számláján az egyenleg tiszta és a koldus oly könnyen fütyürészhet a föld hátán, ahogy éppen jókedve tartja. De mi?!

- De önök? - rebegte önkénytelenül Dávid úr.

- Mi azonban legalább tíz emelettel mélyebben vagyunk a földszintnél, mert a terhek azt a nyomorult kis kertet és a kert közepén roskadozó vityilót legalább is ennyire nyomták a föld alá.

Dávid úr önkénytelenül hátrafordult és kinézett az ablakon és tekintete szánakozva siklott végig a Hannibál-park kőkerítésén. Aztán megkérdezte:

- S milyen tervei vannak a báró úrnak?

Achilles közelebb hajolt Dávid úrhoz és bizalmasan súgta:

- Eleinte úgy képzeltük a dolgot, hogy én Amerikában házasságot kötök, amelynek anyagi előnyei képessé tesznek, hogy családom ügyeit rendezzem.

- Helyes, - kiáltott fel Dávid úr lelkesen.

Achilles azonban kissé elszomorodott.

- Meghajoltam a család kívánsága előtt és elszántam magamat a legnagyobb áldozatra. Uram, - tette hozzá hirtelen kissé meghökkenve - remélem, hogy köztünk marad mindez, amit mondani fogok.

Dávid úr gőgösen bólintott.

Achilles még halkabban folytatta:

- Eljegyeztem magam.

- Hozomány?

- Ötmillió dollár.

- Pompás.

- Ocsmány dolog volt.

Dávid úrnak tátva maradt a szája a bámulattól.

- Hogy érti ezt, uram?

- Utálom a menyasszonyomat.

Dávid úr nem tudta fékezni magát.

- Együgyűség, - kiáltott felháborodva.

- Lehet, - vont a vállát a báró - én azonban, mielőtt a vágóhídra léptem volna, néhány mély lélegzetet kívántam, venni abból a levegőből, amelyben születtem és néhány hónapi szabadságot kértem jövőendő apósomtól.

Beleegyezett?

- Igen, - sóhajtott az ifjú Hannibál - de nem engedett el egyedül. Két pribéket adott mellém, hogy el ne szökhessem a milliók elől.

Dávid úr rosszalólag megcsóválta a fejét, mert a fiatalember beszédét tiszteletlennek és cinikusnak találta. Kissé komoly nehezteléssel kérdezősködött:

- Miféle kísérőkről beszél?

- Hát a menyasszonyomról és a jövőendőbeli anyósomról - felelte kacagva a báró, de elpirult és ez némileg mentette frivol magatartását.

Dávid úrnak elakadt a lélegzete.

- A menyasszonyáról? És hol van most, ha szabad érdeklődnöm, hol van most a szóbanforgó ifjú hölgy és tiszteletreméltó édesanyja?

- Londonig bírtam ki velük.

- És ott?

- Ott megugrottam tőlük.

- Hihetetlen! - tört ki Dávid úrból a felháborodás.

A báró a fejét rázta.

- Nem tehettem másként. Nagyon erőt vett rajtam a vágy a szabadság után.

- Szabadság után?

- És a családom után! Nagyon rossz híreket hallottam a Hannibálokról.

- Öt évig kibírta és akkor egyszerre... - szaladt ki Dávid úr száján önkénytelenül - bocsánatot kérek, nem volt szándékomban, hogy magánügyeibe beleavatkozzam.

- Londonban hallottam a rossz híreket és Londonban csömörlöttem meg végleg a menyasszonyomtól. De mindegy. Jól tettem, hogy siettem.

- Hogy érti ezt!

- Ha két, vagy három hónappal később érkezem, lehet, hogy már nem is találom itt a családomat, vagy a legjobb esetet véve is, legfeljebb az utca másik oldalán e rozoga házak valamelyikében, hátul az udvari emelet sötét és bűzhödő tömeglakásaiban. Vagy, ahogyan a Hannibálokat ismerem, még rosszabb helyen.

Dávid úr elsápadt. A lelkiismerete furdalni kezdte. Úristen, a fiatal báró nem a temetőre gondol-e sötét előérzetében?

- Bocsánatot kérek, de ez csak egy okkal több, hogy megházasodjék.

A báró bocsánatkérőleg mosolygott.

- Mind ugyanezt mondta: édesatyám is és kidobott a házból.

- És miért nem akar megházasodni? - csattant fel újra Dávid úr, aki őszintén felháborodott, hogy valaki vonakodik nőül venni azt a hajadont, aki ötmillió dollárt hozna a házhoz.

- Miért nem? - ismételte önkénytelenül a kérdést Achilles, aki zavartan nézett a magából kikelt öregúrra és csak a feje ingott kínos helyzetében. - Nem megyek a vágóhídra.

Dávid úr lecsillapodott és feltette magában, hogy jobb útra téríti a fiatal bárót.

- Mélyen tisztelt báró uram, engedje meg, hogy azt a bizalmat, amellyel megtisztelt, én is viszonzom egyenlő nyíltsággal és rendelkezésére bocsássam önnek egy öreg ember tapasztalatait; egy öreg emberét, aki életének minden célját és minden értelmét, szépségét és boldogságát a házasságban találta meg. Uram, hiába minden okoskodás, fölényeskedés, pesszimizmus és kiábrándultság, a mi életünk, az emberek élete mindenképpen sivár és nyomorúságos, ha magánosan és társtalanul vonszoljuk a bölcsőtől a sírig. Végre is az ember elérkezik oda, hogy a maga életének szépségét csak a mások boldogításában, vagyis nyíltan szólva, egy asszony szerelmében, családalapításban és gyermekekben tudja megtalálni. Nézzen meg engem. Hetvenkétéves vagyok, még aránylag fürgé és egészséges, csak néha a májam körül érzék valami tompa fájdalmat, de a lépcsőkön úgy szaladgálok föl és alá és annyiszor egy nap, ahányszor akarok. Van egy kis pénzem, van tisztességes nevem, van szerény, de jómenetelű üzletem, rendben van a szénám és mondhatom, ha egyáltalában boldog ember él ezen a földön akkor én - Istennek hála - boldog ember vagyok. S mindezt minek köszönhetem? Annak, hogy ezelőtt ötven esztendővel kiválasztottam magamnak élettársul egy kedves és csinos leányzót, röviden szólva, hogy megházasodtam. Mit? Hogy nem szerelmes a menyasszonyába? Hát én sem mondhatom, hogy eszeveszett szenvedély dühöngött bennem, Johanna asszony pedig, Isten bocsássa meg, amikor meghallotta, hogy a kezére pályázom, valósággal elrémlt és öngyilkosságot emlegetett. Röviden, és őszintén szólva úgy kellett megvásárolnom őt, mint ahogy önt is vásárolná az amerikai dollárhercegnő - (bocsánat, azt csak a meglepő analógia jutatta eszembe) - röviden és őszintén szólva érdekházasság volt az én házasságom és ime mi lett belőle? - kérdezhetné ön. - Nos, a legboldogabb házasság és a legboldogabb élet, amit

csak valaki kívánhat magának. Báró úr, ha ad valamit egy öreg tapasztalt férfiú szavára, akkor - röviden és őszintén szólva - haladéktalanul megházasodik.

A báró elképedve hallgatta az öreg úr előadását és zavartan mosolygott.

Dávid úr pedig sűrűn hunyorgatott és erőteljesen rázogatta a báró kezét.

- Az élet értelme a házasság, - foglalta össze röviden és őszintén az előbb elhangzott beszéd tartalmát, aztán újból bólogatott és kezét fogott és magára hagyta az ámuló bárót.

Aznap éjfél után, amikor a Dávid-szálloda étterme kiürült, Sylvester úr, Johanna asszony és lovag Melius szokásuk ellenére tovább maradtak a legbensőbb szobában, abban, amelynek egyik falát teljesen elfoglalta az orgona, a másik pedig a kolostor egyik ritka értékű régisége, a téglából épült óriási kandalló. Teázgattak. Dávid úr arcán látszott, hogy közölnivalója van két öreg, meghitt barátjával és tanácskozni akar velük.

- Őszintén és röviden szólva, - kezdte hosszú fontolgatás után - azt hiszem, a fiatal báró két vagy három nap múlva visszaindul Amerikába. Megházasodik.

Johanna asszony ijedten rebtent fel és két húsos tenyerét összeecsapta.

- Mit nem mond, Sylvester! Ez csakugyan lehetséges volna?

Dávid úr eléggülten bólogatott.

- Beszéltem a fejével és láttam rajta, hogy érveimmel egyszerűen megsemmisítettem.

- Mit mondott? - kérdezte az asszony.

- Úgy összetörtem, hogy felelni sem tudott.

Melius lovag türelmetlenül közbeszólt:

- Én pedig azt hiszem, hogy a fickó még sok bajt okoz nekünk.

- Szent Isten, csak nem? - rémüldözött Johanna asszony.

- Léha és erkölcstelen hajlamai vannak.

- Ugyan, - legyintett Sylvester.

- És egyszerűen elment az esze, - tette hozzá Melius lovag.

- Badarság, - intette le őt Dávid Sylvester. - Rám azt a benyomást tette, hogy alapjában véve értelmes és jólelkű fiú és megszívlelte tanácsaimat. Meg fog házasodni. Elvégre miért is ne házasodnék? Huszonötéves. Én huszonkettő voltam, amikor megházasodtam.

Johanna asszony szégyenlősen jegyezte meg:

- Én pedig tizennyolc.

És majdnem sírva fakadt.

Sokáig hallgattak, majd Johanna asszony hirtelen felkapta a fejét s mint aki elárulja gondolatait, önkénytelenül beszélni kezdett:

- Hát bizony, mindennek megjön az ideje. Én tizennyolcéves voltam és Sylvia már huszon-négyesztendő.

- Csak huszonhárom, - javította ki gorombán Sylvester úr - egyáltalán nem bizonyos, hogy éjfél előtt született. Percek kérdése, hogy nem most lépett-e be a huszonnegyedikbe.

- Ha nem haragszol, kedves Sylvester, ezúttal tévedsz - vetette ellen félénken az asszony - leányunk azért kapta a Sylvia nevet...

Dávid úr haragra lobbant.

- Azért kapta, mert engem Sylvesternek hívnak.

Az asszony könnybelábadt szemmel ismételtette.

- Ha úgy parancsolod.

- Nono, ami igaz, az igaz, - szólt közbe Melius lovag - Sylvia a törvények szerint már elérte nagykorúságát.

Dávid úr az asztalra csapott.

- Törvények ide, törvények oda, én azt mondom, hogy huszonhároméves és nem riadok vissza semmi pénzáldozattól, hogy ezt bebizonyítsam.

Újabb nagy csend, ezalatt mindenki a maga gondolataival foglalatzkodott. Johanna asszony elmerengett régi emlékein, elmerengett a fiatal báró alakján és egyszerre csak azon kapta magát, hogy merengésében Sylvia és a báró alakja mind jobban összefonódik. Johanna asszony - hiába beszéltek neki az ellenkezőjéről - nem tudta elképzelni a Hannibálokat másképp, mint rengeteg vagyon urait, a dicsőség és tekintély hordozóit és mint oly familiát, amelynek sarja, különösen, hogyha az illető fiatal és szép, daliás, pirospozsgás és villogó fogsorú, az elképzelhető legkívánatosabb vőlegény ezen a kerek világon. És összeszorult a szíve, hogy Dávid úr érveinek súlya alatt összetörten az ifjú báró visszautazik Amerikába és elveszi a dollárkisasszonyt, akinek helyébe ő - magának megvallja őszintén - már régóta Sylviát szánta. Észre sem vette, hogy ez a sötét borongás kiült az arcára és nehéz könnycsepp alakjában kicsordult a szeméből és szipogni kezdett. És észre sem vette, hogy újra megszólalt önkénytelenül:

- Huszonnégy éves, azaz, ha neked, kedves Sylvester, jobban tetszik, huszonhároméves leánynak bizony, bizony...

- Mit? - riadt fel Dávid úr.

- Azt mondom, kérlek, hogy huszonhároméves leány szüleinek szinte kötelessége arra gondolni, hogy a leányuk...

Nem merte tovább mondani - de ez is elég volt ahhoz, hogy Sylvester úr elveszítse minden önuralmát, összerántotta szemöldökét és dühösen kifakadt:

- Bolond asszonyi beszéd, megrögzött babona, mely már számtalan embernek nyakát szegte, számtalan ifjú leányt tett boldogtalanná, sőt nem egyről tudjuk, akit az efféle zsarnokoskodás egyenesen az öngyilkosságba kergetett.

- Miféle zsarnokságról beszélsz? - kérdezte félénken az asszony.

- Arról a zsarnokságról, amely idő előtt házasságba kényszeríti a fiatal leánygyermeket.

- Csillapodjál, kedves Sylvester és bocsáss meg nekem, de Sylviáról nem mondhatja senki, mintha nem érett volna meg a házasságra.

- Semmi közöm mások véleményéhez, - csapott az asztalra Sylvester - az én véleményem az, hogy Sylvia még ráér és ha akarsz tudni, egyáltalában az a véleményem, hogy a házasság (amely nekem, nem tagadom, véletlenül sikerült, de ahhoz két olyan kiváltságos lélek kellett, mint te, meg én), nos a házasság az élet legkockázatosabb lépése, kockázatos, sőt tragikus, katasztrofális az esetek többségét tekintve.

- Sylvester! - sikoltott fel Johanna asszony és alig győzte zsebkendőjével szemét törölgetni.

- Röviden és őszintén szólva kimondom, hogy ellensége vagyok a házasságnak. Eleget tapasztaltam az életben. Sok mindent láttam itt a szállodában s mindennap elolvastam az újságok hírrovatát és megalkottam véleményemet a házasság intézményéről.

Melius lovag helyeslőleg dörögött és kihívó tekintettel nézett az asszonyra, kihívóan és győzedelmesen, majd biztatólag intett Dávid úrnak, hogy folytassa a házasságról való véleményének előadását.

Dávid úr vérszemet kapott.

- Nem szoktam ilyen szennyos dolgokról beszélni, de úgy látom, itt az alkalom, hogy kiverjem fejedből ezeket az ostoba ábrándokat. Vedd tudomásul, hogy a legtöbb regényíró, röviden és őszintén szólva, a legtöbb művelt ember megállapította már a házasság csődjét. Egy idő óta figyelemmel kísérem a házasságokat. A legtöbb férfi üzletet csinál a házasságból, még pedig piszkos, aljas és becstelen üzletet.

- Úgy van, - helyeselt Melius lovag.

- A legtöbb házasság semmivel sem különb, erkölcsösebb és tiszteletreméltóbb, mint azok a futó viszonyok, amelyek hotelszobákban, diáktanyákon, tánclokálokban, éjjeli körutakon, vagy szabadszellemű és szabadszerelmű asszonyok hálósobájában zajlanak le.

- Borzasztó dolgokat beszélsz Sylvester, - jajdult fel az asszony.

- Eseteket akarsz hallani? - kérdezte szinte kéjelegve kegyetlenségében Dávid úr. - Hát mondok eseteket is. Ismertem egy szegény, tehetséges, gyámoltalan és lusta íróembert, aki albérleti hónapos szobában lakott és elvette a háziasszonyát, egy negyvenéves özvegyet, egész viharos és ocsmány multjával együtt, mert már három hónapja hátralékban volt a szoba árával.

Melius lovag közbeszólt:

- Volt egy festő barátom, aki feleségül vette a modelljét, hogy ne kelljen neki órabért fizetni.

- Megfigyeltem a kávéházban, hogy uzsonnáját két szomszédos asztalnál két nyomorult pária szokta elkölteni, az egyik tanárnő volt, negyvenötéztendő, a másik félbemaradt orvosnővendék, harmincéves és összeházasodtak, - mondotta Sylvester úr és Melius lovag hozzátette:

- A fickó nem járt rosszabbul, mint a barátja, aki egyetemi tanulmányait egy bábaasszony támogatásával végezte el, akivel öt esztendőnek előtte írásbeli szerződést kötött, hogy a tőle kapott ebédek és vacsorák fejében feleségül veszi, ha ledoktorált.

- Úgy van, - helyeselt harsányan Dávid úr és új példát hozott. - Járt ide egy feltűnő szépségű elkényeztetett húszéves gyermek az édesanyjával, aki maga is még bolondja volt a drága és finom ruháknak. A leány színipályára készült és nőül ment egy öreg régiségkereskedőhöz, aki most gavallérosan fizeti az énektanárokat, a táncmestereket és - akaratán kívül - ifjú felesége ifjú gavallérjait.

- Szentséges Isten! - sírt fel Johanna asszony.

Melius lovag alig várta, hogy átvegye a szót.

- Fiatal koromban ismertem egy harmincéves, szép szál, jónevű, elegáns aranyifjút, fülíg volt az adósságban és Hannibálnak hívták.

- Hannibál - zokogott az asszony és könyörögve nézett a lovagra - Hannibálnak hívták? A bárói családból?

- Bizony, - felelte kárörvendve Melius lovag - Hannibál báró volt. Coriolanusnak, Antoniusnak vagy minek hívták és jegyben járt egy előkelő parlamenti tag szép és angyalian szelid leányával. Gyönyörűség volt rájuk nézni, ritka szép pár lesz belőlük, mondogattuk valamennyien és nem tudtuk kit irigyeljünk jobban: a leányt-e, vagy az ifjút?

- És mi lett belőlük? - kérdezte lesújtó gúnnyal Sylvester úr, mert sejtette, hogy ebből is valami szörnyűség fog kikerekedni Johanna asszony ábrándjainak tökéletes megsemmisítésére.

Melius lovag diadalmasan felelt:

- Coriolanus feleségül vette egy uzsorás leányát, akivel néhány bérpalotát és néhány százezer aranyfrankot kapott, a leány pedig felesége lett az illető öreg uzsorásnak, aki nászajándékul birtokokat iratott a nevére.

Dávid úr szinte ujjongva nevetett és megállapította:

- Őszintén és röviden szólva tehát, a menyasszony mostohaanyósa lett a saját vőlegényének.

VII.

Tavaly már február végén beköszöntött a tavasz, langyos légáramlatok fűtötték át az egész Szentháromság-utcát, egymásután tárultak ki a házak ablakai és a csendet, amely télen olyan dermesztő és baljóslatú volt, most hirtelen a tavaszi hangok édes zenebonája váltotta fel. Nyitott ablakokon keresztül hegedűk és csellók, klarinétok és rézfúvók hangja ömlött az utcára, vidám trillák csattogtak a zeneakadémiai növendékek és apró kalitkába zárt kanári madarak torkából és a boltajtókban kiállottak a napra öreg régiségkereskedők, zálogháztulajdonosok, cukrászok és maguk is fütyörészni kezdtek. Borzas fők kandikáltak ki a kapualjakból, a gyalogjárón művésznövendékek és újrúhás kisasszonyok tánclépésben siettek a Vígopera felé, rámosolyogtak egymásra az emberek és felfedezték egymás szépségét és fiatalságát.

Dávid Sylvester azon töprengett, hogy felállíttatja a kis kertet a kávéház előtt, mert benn a fehér barátok refektóriumában kezdett nyomasztóvá válni a levegő és maga is kikíváncozott a napsütésre, amely a folyam felől ferde sugarakban beárnyékozta az egész Szentháromság-utcát. Azt is tervbe vette, hogy az idén befesti az ablakok fatábláit, a zsalukat, amelyek valamikor zöldek voltak, de a festék lepattogott róluk, sőt nem tartotta lehetetlennek, hogy a ház vakolatát is kijavíttatja és szép sárgára bemázolhatja az ódon falakat. Zord haraggal tiltakozott azonban az ellen, hogy lecsiszoltassa Szent Dávid óriási márványszobrát, amit Dávidné asszony évek óta szeretett volna kierőszakolni. Mindezek a tervek minden tavasszal újra megszülettek, úgy látszik, a természet ébredése villanyozta fel az idegeket és tavaszi láz szülte az újítás és felforgatás forradalmi hangulatát. Szerencsére Dávid úr idegeit ez a tavaszi láz csak néhány hétig tartotta izgalomban, azután lecsendesedtek, ellustultak és a tervekből évtizedekig nem lett soha semmi.

Most különösen rövid ideig tartott ez az izgalom, mert Dávid úr lelkét más izgalmak tartották reszketésben. Napról-napra leste, hogy mikor megy vissza Amerikába Achilles báró. Határtalanul nyugtalanította, hogy semmi jelét nem látta a készülődésnek.

A szállodában egyébként rosszul mennek a dolgok. Amióta Sylvia itt van, minduntalan sajnálatos, sőt tragikus, sőt botrányos események zavarják meg a szálloda hagyományos csendjét. Mintha a pokol hatalmai esküdtek volna össze, hogy elviselhetetlenné tegyék a család életét. A portás és Plutó hiába rostálta meg legszigorúbb gonddal a jelentkezőket, immár alig lehet a házat megóvni az oda nem való szennyes, erkölcstelen elemektől. Nem rég fiatal pár költözött be az első emelet egy félreeső szobáskájába és magukra nyitották a gázcsapot, sőt ezenfelül kisült róluk, hogy nem is voltak férj és feleség, nem is haltak meg, hanem szégyenszemre életben maradtak és fizetés nélkül odébálltak. Rá egy hétre detektívek jelentek meg és elfogtak a második emelet egy háromfrankos szobájában két nemzetközi szélhámost, akiket a világ minden rendőrsége körözött. A kávéházba gyanus külsejű némberek nyitottak be, balett-patkányok lehettek, erős italokat kértek, arcátlanul vigyorogtak és sikamlós nótákat dudoltak, úgyhogy a portásnak ki kellett őket utasítani a fehér barátok egykoron való refektóriumából.

Szörnyű dolgok voltak ezek, különösen azért, mert mindezt nem lehetett eltitkolni Sylvia előtt. Megtörtént három-négyszer egymásután, hogy utcai lapok hasábjain kövér és fekete betűkkel ocsmány módon megfogalmazott hírek jelentek meg a Dávid-szállodában történt bűnesetéről és Sylvia elolvasta ezeket a lapokat és nem mutatott olyan felháborodást, mint amilyent elvárt volna tőle az ember, ilyen kétségbeejtő gyalázatosságok alkalmával.

A fiatal Hannibál bárónak pedig eszébe sem volt, hogy útrakeljen. Ehelyett négyszer-ötször megismételte látogatását, igaz, hogy a legnagyobb hódolattal mindig előre bejelentve magát, de Dávid úrnak és Melius lovagnak minden ravaszsága sem volt elegendő ahhoz, hogy Sylvia csak egyetlen egyszer is házon kívül legyen ilyen alkalmakkor.

A két öreg úr reggeltől estig törte a fejét, hogy mint lehet valaki olyan önhitt és arcátlan, mint ez a nyegle és hebehurgya ifjú arisztokrata, aki nem veszi észre: mennyire terhére van az egész családnak.

Dávid úr már sokszor elhatározta, hogy egyszerűen kiteszi a szűrét az alkalmatlankodónak, de valahányszor szóba hozta ezt a családban, Johanna asszony mindig sírva fakadt, Sylvia pedig gúnyosan lebiggyesztette ajkát és rándított egyet a vállán.

- Tedd meg, ha örökre nevetségessé akarsz tenni valamennyiünket.

Dávid úr félt a nevetségességtől.

Melius lovag se mert a dologba beavatkozni. Pedig ő tudott volna egyet-mást mondani, aminek hallatára Dávid urat még a nevetségességtől való félelem sem tartotta volna vissza a cselekvéstől. Például - ha lett volna bátorsága árulkodni - elárulta volna, hogy Sylvia és Achilles báró most már gyakran és nyíltan találkoznak a szigeten, a folyamparti sétányon, a városi parkban, korcsolyapályán, sőt a Vígoperában is s ilyenkor hajmeresztő ügyességgel, néha félórakig távol tudják maguktól tartani a két testőrző amazont s hogy a missek következetesen elfelejtenek beszámolni ezekről a találkozásokról, habár tudják, hogy ezáltal kenyerüket, sőt talán életüket is kockáztatják.

Melius lovagon kívül csak Pluto, a kuvasz tudott ezekről a borzalmakról, de mintha Pluto is elvesztette volna eszét és erkölcsi érzékét, ahelyett, hogy lábikrájába harapott volna a villogó fogsorú hórihorgas szoknyavadásznak, vagy legfőbb urát és gazdáját, Dávid Sylvestert nyomára vezette volna e bűnös üzemeknek, érthetetlen, rokonszenvet mutatott a fiatal Hannibál iránt, boldognak látszott, ha körülötte ugrándozhat, csaholhat és kicsikarhat tőle egy leereszkedő szót, vagy símogatást.

Melius lovag sejtette az okot, hogy Achilles báró miért húzza-halasztja az elutazását. Dávid úr azonban hovatovább már kételkedni kezdett abban, hogy egyáltalában van-e a világon olyan dollármilliomos, aki hajlandó volna leányát olyan értelmetlen és léha ifjú emberhez feleségül adni, mint aminőnek Hannibál Achilles báró mutatkozik.

- A mai fiatalságban nincs semmi gyermeki szeretet, hála és kötelességtudás, röviden és őszintén szólva, a mai ifjúságnak nincs érzéke a jól átgondolt, okos és rangjához illő házasság anyagi és erkölcsi előnyei iránt.

Megdöbbszentelte Dávid urat az is, hogy néhány hét óta ismét többször megjelent a kávéházban a pofaszakállas és veresorru társa és ismét Achilles báró után kérdezősködött.

- Rejtelmes dolgok, rejtelmes dolgok, - mondotta magában feneketlen bosszúsággal - nem lesz jó vége ennek a komédiának.

A szállodában, amelynek jó hírnevét az egymásután következő sajnálatos események kissé megtépázták, megfogyott a vendégek száma. A régi, meghitt lakók elköltöztek, tavaszi vándormadarak, akik ilyenkor a szélrózsa minden irányából szállingózni kezdtek, most elmaradtak, helyettük furcsa és éppen nem rokonszenves alakok kéredzkedtek be a Dávid Hotelbe és Pluto kutyával való titkos tanácskozás után az öreg portásnak mind több és több jelentkezőt kellett elutasítania.

Dávid úr éppen e fölött tünődött a kávéház kandallója előtt, amikor a szálloda kapujában fülsiketítő túlköléssel megállt egy autó és abból izgatottan ugrott ki egy bámulatos eleganciájú középkorú hölgy és szobát kért magának. A portás rögtön megszimatoalta, hogy gazdag amerikai világjáróval van dolga és tekintettel a megcsappant üzletmenetre, némi habozás után felajánlotta neki a folyamparti front legszebb és legdrágább lakosztályát. Az egész szálloda összeszaladt, hogy megbámulja magát a hölgyet, aki magas, sovány és vöröshajú volt és meg-

bámulja a világ legdrágább és legpompásabb bőröndjeit, bördobozait, esernyőtartóit, ama kifürkészhetetlen rendeltetésű, kockaalakú, hengeralakú, gömbalakú és szabálytalan alakú, ugyancsak bőrből való, arany és ezüst csattokkal és zárrakkal ellátott utazási remekműveket.

Több óra telt el, míg a kedélyek lecsillapodtak.

A hölgy egész estig nem mutatkozott.

Este hat órakor azonban szörnyűséges esemény történt. Dávid úr éppen délutáni teáját szűr-csölgette, Johanna asszony a vacsora felől tanácskozott a szakácsnővel, Melius úr pedig a legújabb csillagászati munkáján dolgozott, amikor a második emelet felől velőtrázó jajveszékelés sikoltott végig a folyosón és utána egy lobogó, vöröshajú, dült arcú, halálsápadt hölgy száguldott le a lépcsőkön, hogy a kapun kirohanjon. A portás annyira megrémült, hogy minden erejét elvesztve, némán bámult a sikoltozó hölgyre és rémületében nem jutott eszébe más, minthogy teljes erejéből megrázza a szálloda harangját. A hölgy roskadozott, ájuldozott és örvongve erőlködött, hogy elmeneküljön és sikerült is neki félrelökni az útjából az összeszaladt pincéereket és szobalányokat.

A rémületet még fokozta az, hogy a menekülő asszony folytonosan azt kiabálta:

- Megöltem! Segítség! Orvost! Orvost! Meggyilkoltam.

Az asszony a folyam felé rohant s talán bele is ugrik a habokba, ha e pillanatban rá nem veti magát egy bozontosszőrű, dühös kis kuvasz, Pluto, a Szent Dávid kutyája és le nem teríti őt s vissza nem ráncigálja a köpart legfelső lépcsőfokáról.

Az asszony ájultan hevert a kőkockákon, Plutó csaholt és vonított, a szálloda személyzete az asszony köré tódult és rendőr jelent meg, aki a mentőkért telefonált. Ekkor már Dávid úr és Melius lovag is künn volt az utcán és kővémeredten bámultak maguk elé.

- Micsoda botrány, micsoda botrány! - jajdult fel Sylvester úr - egy idő óta valóságos átok ül ezen a szállodán.

Melius lovag is megbotráncozva csóválta fejét, de aztán, mintha valami pokoli sejtelem nyilamlott volna át az agyán, hirtelen megfordult, futásnak eredt, visszaroht a szállodába és lihegve és fulladozva és szívdobogva szaladt fel a második emeletre s ott berontott Achilles báró szobájába.

Elkészült a legrosszabbra. Bizonyos, hogy vérében fetrengve fogja találni a fickót, aki végre elvette méltó büntetését.

Achilles báró azonban nem fetrengett a vérében, hanem ott állt a mosdótál előtt s a vizes törülközővel a fülét nyomkodta.

- Hát nem ölték meg önt? - kérdezte a lovag mélységes csalódással. Aztán leroskadt egy székre, mert rettenetesen kifulladt a két emeleten való felrohanásban.

- Azt hiszem, nem, - felelte keserves mosollyal a báró - de a fületem valószínűleg elégtelenítette az az ostoba golyó. Lovag úr, ha nem írtózik az efajta látványtól, legyen szíves, nézze meg, mi van a fülemmel?

Melius lovag írtózott.

- Itt botrány történt, - lihegte halálos kimerültséggel - és ezért számolni fog a botrány okozója.

Aztán hirtelen erőfeszítéssel felugrott a székről és faképnél hagyta Achillest, aki tovább nyomkodta véres fülét.

VIII.

A botrány hullámai percek alatt elöntötték nemcsak a szállodát, hanem az egész Szentháromság-utcát. Sívított a mentőautó sípja, nagy tömeg csődült az ájult asszony köré, aztán megjelent a rendőrség, az emberek össze-vissza kiabáltak. Plutó torkaszakadtából ugatott, a fiatal muzsikuskok és balettáncosok vihogtak és rakoncátlankodtak, a mentőorvosok és rendőrök néhány percre tanácskoztak, hogy vajjon melyikük zsákmánya legyen a merénylő asszony. A rendőrök győztek, mivel a hölgy magához tért és láthatólag semmi baja sem volt, de a felindulástól és hisztériától reszketett és üvöltözött. Rendőrök mentek be a szállodába, keresték a tulajdonost, tudakozódtak az áldozat után, felsiettek a második emeletre, - csikorgó lépteik alatt recsegett a vasból való csigalépcső, csörögtek a kardok, durva hangok verődtek vissza a régi zárda árkádjai alatt - s a rendőrök berontottak Achilles báróhoz és nyomban megkezdtek a kihallgatását.

Ekkora zűrzavar és zenebona nem maradt titok Sylvia előtt sem, aki sápadtan és tágrameredt, csodálkozó szemmel lépett ki a magánlakás lépcsőházába és mielőtt bárki is megakadályozhatta volna, felfutott a második emeletre. Útközben összeütközött két szobalánnyal és egy szobapincérrel. Az első azt mondta, hogy Hannibál bárót agyonlőtték, a második, hogy ajtaja előtt egy grófnő öngyilkos lett, a harmadik, hogy mindketten kiugrottak az ablakból és halálra zúzták magukat.

Sylvia utat tört magának a folyosón tolongó tömegben és berontott Achilles báró szobájába.

- Az istenért, mi történt magával? - lihegte rémülten, ügyet sem vetve nemcsak a rendőrökre, akik ceruzáikat hegyezgették és noteszaikban lapozgattak, hanem Dávid úrra és Melius lovagra sem, akik mint tanúk álltak a szoba sarkában és majdnem összerogytak, amikor megpillantották Sylviát.

- Semmi, semmi, - dadogta elpirulva, roppant zavarral, bocsánatot kérő szégyenkezéssel, könnyörgő hangon a fiatal báró, - véletlen baleset volt, egy exaltált és gondatlan úri hölgy játszadozott az ártatlan jószággal, a revolver elsült és attól véres a fülem. Drága Sylvia kisasszony, ha nem irtózik az efajta látványtól, legyen kegyes megtekinteni, vajjon átlukasztotta-e a fülemet, vagy csak meghorzsolta?

- Elég! - harsant fel e pillanatban egy kétségbeesett dühös hang a szoba sarkából. Sylviához ugrott Dávid úr és szempillantás alatt magával hurcolta, ki a szobából, végig a folyosón, le a külön lépcsőn, be a magánlakásba és ott keményen rárivallt, hogy a fickónak, aki ezt a botrányt okozta, semmi baja sincs, ami pedig őt, magát illeti, sohasem hitte volna, hogy egy jól nevelt fiatal úri hölgy oly példátlan mértékben meg tud feledkezni a maga méltóságáról, mint ahogy Sylvia megfeledkezett.

Ez történt aznap este hat óra tájban és hét óra öt perckor Hannibál Achilles báró már nem lakott többé a Dávid-hotelben. Dávid úr számára ez a hatvanöt perc is örökkévalóság volt s csak azért tűrte a botrány hőstét ily hosszú ideig a szállodában, mert addig tartott a rendőri kihallgatás, helyszíni szemle, tanuvallomások, jegyzőkönyvbe vétel, Achilles véres fülének bekötözése, ruháinak és egyéb ingóságainak becsomagolása és az ifjú báró kilakoltatása a szállodából.

Éjjel pedig senki sem húnnya le a szemét a Dávid-család tagjai közül, akikhez oda kell számítani Melius lovagot és Plutó kuvaszt is s ez utóbbi szemmel láthatólag szenvedett hórihorgas és pirosposzsgás ifjú barátjának távozása miatt.

Johanna asszony egész éjjel zokogott, Dávid úr dült-fült, Melius lovag egyik pohár konyakot a másik után öntötte magába, a két miss szakadatlanul csipogott és egymást ijesztgette a leg-

szörnyűbb történetekkel. Egyedül Sylvia aludta végig az éjszakát. Neki nyilvánvalólag semmi sem volt fontos, csak az, hogy Hannibál báró fülét nem lyukasztotta át a golyó, csak véresre horzsolta, mint ahogy azt saját két szemével megállapította. Úgy látszik, Sylvia sokkal többet tudott a merénylet előzményeiről, mint azt róla bárki is feltételezhetné.

Nos, ha aznap csak Sylvia, másnap az egész város tudta a merénylet minden előzményét, a merénylet nevét és az eset összes részleteit. A lapok óriási betűkkel, a szereplők arcképével, hátborzongató alcímekkel közölték a Dávid-szállodában lezajlott botrányt és pedig a botrány hősnőjének a rendőrségen tett vallomása alapján, tehát hitelesen és olyan regényes beállításban, hogy végigfutott a hideg minden olvasó hátán.

A Dávid-szálloda lakói már a kora reggeli órákban ellátták magukat négy-öt különböző ujsággal és mohó szomjúsággal szűrösködtek magukba a szenzációt. Dávid úr le sem mert menni a refektóriumából átalakított kávéházba, Johanna asszony ki sem mozdult a konyhából és Sylviát a két miss, mint két porkoláb, úgy őrizte fenn a szobájában. Ám az ujságok valami rejtelmes földalatti vagy földfeletti erők közvetítésével, láthatatlan pokoli vagy égi kezek által bejutottak Dávid úr, Johanna asszony és Sylvia szobájába is és lehet mondani, hogy másnap reggel - Plutón, az eset egyik hősi szereplőjén kívül - minden halandó teremtmény ujságot olvasott a Dávid-szállodában.

Az ujságok közleményeiből kiderült, hogy a merénylet Thomson Adelinának hívják, negyven esztendő, többszörösen elvált amerikai asszony, aki édesanyjával és az ifjú Hannibál Achilles báróval tavaly tél elején jött Amerikából Londonba, mint a báró menyasszonya. Thomson Adelina nem tudta, hogy Achilles báró véletlen baleset színében tüntette fel a merényletet és ijedtében és hisztériás esztelenségében kitalált mindent, ami a szívében feküdt. Elmondta, hogy december elején érkeztek Londonba, ahol néhány hónapig szórakozni szándékoztak és aztán az volt a tervük, hogy meglátogatják a vőlegény szüleit, rendbehozzák a család anyagi dolgait, elrendezik a házasságkötéshez szükséges formasságokat, valami szép nagybirtok után néznek, vesznek néhány bérházat és egy kis palotát a maguk számára s aztán visszautaznak Newyorkba, hogy ott méltó fénnel megtartsák a házasságkötést. Elmondta, hogy ő joggal tekinthette magát Achilles báró menyasszonyának, mert neki nagyon kifinomodott érzéke van aziránt, vajjon mire és mire számíthat ily esetekben. Hannibál bárót pedig különösképpen biztosra vette, mert amikor kedvéért negyedik férjétől elvált és kezét neki ajánlotta fel, a báró nem ellenkezett. De nem is tudta volna feltételezni, hogy ellenkezzék, mert a báró Amerikában csak egy szerény bank tisztviselője és üzletszerzője volt és számítása szerint tíz-húszezer dollárnál több készpénze nem lehetett, amikor hajóra szállt vele, az ötmillió dolláros elvált asszonnyal és édesanyjával, aki szintén elvált asszony, de nem megy többé férjhez, mert végleg megútálta a férfiakat. Elmondta, hogy Londonban nem laktak együtt, állítólag azért, mert a báró férfitatlannak tartotta, hogy elfogadja vendégszeretetüket az angol főváros legdrágább szállodájában, de most már tudja, hogy ez csak ürügy volt és Achilles báró azért vett ki magának szerény penzióban hónapos szobát, hogy ott felügyelet nélkül élhesse a maga szabados és léha életét. Szinte nem is csodálkozik most már, hogy december huszonnyolcadikán Achilles báró hirtelen eltűnt, még pedig olyan rohamos sietséggel, hogy - amint később Achilles báró szállodájában meggyőződött róla - poggyászát is Londonban hagyta és egy szál bőrkabátban és olcsó kis hajókofferrel hagyta el a brit szigeteket. Elmondta, hogy azóta emberfeletti küzdelmet vívott a saját szerelmével, de végül is, mint eddig mindig életében, nem ő, hanem szerelme lett győztes és követve a báró példáját ő is megugrott Londonból, néhány nyomorult poggyászdarabbal, majdnem egy szál ingben, mint ahogy erről a rendőrség már meggyőződhetett. Elhagyta tehát férjét, édesapját, elhagyta anyját, aki most bizonyára kétségbeesve lótfut egyik követségtől a másikig és haját tépve rója London utcáit, rendőri és városi hatóságait, éjjeleit pedig posta- és távirdahivatalokban tölti és táviratokkal árasztja el az egész világot és meghasad a szíve egyetlen leánya után.

Mindezt elmondta és közben néhányszor elájult, néhányszor szívgyörcsöt kapott és számtalanszor felsikoltott, hogy vajjon életben van-e még Achilles báró és látni fogja-e őt valaha és hogy nyugodtan lép bírái elé és ártatlanságának tudatában akár a halálos ítéletet is szívesen fogadja, ha ezzel Achilles bárót kiengesztelhetné. Végül elmondta, hogy amikor sikerült ráakadni vőlegényére, elvesztette minden önuralmát és felkereste őt a szobájában, hogy visszaédesgesse magához és kiragadja ebből a bünbarlangból - a Dávid-szállodát értette - ahol fogva tartják. Elmondta végül, hogy csupán ez és semmi más szándéka nem volt, de a beszélgetés során Achilles olyan magatartást tanúsított, amire ő minden önuralmát elvesztette.

- Elvesztettem az eszemet, uraim, - vallotta Thomson Adelina - amikor tudtomra adta, hogy sohasem szeretett, hogy csak anyagi romlásba került családja kedvéért nem mondott ellent a házassági tervnek és hogy azért ugrott meg tőlem, mert elfogyott a pénze s egyébként sem birta lelkiismeretére venni, hogy tovább áltasson és hogy önmagát áltassa és hogy mindkettőnket belesodorjon egy előreláthatólag boldogtalan házasságba. Ekkor megpillantottam a báró éjjeliszekrényén levő revolvért, kezembe kaptam azt és feléje sütöttem.

Így diktálta jegyzőkönyvbe a merénylet történetét Thomson Adelina asszony és hozzátette, hogy ami ezután történt, arra nem emlékszik.

A Dávid-szállodában mindenki borzadva olvasta a történetet és a vendégek nagyjában két pártra szakadtak az eset megítélésében. Hannibál-párt és Thomson-párt alakult ki és egész délelőtt vitatkoztak egymással, hogy ki itt a bűnös? A vitának a déli ujságok vetettek véget. Az újabb körülmények ugyanis új világosságot derítettek a merénylet okaira és lefolyására, amivel azonban el is mosták az ügy érdekfeszítő és drámai jellegét. Beszámoltak arról, hogy még az éjjeli órákban megjelent a rendőrségen Hannibál Achilles báró és előadta, hogy Thompson Adelina asszony rosszul emlékszik a szerencsétlenségre. Az úrhölgy annyira izgatott volt, hogy ez nem is csoda. A revolver nem a hölgy, hanem az ő kezében volt. Ő volt az, aki tekintettel a hölgy módfelett felindult lelkiállapotára és arra, hogy életében már kétszer követett el öngyilkossági kísérletet, el akarta tüntetni a fegyvert Thompson Adelina szemei elől, felkapta tehát, hogy zsebrevágja, vagy kidobja a szoba ablakán, - erre már maga sem emlékszik biztosan - és ekkor a revolver elsült... ennyi az egész.

Hogy ennyi volt-e csakugyan az egész, azt sohasem lehetett kideríteni, de annyi bizonyos, hogy még az éjszaka és másnap és harmadnap kábelek és rádiógrammok és telefonbeszélgetések jöttek-mentek Londonba, Newyorkba és oda-vissza a követekhez és egyéb nemzetközi hatalmasságokhoz és harmadnap este Thomson Adelina asszonyt, akiről megállapították, hogy terhelt és idegbajos és üldözési mániában szenved, vonatra rakták és elindították a csatorna felé.

Hát ennyi volt az egész és az egészben a legszomorúbb az, hogy ettől a naptól kezdve Hannibál Achilles úr csak kívülről bámulhatta a Dávid-szálloda ódon, sárga, zöldszalus ablakait.

Az ablakok azonban, különösen kettő vagy három a folyamra néző ablakok közül, feltűnő gyakran nyíltak és csukódtak és ezen keresztül feltűnő gyakran hajolt ki egy nagyszemű, szabálytalan vonású, kócos hajú, piros és az egyik felén lebiggyedt ajkú, de ragyogóan szép, vidám és lelkes arcocska, a Sylvia arca.

A botrány felett azonban a Dávid-szállodában többé nem lehetett napirendre térni. Nemcsak Sylvia miatt, de azért sem, mert néhány nap múlva értesítést kapott Dávid Sylvester úr a rendőrfőnökségtől, hogy a hotelját beírták ama szállodák sorába amelyekben időközönként razziát fognak tartani. Mit jelent ez? Körülbelül annyit, hogy ezek után nem érdemes élni és amikor egy szép napon újra megjelent a kávéházban a villogó szemű, szénfekete hajú és szénfekete pofaszakállas úriember, hegyes, vörösorrú segédjével és vagy tizedszer megismételte ajánlatát, hogy a Szállodákat Építő, Alapító és Üzemben tartó Rt. hajlandó volna még két vagy

három emelet ráépítésével kibővíteni a hotelt, vagy megvenni az egész ingatlant és az üzletet és abban Dávid urat vezérigazgatói címmel alkalmazni, vagy ha ez nem tetszik, a tiszteletre-méltó tulajdonost városi bérpalotákkal, vagy vidéki földbirtokkal kártalanítani, - Dávid úr szíve reszketett és egy pillanatra arra gondolt, hogy nem volna ostobaság tárgyalásokba bocsátkozni a Sz. É. A. É. Ü. Rt. igazgatóságával, mert ez az erkölcsileg mélyre süllyedt világ nem méltó arra, hogy számára tisztességes ember, tisztességes szállodát, tisztességes tradíciók szerint továbbra is fenntartsa.

Mindez csak pillanatnyilag villant át Dávid úr agyán. De nemhiába áll a kapu felett őrt Szent Dávid szobra, kezében parittyával és lelkében lángoló lelkesedéssel, Szent Dávid és ő, ha magukra maradnak is, az egész világgal szemben, utolsó lehelletükig védeni fogják a szállodát, egyszerűen azért, mert az életet a Szent Dávid-hotel nélkül elképzelni istentelenség.

Sylvester úr úgy gondolta, hogy százhusz esztendő polgári munkáját nincs joga abbahagyni, aminthogy a kapitánynak nincs joga elhagyni a süllyedő hajót, még ha összezsapnak is felette a tenger piszkos hullámai. A Dávidok százhusz esztendő óta uralkodtak a földnek efelett a talpalattnyi részecskéje felett és jól uralkodtak. A világ minden tájáról, északról, délről, keleti és nyugati országokból, ifjú és öreg utasok, csavargó művészek, kíváncsi nép útja és remélhetőleg ezentúl is minden út a világ minden tájáról a Szent Dávid-hotel felé vezet, hogy egy békés polgárt és családját gazdaggá és boldoggá tegyen.

Az is eszébe jutott és büszkén emlegette is, hogy a Szent Dávid-hotelnek és lakóinak rendeltetésük van. És pedig az a rendeltetésük, hogy Isten segedelmével jóvátegyék mindazt, amit az utca másik oldalán lévő Hannibál-park lakói az ősi rög ellen vétkeztek két évszázad óta szakadatlanul. Amivel nyilván azt akarta mondani, hogy a Hannibálok évszázadokon keresztül fosztogatták a földet és a fajtájukat, az édesapjukat és az édesanyjukat, mely szülte és táplálta őket. A világ minden tája felé szórták a vért, az életet, a Dávidok pedig makacsul ragaszkodtak az ősi talajhoz, amelybe szinte derékig beásták magukat és amelyet a világ minden részéről odaözlött emberek munkájával és pénzével hizlaltak kövérré.

Dávid úr túrt és szenvedett tehát és ebbe a hősi küzdelembe aszott kis teste szinte megfiatalodott, szívóssá és keménnyé és törhetetlenné vált. Mindenféle ajánlatokat visszautasított, hatványozott éberséggel ügyelt a szálloda erkölcsére és reszkető aggodalommal őrizte Sylviát. Kedélye azonban elsötétült, türelmetlenné és haragossá vált, mint egy vén uzsorás, aki érzi, hogy kincsei ellen betörőbanda veti ki hálóját. Sohasem lehet tudni, - mondogatta, - hogy milyen álarc alatt, milyen kígyó-símasággal, milyen furfanggal, milyen megtévesztő csábításokkal közeledik az ellenség. Kezdett senkiben sem bízni s gyakorta megfélemlített az udvariasságról és símaságról is, amely erények pedig minden szállodás, vendéglős és kávéháztulajdonos részéről nélkülözhetetlenek. A pofaszakállast haragjában elutasította, megírta a részvénytársaságnak, hogy ajánlatukat arcátlannak tekinti és személye elleni támadásnak minősíti. A rendőrséget megvesztegette, hogy a razziákat szüntesse be. A jelentkező vendégeket olyan szigorú faggatás és vizsgálat alá vette, hogy mindig kevesebb és kevesebb embernek volt kedve magát alávetni ezeknek a torturáknak. Dávid úr mindezzel nem törődött semmit. Nem törődött azzal, hogy fagyos és komor lett a ház hangulata, hogy az emberek valósággal dideregtek még most is, amikor a kora tavasz beköszöntött és mindenki vígan füttyörészve táncolt az aranyporban, amely végigömlött a Szentháromság-utcán.

Úgy látszik azonban, hogy a sors kegyetlenebb és embertelenebb, semhogy akárki halandó, még a legcsökönyösebb vértanu is, meg tudna előtte állani a maga lábán. Március elején olyan jelek kezdtek mutatkozni, amelyek láttára Sylvester úrban megdermedt a vér.

Akkor történt, hogy a szemközti park főkérítését bontogatni kezdték. A park fáit döngetni kezdték s alig néhány hét múlva eltűntek onnan az évszázados platánok, széthordták a falat, a kert egyenlővé lőn a föld színével, puszta és kietlen, utálatos térség, mint a rombolás, a szív-

telenség, kegyetlenség és lelki üresség szimbóluma. Plutó néha éktelen dühre gerjedve, neki-nekirohant a napszámosoknak és fogait viczorította rájuk. Dávid úr halkán káromkodott, Melius lovag bánatában ivott és Dávidné asszonya sírva fakadt. De ez még mind semmi. Szédületes gyorsasággal ásni kezdtek a kerten s ha az egyik felén kiemeltek néhány száz köbméter földet, ott már nyomban elkezdtek lerakni a fundamentumot, majd rengeteg árbocot ástak le a földbe, az árbocokat gerendákkal összekötötték...

- Hopp, itt építkeznek! - jajdult fel Dávid úr és szaladt a hatósághoz, hogy tiltakozást jelentsen be az istentelen merénylet ellen.

Két napig járta a különböző hivatalokat, mindenütt őszintén sajnálták a dolgot, de mindenütt visszautasították. A történeteken nem lehet változtatni, a város fejlődése megköveteli, hogy a Szentháromság-utca környékét rendezzék és modernizálják.

Sylvester úr fellebbezést nyújtott be a kormányhatósághoz és a parlamenthez. Felség-folyamodványt is készíttetett az ügyvédjével és százhusz esztendő multjára, a Dávid-család érdemeire, a Szent Dávid-kolostorra mint műemlékre, a Szentháromság-utcára, mint a város egyik legvonzóbb nevezetességére hivatkozva, kérte az államfő vétőjét. Egyúttal azonban elrohant a Szállodákat Építő, Alapító és Üzemeltető Rt. igazgatóságához, hogy kérdőre vonja a merénylet miatt. A részvénytársaság a város egyik kereskedelmileg és forgalmilag legzsúfoltabb utcájában volt és Sylvester urat, aki izgalomban és fejvesztettségében elfelejtett kocsiba ülni, majdnem elgázolták a legfurcsább járművek, villamosok, autóbuszok, luxusautók, autótaxik. Amint egyik gyalogjáróról átrohant a másikra, beleütközött a közlekedési rendőrbé, hirdetési és fényreklámozópba, utca közepén veszteglő kocsisorba, újságárusbódéba, irányt jelző bádogkarókba és tilalomfákba és közben kétszer vagy háromszor felírták a rendőrök és megbírságolták. Végül megtalálta a házat, felrohant a lépcsőn és a vezérigazgató után kérdezősködött. A vezérigazgatónak éppen nem volt fogadónapja, helyett felvezették egy tisztviselőhöz, akinek ajtaja felett réztábla függött ezzel a felírással:

GUIDO BARBARINI
aligazgató.

Berohant és megrohanta az aligazgatót, akiben rémülten ismerte fel a szénfeketeszemű és szénfeketeszakállas ügynököt. Rögtön elárasztotta szemrehányásokkal.

Az aligazgató nyugodtan símogatta pofaszakállát és a fehérmellényes és fehér kecskeszakállas kis öreget lenyomta egy székre.

Sylvester úr pihegett és levegő után kapkodott. Érezte, hogy ereje fogytán van, összezsugorodott a puha bőrfotelben és kezeit tördelte.

Ez elég volt, hogy a pofaszakállas átvegye a szót és ellentámadásba menjen át és szóáradatával, mint valami pergőtűzzel borítsa el a sarokba szorított támadót.

- Mélyen tisztelt Uram, szerencsém volt önt több ízben figyelmeztetni és kapacitálni, szerencsém volt fényesebbnél fényesebb ajánlatokkal elárasztani, de minden erőlködésem hiába valónak bizonyult, szemben az ön makacs ellenállásával. Ön nem hitte el nekem, vagy talán csak nem akarta elhinni, ami végre is egyre megy, ön a világért sem volt hajlandó észrevenni, hogy a világ képe száz esztendő óta többet változott, mint amennyit a történelmileg felkutatott évezredek alatt.

Sylvester úr valamit közbe akart szólni, de hangja elveszett ebben a dörgedelmes harsogásban, amely a pofaszakállas aligazgató torkából trombitált.

- Ha Goethe felkelne sírjából, azt hinné, hogy Faust doktor álma megvalósult. S ebben az álmvilágban, ő, a nagy természettudós, nyilván eltévedne. Száz esztendőt mondtam, igen

tisztelt Dávid Sylvester úr? Nem, ötvenet is elég lett volna mondanom, mert azóta találták fel a drótnélkül való táviratozást, a telefont, a fonográfot, a telefonográfot, a kormányozható torpedót, a víz alatt járó hajókat, a mozgófényképet, a Röntgen-sugarakat, a motoroskocsikat, a betűszedőgépet, a repülőgépet és a villanyvilágítást. Már most kérdezem, uram: ezekből a találmányokból bevezetett-e ön valamit a Dávid-szállodába?

Sylvester úr kétségbeesetten hadonászott, rázta a fejét, felugrott és újra leroskadt, de csak ennyit tudott hörögni:

- Nem erről van szó.

A pofaszakállas azonban letorkolta:

- De éppen erről, uram, a haladásról van szó és arról, hogy ma öt év alatt több találmány lát napvilágot, mint azelőtt ötszáz esztendőben. Ha ez így megy, - és pedig becsületszavamra állítom, hogy így megy - akkor minden esztendő túlszárnyalja az előbbenit, mégpedig hatványozva és a hatványokat is megsokszorozva.

Sylvester úr az öklét rázta dühében, de szavai asztmatikus hörgésbe fultak. Ezalatt a pofaszakállas irtózatos erővel folytatta tovább az előadást.

- Marconi azt mondja, hogy nincs messze az idő, amikor rádióon nemcsak hallani, hanem látni is lehet a világ minden pontját. Ha például ön elkiáltja az én nevemet: „Halló Barbarini, itt Dávid Sylvester beszél”, akkor én meghallom és csakis én hallom meg a hangját, mert csak nekem van az önével összhangzó fülem.

- Tiltakozom ez ellen! - kiáltotta Sylvester úr vérvörös arccal, de a pofaszakállas lekiabálta:

- „Hogy van ön?” - kérdezi tőlem és én válaszolok: „Lenn vagyok egy köszénbánya tárnájában, vagy a Csendes óceán közepén hajókázom”. Gondolja el, nagyon tisztelt uram, mit jelent az, hogy ön az északi sarkon, én pedig a délin tartózkodom és mi mégis elbeszélgetünk egymással, mintha csak az ön kávéházában a kandalló előtt teázva csevegnénk. Mert meri-e ön kétségbe vonni, hogy rövid időn belül nemcsak hallani, de látni is fogunk mindent, ami az északi, vagy déli sarkon lezajlik, még akkor is, ha mi az egyenlítőn, vagy a Szent Dávid-kávéházban szivarozgatunk?

Dávid úr megadta magát. Lehajtotta fejét, vékony fehér ujjait összekulcsolta, önmagába roskadt és feltette magában, hogy egyetlen szót sem fog meghallani sem az északi, sem a déli sarkról, sem a pofaszakállas szájából, sem elektromos hullámmal, sem anélkül, még ha a tüdejét kiabálja is ki ez a rettenetes ember.

Az a tüdő azonban fáradhatatlan, roppant gépezet volt és magából zúgva, bömbölve, feneketlen mély basszuson ontotta a szót:

- Nem adok tíz esztendőt és fel fogják találni a drót nélkül való táviratozást is. Minden lámpa maga termeli az áramot, egy önműködő, önmagát energiával tápláló áramfejlesztővel, amely a körte végében egészen apró méretben van elhelyezve. Nincs benne semmi lehetetlenség; ilyen villamoscsengőt ma már szeltében használnak a folyam túlsó partján, azokban a szállodákban, amelyeket ön olyan utálattal és megvetéssel néz a maga özönvíz előtt való vendégfogadójának terraszáról. Önnél persze még mindig zsinóros csengővel bajlódnak és gázzal világítanak, pedig a világítás technikája góliát-lépésekkel halad a tökéletesség felé. Tíz-tizenöt esztendő múlva az emberek éppúgy gondolnak majd a mai szállodai és városi világításokra, mint mi az olajmécesre és faggyúgyertyára. Akkor a drót nélkül vezetett elektromosság már olyan fényforrásokat produkál, hogy nem egy utcát, vagy szállodát, hanem egy egész várost, vagy négyszögkilométerek százait egyetlen óriási lámpa lát el nappali világossággal. Akkor, ha lealkonyul az égi nap, kigyul az emberi kéz alkotta elektromos láng, valahol a felhők magas-

ságában, mint egy új égitest, vakító tűzkéve, fényes korong, meleget és világosságot sugárzó mesterséges Nap. És bevilágítja a levegőt, amelyet repülőgépek szelnek majd keresztül-kasul, besugárzik az ablakokon át a szállodákba, amelyeknek lakói leeresztik a redőnyöket, ha álomra akarják fejüket hajtani. Egyébként mivel szolgálhatok, mélyen tisztelt uram?

- Semmivel, - riadt fel elkeseredve, de egyuttal megkönnyebbülve Sylvester úr és botja és kalapja után nyult, hogy ebből a barlangból elmeneküljön. - Ön gúnyolódik velem és rossz-hiszemű emberrel nem szoktam tárgyalni.

A pofaszakállas mélységesen sajnálkozott és bocsánatot kért és kérdés nélkül elmondta, hogy a Sz. É. A. É. Ü. Rt., miután hasztalanul iparkodott Dávid úrral egyetértően, Dávid úr hasznára és dicsőségére a Dávid-szállodát a világ legmodernebb és legragyogóbb efajta intézményévé átalakítani, berendezni és üzembe helyezni, kénytelen volt a Hannibál bárók összes adósságait összevásárolni és velük akként kiegyezni, hogy egy kőfallal kettéválasztják a parkot s a folyam parti részén szállodát építenek és ezért kárpótlásul a bárói család anyagi ügyeit rendbehozzák.

Sylvester úr felhördült:

- Tehát szállodát építenek az én szomszédságomban!

- Nem cselekedhettünk másképpen, - suttogta gyengéden, szemérmesen és bocsánatkérőleg a pofaszakállas és szénfekete szeme most úgy csillogott, mint egy szerelmes leányé. - Ennek meg kellett történnie.

Dávid úr káromkodott és halálsápadtan kérdezte:

- És erről Achilles báró is tud?

A pofaszakállas felrántotta bozontos, szénfekete szemöldökét, felnézett a mennyezetre elragadtatással és csodálattal.

- Oh, Achilles báró nagyszerű ifjú, kitűnő koponya, fényes karakter, csodálatos üzleti talentum és modern ember, aki tisztában van a haladás törvényeivel és aki jóvá fogja tenni mindazt, amit a Hannibálok a XVIII. század óta önmaguk ellen vétkeztek.

- Komolyan mondja ezt? - hörgött Sylvester.

- Becsületszavamra!

- És ezen nem lehet változtatni?

- Nem. Végtelenül fáj, hogy ezzel önnek kellemetlenséget és bosszúságot okoztunk, de kegyeskedjék elhinni, nekünk rengeteg költségbe és fáradságba került, amíg összehoztuk a részvénytársaságot és felhajtottuk azt a tekintélyes alaptőkét, amely ily nagyszabású vállalkozáshoz szükséges. A lavina megindult, a kocka el van vetve, nincs emberi erő, vagy hatalom, amely ezt meggátolhatná.

- Akkor az Uristenhez fogok apellálni! - kiáltott csaknem önkívületben Dávid úr és köszönés nélkül kirohant az igazgató szobájából.

IX.

Dávid úr támolyogva tért vissza a maga szállodájába. Mire hazaért, körülbelül tisztában volt azzal, hogy a föld kerekiségén, esetleg az egész világegyetemben új korszak kezdődik, eddig ismeretlen erőkkkel és hatalmasságokkal. Valamikor az Olimposz istenei uralkodtak a földön, azután az istenek meghaltak, jött a kereszténység, Krisztus országa, de most, úgylátszik, ez is összeomlott s a világot hatalmába kerítette az Antikrisztus. Arra a sok ostobaságra ugyan nem sokat adott, amit a pofaszakállas részvénytársasági igazgató fecsegett össze a villamosságról és a jövő század regényéről, de elég volt neki a valóság is, a maga megdöbbentő jelenségeivel.

Egész hazáig s azután otthon, az étterem, majd a kávéház kandallója előtt, magába roskadva folyton azokon a tüneteken tépelődött, amelyek kétséget kizáróan jelzik, hogy az ó-világ a végéhez közeledik. Eddig úgy volt, hogy Dávid úr, aki sohasem kereste sem a hatalmasok kegyét, sem a népszerűséget, mindent el tudott intézni a maga kis pénzecskéjével s a Szentháromság-utca környékén (leszámítva a Hannibál bárók elsüllyedt birodalmát), minden az övé volt és minden szép volt úgy, ahogy azt itt találta, vagy ahogy magának megszerezte, vagy ahogy az ő képmására és kénye-kedvére átalakította. A szálloda, a Szentháromság-utca, a maga élete tökéletes remekmű volt, melyből sem elvenni nem lehetne semmit, sem hozzátenni. Dávid úr birodalma volt ez s a birodalom felett oly hatalommal uralkodott eddig, amely ellen alattvalói, családja, személyzete, szolgálói, főbérloői és albérloői moccanni sem mertek. Most először is, úgylátszik, a hatalmát kezdi apránként elveszteni. Ha őszinte akar lenni, bevallja magának, hogy családjának tagjai egymás után mondják fel neki az engedelmességet. Sylviával már régóta nem bír. Erről nem is jó sokat gondolkozni. Ezen a ponton már régóta gyengének érzi magát és mindössze csak az Isten irgalmasságában és a Dávidok hagyományos szerencsében bízakodik; ő maga képtelen, hogy kezébe tartsa és irányítsa Sylvia sorsát. Most azonban úgy veszi észre, hogy már Johanna asszony is Sylvia mellé állt, félénken és együgyűen ugyan, de ellenállhatatlan asszonyi makacssággal, könnyek és sóhajtások között, alattomos hizelkedéssel és álszenteskedéssel, ami rosszabb, mintha nyíltan fellázadna. De nemcsak a családja dolgát, a szálloda ügyeit sem tudja rendben tartani. A vendégek egymásután hagyják ott ezt a meleg, meghitt, barátságos kis fészket és ha nem akarja, hogy teljesen elnéptelenedjék, bizony sok olyan elemet kell oda beengedni, aminőt az öreg portás és Plutó azelőtt az első szempillantásra kikergettek volna a portásfülkéből. Néhány hétig ezzel a módszerrel is megpróbálkozott, de amikor botrány botrányt ért és a rendőrség már majdnem mindennapos látogatója lett a szállodának, Dávid úr elhatározta, hogy már Sylviára való tekintettel is, inkább álljon üresen az egész épület, mintsem hogy jó híre vesszék és belejusson az erkölcstelen lebujok és találkaszállodák listájába.

Később nem is bánta, hogy hétről-hétre több szoba maradt üresen és voltak már napok, amikor csaknem egyedül lézengtek a szállodában: Dávid úr, Johanna asszony, Melius lovag, az öreg portás, két pincérleány, egy takarítóasszony és egy udvaros cseléd, akik így együttvéve kényelmesen elvégezték a szálloda, étterem és kávéház minden teendőjét. Fittyet hányva az egész világnak, Dávid úr szorongva leste Sylvia tekintetét és arcvonásait és ha úgy látta, hogy Sylvia vidám és megelégedett, akkor ő is megelégedetten szívta szivarját Ritter v. Melius és Plutó, a kutya társaságában a kandalló előtt és akkor úgy érezte, hogy tulajdonképpen nem is hiányzik semmi a Dávid-szállodából.

Az építkezés felett való haragja is lassan lecsillapodott. Fájt ugyan neki, hogy történt valami, amit ő nem tud megakadályozni, de aztán rájött, hogy tulajdonképpen felesleges fáradság és pénzkidobás volna bármit is megkísérelni a megakadályozására. A dolog tudniillik nyilvánvaló képtelenség és önmagában hordja megsemmisülését - erre a következtetésre jutott, ha

egy kissé elgondolkozott az építkezés dolgán. A pofaszakállas aligazgató egyáltalán nem teszi olyan ember benyomását, mint aki egy roppant vállalat számára meg tudná szerezni a szükséges pénzt. Neki is vannak emberei, tőzsdei alkuszai, bankárai, fezőrje, fullajtárjai, neki is vannak kémei nagy bankokban és takarékpénztárakban, ő is otthon van némileg a pénzpiacon, a vállalati és üzletvilágban, ő is körülnézett egy kissé és részben közvetlenül, részben emberei útján kiszimatolt egyetmást a Sz. É. A. É. Ü. R. T. kulisszatitkaiból. Megtudta, hogy a részvénytársaságban semmiféle nagy bank, vagy nagy bankár nem foglal helyet. Igaz, a szálloda nagy lesz és pompás, a legnagyobb és a legpompásabb a város összes szállodái között, de a magas pénzügyi körök megítélése szerint szállodát nem ezen a ponton kell építeni, hanem a túlsó parton, még akkor sem, ha netalántán itt épülne fel az új City, sőt akkor talán különösképpen nem, mert az a városrész kihalt lesz és unalmas, nappal kellemetlen üzleti lármával, éjjel pedig mint egy holttengerből, elnéptelenedve és üresen meredeznek majd ki a felhőkarcolók. A részvénytársaság alaptőkéje kicsiny a tervekhez és az elgondolásokhoz képest, az alaptőkét sem fizették be hiánytalanul ezek a széll-el-bélt Guidó Barbarini-féle fezőrök, hazard pénzuzsorások, elvakított zsugori kispolgárok, játékosok, kártyások, bukott szállodások, megpénzesedett főpincérek, akik résztvettek az alapításban.

Dávid úr tudta, vagy legalább elhitette magával, hogy az építkezés a harmadik, vagy negyedik emeletnél megáll, szégyenletes bukás, nevetséges felsülés és világraszóló botrány lesz a merész légvárakból, abból az egész fantasztikumból, amely a pofaszakállas gazember agyában született meg és amelybe mint utolsó szalmaszálba kapaszkodik most egy másik gazfickó, Hannibál Achilles, házasságszédelgő, hozományvadász, nőcsábító, botrányhős, aljas lélekufár és bizonyára leánykereskedő is, ha alkalom adódik rá.

De Dávid úr hangulata nem volt egyenletesnek mondható, sőt igen nagy kilengéseket mutatott közvetlenül egymás után következő napokon, sőt néha órák alatt is. Néha gúnyosan nézte az építkezést. Elégedetten dörzsölte kezét és környezetének kárörvendve dobott oda egy-egy Cassandra-jóslatot:

- Nem adok nyolc napot az egész komédiának.

Vagy...

- Nos, milyen nap van ma?

- Szombat - felelte valaki.

- Ma tudták utoljára kifizetni a munkásokat.

Másnap azonban hirtelen megváltozott Dávid úr hangulata, magábaroskadt és tehetetlen dühében fogait vicsorgatta.

A legrosszabb az volt, hogy az építkezés máris nagy kárt okozott neki.

Az állványok napról-napra nőttek. Az állványok mögött mintha pokoli hatalmak rakták volna a téglákat, vasgerendákat, betonhuzalokat, cementtoronyokat, ólomcsöveket, nyakra-főre ijesztő tempóban nőtt a Babel-torony, fel egészen a felhőkig, rengeteg szélességben és hosszúságban. Hát itt bizony építkeztek, még pedig ördögi gépezetekkel, felhúzó csigákkal, betonkeverő gépekkel, porral, piszokkal, korommal, egész nap szakadatlanul, sőt éjszakának idején is, villanygömbök vakító fénye mellett fülsiketítő csikorgásokkal, zúgásokkal, ordításokkal és robajokkal.

És az építkezéstől az egész Szentháromság-utca csupa piszok, fürtelem, undorító sár, nyikorgó szekerek és pöfögő, túlkölő teherautók színhelye, felfordulás és zürzavar lett. A Szent Dávid-hotel valósággal megközelíthetetlen. A szálloda zöldzsalus ablakaira lerakódott a mész és por, a napvilágot az új Babel-tornya elállta, elfogta és csak keskeny, bágyadt sugarakban

engedte át egy-egy résen, hogy a Szentháromság-utcának is jusson belőle valami. Az építkezés elvette az utcától a levegőt, a fák virágainak illatát, a csendet, a békét, az évszázadok méla és halk hangulatát, magát a Dávid-szállodát pedig nyomorult vityilóvá tette, férgek tanyájává, rosszszagú barlanggá, mely kívülről valósággal nyomortanyának festett és belülről életuntságot és halált lehelt a lakókra. Alig vetődött oda vendég, csak Melius lovag és Plutó kutya dideregtek a barátságtalan falak között, kirohanva néha, elkeseredett dühükben megugatva és elátkozva az épülő szállodát.

Ezen a nyáron Dávid úr nem is tette ki a terraszt a ház elé és ő maga naphosszat gubbasztott a kandalló előtt, amelyben még májusban is pattogtak a fáhasábok, olyan hideg és nedves volt a szálloda bolthajtásos földszintje.

Dávid urat kevésbeszédű embernek ismerték egész életében, de most félelmetes és vészjósló volt a szüntelen való csökönyös hallgatása. Alig állott szóba valakivel és sohasem lehetett róla tudni, vajjon fürkésző nézése, szigorú tekintete vagy távolba merengése apai gondokat, aggodalmakat és szorongásokat, vagy sötét bosszúterveket, haragot és embergyűlöletet rejt-e maga mögött? Johanna asszonynak most csakugyan bőven volt oka arra, hogy minduntalan sírva fakadjon és könnyek között imádkozzék valami csodáért, amelyet hol szent Dávidtól, hol szent Antaltól, hol szent Johannától, hol szent Sylvestertől várt, csak szent Achillestől nem, mert nem volt benne biztos, hogy ilyen nevű szent szerepel-e a kalendáriumban? A világért sem merte volna megszólítani Sylvester urat, mert kissé bűnösnek is érezte magát, amiért titokban sokat foglalkozott Achilles báróval és terveket szövegetett vele és Sylviával kapcsolatosan. Melius lovag napról-napra jobban odaadta magát az alkoholnak és most már felhagyott a kémkedéssel is, rábízott mindent a végzetre, jobban mondva Dávid urra, aki ötven éven keresztül játszotta emberek és kövek, fűvek, elevenek és holtak felett a végzet szerepét a Szentháromság-utca jobb oldalán.

Senki sem tudta, mi a terve Sylvester urnak, de mindenki érzete, hogy nemsokára két hatalmas erő fog összeütközni: Sylvester úr és Sylvia félelmetes önzése és dacossága.

Már nem énekelt senki ott benn az orgona-teremben, a Bach- és Mozarthangjegyek szanaszét hevertek az ebédlő sarkában, minden a leromlás és elhanyagoltság vígasztalan képét mutatta, valami titokzatos nagy csend ülepedett a lelkekre és mindenki reszkette várta a vihar kitörését.

Nemsokára ki is tört a vihar. Dávid úr éppen útban volt a magánlépcsőn lakása felé, mert májbaja az utóbbi időben kiujult, szervezete megrokkant és napközben is gyakorta visszavonult hálósobájába, hogy egy órácskát pihenjen, vagy szundikáljon. Éppen fölfelé baktatott a lépcsőn, amikor egy fiatal legény surrant el mellette furcsa egyenruhában, zöld kabátban, sárga nadrágban, fehér mellényben és piros sipkával a fején, levelet vitt a kezében és köszönetre sem méltatta a fáradtan lihegő öreg urat.

- Hopp, megállj, ki vagy? - riadt fel Dávid úr és a legényke megrökönyödve hátrafordult.

- Levelet hoztam - dadogta ijedten.

- Kinek?

- Nagyságos Dávid Sylvia kisasszonynak.

- Hm...

Dávid úr pihegett, az egyenruhás fiúnak pedig mintha gyökeret vert volna a lába. Ott álltak egymással szemben szótlánul és mozdulatlanul.

- Hm - ismételte Dávid úr most már valamivel rekedtebben és dühödtebben és megcsóválta a fejét. Néhány pillanatig még gondolkodott, vajjon a levelet elkobozza-e, de rövid megfontolás után elhatározta, hogy mégsem követ el ilyen lovagiatlanságot. Intett a fiúnak, hogy kövesse, maga pedig bekopogtatott Sylvia szobájába.

- Levelet hoztunk - köszöntött be, lehetőleg közönyös hangon, de alig tudta kinyögni ezt a két szót és egész testében reszketett. Nemcsak magát, de Sylviát is sajnálta és már szeretett volna elmenekülni leánya lángbaborult arca és villogó tekintete elől. Nem tudta, mit cselekedjék, csak ismételte:

- Levelet hoztunk, kérlek vedd át a levelet.

Sylvia keserűen felkacagott, átvette a levelet és rákiáltott a fiúra:

- Köszönöm, elmehet.

Aztán gondosan szorongatva a borítékot, székre mutatott és gyengéden megfogta Dávid úr vállát.

- Üljön le, édesapám s ha úgy tetszik, kezdje el a kihallgatást.

Dávid úr maga elé meredt és még mindig nem tudott szólni.

Sylvia az asztalra dobta a levelet és apjához rohant. Megsímogatta a kis kopasz fejet, a sárga arcocskát, letérdelt a szinte gyermeknek való keskeny és rövid szalonkabát mellé és oda-hajtotta a maga bronzvörös, gömbölyű fejét az öregúr fehér mellényére.

- Apám, édesapám!

Dávid úr gépiesen símogatta Sylvia hullámos, puha hajfürtjeit, amelyre két könnycsepp esett, két nagy, nehéz férfikönnycsepp, talán az első két csepp, amely Dávid Sylvester szeméből ötven esztendő óta kipottyant.

Sokáig maradtak így, aztán csendesen felemelkedett, szeliden eltolta magától Sylviát és menni készült.

- Apám, hát nem akar meghallgatni? - kérdezte Sylvia.

Dávid úr a fejét ingatta.

- Nincs mit beszélünk egymással, ugyis tudok mindent.

Sylvia kétségbeesett.

- Maradjon, apám, - rimánkodott és megfogta Dávid úr kezét. - Maradjon és hallgasson meg.

Dávid úr megfordult.

- Van valami megnyugtató mondanivalód?

Sylvia megrázta a fejét.

- Nem tudom, hogy megnyugtató lesz-e vagy nem, amit mondok, de az bizonyos, hogy így nem mehet tovább.

- Nem, - mondta utána Dávid úr. - Én már torkig vagyok. Engem tönkretettek. Nekem végem van.

Sylvia szíve összeszorult, ahogy ott látta maga előtt kétségbeesett apját, de elhatározta, hogy bármi történik is, ezt az alkalmat megragadja, hogy tisztázzák a dolgot.

- Apám, téged senki sem akar tönkretenni, kivéve saját magad. Igen, egy idő óta egyebet sem teszel, mint gyötrődöl és gyötörsz bennünket is valamennyiünket, akiket szeretsz és akik ki-mondhatatlanul szeretnek téged és kétségbe vannak esve miattad és saját maguk miatt.

- Mivel bántottalak benneteket, - kérdezte keserű gúnnyal az öregúr - ha szabad kérdezni, mivel bántottalak? Talán azzal, hogy azt a házasságszédelgő fickót kiutasítottam a szállodánkból?

Sylvia hátán végigfutott a hideg borzongás, de összeszedte magát és szeliden válaszolt:

- Nem. Hanem azzal, hogy megfélemlíted a családot, hogy senkit sem engedsz közel férközni szívedhez. Nem veszed észre, hogy mindenki megdermed, ha lát, mert senkit sem érdemesítesz még arra sem, hogy kérdőre vond, vagy hogy haragodnak és gyűlöletnek okát közöld vele? Apám, én nem akarok semmit, csak hogy hallgass meg és beszélj velem és engedd meg, hogy nyílt és őszinte legyek és értsd meg, szánj meg, engedd meg, hogy szereselek, hogy megkérejelek, hogy könyörögjek neked.

- Tudom, miről van szó, - felelt ridegen Dávid úr és mint aki végre rászánja magát, hogy tiszta bort öntsön a pohárba, egy lépést hátrált, felemelte mutatóját és azt mondta:

- Hát jó. Hát beszélj! Ül le!

Dávid úr is leült.

Sylvianak felvillant a szeme. Mielőtt ő is leült volna, kezébe kapta a levelet, feltörte a borítékot és olvasatlanul átnyújtotta azt Dávid urnak.

- Én nem akarok titkolózni édesapám előtt. Előbb, ha úgy tetszik, olvassa el ezeket a sorokat. Hannibál Achilles írása. Nem az első levele, de ha parancsolja, valamennyit megmutatom.

Dávid úr legyintett.

- Az első levelet kellett volna megmutatnod. Arra kíváncsi lettem volna. A többire nem.

Sylvia felszisszent.

- Vagy úgy? Hát akkor parancsoljon velem.

Dávid úr mély lélegzetet vett.

- Rövid és őszinte leszek. A báró először is nem tetszik nekem, mert nyegle és erkölcstelen fickónak tartom, házasságszédelgőnek, hozományvadásznak, csélcsapnak és állhatatlannak. Tegnap Thomson Adelina asszony, ma Dávid Sylvia kisasszony, holnap, Isten tudja, kicsoda, - ez a véleményem Hannibál Achillesről...

- De édesapám...

- Ne szakíts félbe, mert őszintén és röviden szólva, mindez nem is fontos amellet, amit még mondani akarok. Vedd tudomásul kedves leányom, hogy Hannibál Achilles úr közönséges gyilkos.

- Gyilkos! - sikoltott fel Sylvia és rémülettől megmeredve nézett apjára.

- Igenis gyilkos, sőt többszörös gyilkos, elvetemült, megfontolt, higgadtan és józanul és átkozott furfanggal gyilkoló gonosztevő, aki halálra ítélte az édesanyádat, halálraítélt engem, sőt téged magadat is, akit, úgy látszik, körmönfont módon behálózott, léprecsalt és kelepcébe ejtett.

Sylvia megkönnyebbülten nézett az egész testében reszkető öregúrra.

- Az építkezésre gondolsz? - kérdezte résztvevően.

Dávid úr felugrott és magából kikelve hörögte:

- Lám, te is tudod, hogy miről van szó. Magad is tudod. És ezzel elárultad, hogy te is cinkosa vagy, hogy te is helyesnek tartod, amit a báró és rablóbandája kitervelt a szálloda és édesapád és minden tisztességes és szent hagyomány, a mi egész életünk és boldogságunk ellen. Megvallom, volt bennem még némi szikrája a reménykedésnek, hogy együgyű fejed nem tudja, miről van itt szó és mit jelent a felfordulás, amely feldúlta a környék évszázados nyugalalmát és megsemmisíteni készül az én munkás és becsületes életem minden eredményét. Eddig még reméltem, hogy csak ostoba vagy, de most elárultad, hogy gonosz is, nincs értelme tehát, hogy tovább fecsegjünk egymással. Én nem avatkozom a te dolgodba, de elvárom, hogy te is óvakodjál beleártani magadat az én dolgaimba. Sajnálom, hogy így van, a harcot nem én kezdtem, de elfogadom és vállalom és mindegyikünk viselje a következményeket.

Sylviának elállt a szíve dobogása és hiába kapkodott levegő után, nem jött ki szó a torkán. Mire felocsúdott rémületéből, Dávid úr már nem volt a szobában és Sylvia sírva fakadt.

- Mit tegyek, mit tegyek? - lihegte könnyek között és még annyi ereje sem volt, hogy elolvassa Achilles levelét, amely összegyűrve ott hevert a földön, mint valami letépett és bemocskolt zászló, amelyre az öregúr őrzöngő dühében rátaposott és messzire elrugott magától.

Sylvia érezte, hogy semmit sem tehet. Achillest szereti és nem tud semmi becstelenséget felfedezni abban, hogy Achilles élni akar és meg akarja menteni családját a végső pusztulástól. Sylvia tudta, hogy Achilles nem tehetett másként. Achilles mindent megkísérelt, hogy Dávid úr közreműködésével, sőt Dávid úr anyagi hasznára oldja meg a szállodaépítés problémáját. Tudta, hogy a Szentháromság-utcára úgy is ki van mondva a halálos ítélet, hogy a lavinát nem lehet megállítani, hogy Achilles nélkül is minden megtörténik, aminek történnie kell és Achilles éppen a tisztességnek és komoly, szolid polgári igyekezetnek adja bizonyosságát, amikor részt vesz a vállalatban és dolgozni akar. Tudta, hogy a részvénytársaság máris nagy pénzügyi nehézséggel küzd és ha a vállalat összeomlik, maga alá temeti Achilles bárót is, akit családja éppúgy kiűldözött és kitagadott a Hannibál-kert ellen történt merénylet miatt, mint ahogy kidobta őt a szállodából Dávid Sylvester a botrány miatt. Sylvia nem tudta, kiért aggódják inkább, Achillesért, vagy édesapjáért. Ami az egyiknek életet, az a másiknak talán halált jelent és az egészben az a legborzasztóbb, hogy az apja szenved és nem lehet vele beszélni. Hiszen érti ő ezt is. Dávid Sylvester eddig mindenhol úr volt, nemcsak a családjában és a szállodájában, hanem a Szentháromság-utca történelmi emlékektől megszentelt egész ódon területén is. Mindenható volt és mindenhatóságával úgy tudott élni, hogy maga körül csak szeretetet árasztott mindenkire és saját maga felé csak szeretetet sugárzott mindenfelől. És most egyszerre felfordult minden, Dávid úr és a világ szembekerültek egymással, sőt - óh, Istenem! - még ő is szembekerült vele, akit pedig, bizonyos, hogy Dávid úr az egész világnál jobban szeretett. És ő talán nem szereti az édesapját? Most úgy érezte, hogy akár meg is tudna halni érte, de kimondhatatlanul szeretne élni és élni csak Achillesért tud. Sylvia lelkében is összeomlott minden önhittség, gőg, dacosság és zsarnoki hajlam, e pillanatban csak sírni tudott és kétségbeesni tehetetlenségében és félelmében.

*

Dávid úr csakugyan nem beszélt többé családjával sem Achilles báróról, sem az újonnan épülő szállodáról, de egyéb dolgokról sem. A Dávid-szállodában, mint egy sírboltban, némán, lehorgasztott fővel imbolyogtak az emberek, akiknek lassankint még egymás számára sem akadt mondanivalójuk. Még Plutó, a kuvasz sem ugatott többé s naphosszat szomorúan bóbiskolt, hol a portásfülkében, hol Melius lovag szobája előtt, hol a járda lábánál s panaszkodó szemével hiába kért tőlük felvilágosítást, miért kellett mindennek így történnie? Plutó úgy érezte, hogy neki már hivatala sincs, kenyerét sem tudja megkeresni, mert heteken

keresztül nem volt alkalma új vendéget körülszolgálatni és az öreg portásnak tanácsot adni, vajjon felvehetők-e, avagy sem a Dávid-szállodába?

Mindenki csak lézengett és tétován bámészkodott, Johanna asszony szeme állandóan vörös volt a sírástól és az álmatlanságtól, Melius lovag egész nap ivott, csak Dávid úr volt elfoglalva rejtélyes tanácskozásokkal, számításokkal és tervezgetésekkel. Amit azelőtt sohasem tett, most sokszor kószált a városban és a tőzsde körül sokszor látták, ahogy ügynökökkel és bankárokkal tárgyal. Dávid úr hónapokon keresztül mindent megpróbált, hogy a részvénytársaság pénzügyi műveleteit megzavarja, hogy a szállodai papírok árfolyamát megkontreminalja, hogy az építkezést megnehezítse, hogy a társaságot csődbe kergesse, hogy a Hannibálokat fel-lázítsa és Achilles bárót tönkretégye, vagy legalább is arra kényszerítse, hogy újra kivándoroljon Amerikába.

Amikor látta, hogy minden erőlködés hiábavaló, akkor döntő ütközetre szánta el magát. Hetekig töprengett és vívódott, de végre is győzött lelkében az elkeseredés és a bosszúvágy. Terjedelmes memorandumot dolgoztatott ki, amelyet benyújtott a városi hatóságnak, a parlamentnek és magának az államfőnek is. Ebben a memorandumban felajánlotta, hogy szentháromság-utcai házait, vagyis tizenkettőt a húsz öreg épület közül örök időkre odaajándékoz a városnak azzal a feltétellel, hogy sajátítsa ki a többi nyolcat is, a Hannibál-kertben kezdett építkezést szüntesse be és helyébe közkertet csináljon a városi polgárság üdülésére és szórakozására. Kiszámította, hogy ez félmillió dollárjába kerülne a városnak. A memorandumban felajánlotta, hogy ezt a félmillió dollárt az új városi közkert céljaira alapítványképpen befizeti a város pénztárába. Azt is kiszámította, hogy ezzel körülbelül tönkretenné magát és ezért vívódott és gyötrődött hosszú hetekig, mert a szíve mélyén elviselhetetlen szorongást érzett, amikor Sylvia jövőjére gondolt. De nem tudott magán uralkodni. Úgy érezte, hogy ha az új szálloda felépül és a Szentháromság-utcát a város kisajátítja az új City számára, akkor a Dávid-szálloda sem maradhat többé a helyén. És akkor? Akkor aztán semmi értelme az életnek, sem a maga életének, sem Johanna asszonyának, sem Sylviának... Nem tudta elképzelni, hogy Johanna asszonynak vagy Sylviának is kedve legyen élni, ha a Dávid-szállodát lerombolják... Nem, semmiesetre sem. Minden elmúlhat és megváltozhatik, minden felfordulásba bele lehet nyugodni, minden megtörténhetik ebben az elvetemült és galád világban, csak az nem, hogy az ő háza eltűnjék a folyampart és a Szentháromság-utca sarkáról és neki, Johanna asszonynak és Sylviának idegen föld alá kelljen menekülniök. Dávid úr nem tudta elképzelni, hogy Sylvia, Johanna asszony és az Isten, aki százhusz esztendő óta örködött a ház és a család boldogsága felett, nem adná beleegyezését ahhoz, amit most kitervelt a szálloda megmentésére.

Amikor benyújtotta a memorandumot, Dávid úr már sziklaszilárdan hitte, hogy amit cselekszik, azt - bár nem érdemlik meg, - de egyenesen Johanna asszony és Sylvia érdekében teszi. Meggyőződése rendíthetetlen volt, de fizikuma, úgylátszik, fellázadt a lélek zsarnoki hatalma ellen. Dávid úr májbaja kiújult, az öregúr epegőrcsöket kapott, sárgaságba esett, ágynak dőlt és késő őszig kínlódott betegen a magamagára erőszakolt elhagyatottságban és boldogtalanságban, minden orvosi kezelés, gyengéd ápolás és vigasztalás nélkül. Nem engedett magához senkit, önmagában emésztette magát és Johanna asszony és Sylvia csak akkor surranhattak be pár percre a szobájába, amikor aludt.

Amikor felgyógyult, újra tél volt és a folyam háta jó pár centiméter vastagságra fagyott. Dávid úr körülnézett a szállodában és meghökkenve látta, hogy a portásfülkében új ember üldögél, az egyik szobapincér az első emeletről.

- Hova lett a portás? - Meghalt az öreg? - kérdezte szánakozva.

Alig merték megmondani neki, hogy a portás nem halt meg, hanem kilépett a szolgálatból.

- Miért?

- Bevallotta, hogy részvényeket vásárolt az új szállodai alapításnál, mert gondtalanul és dolog nélkül akar élni öregségére a megtakarított pénzecskéjéből.

- Az én pénzemből! - hördült fel Dávid Sylvester és szörnyen káromkodott.

Azt hitték, hogy újra ágynak esik. De az öregúr összeszedte magát, megtörölte verejtékező homlokát és gúnyosan legyintett:

- Az első patkány...

X.

A kétemeletes egyszerű, árkaDOS udvarú zárdán, amelyet később szállodává alakítottak át, bizonyára tíz-tizenkét esztendeig dolgoztak középkori kőműveskezek, a szemben lévő nyolcemeletes óriási hotelt egy esztendő alatt gépek építették fel, tudós mérnökök, építőmesterek és pallérok, mint valami ördögös virtuózok játékos ujjai alatt. Mire mégegyszer eljött a tavasz, már készenállt a Dávid-szálloda hatalmas és büszke vetélytársa, amelyet valakinek fantasztá és ironikus ötletéből az alapító részvénytársaság Góliát-szállodának keresztelt el. Májusban már a belső berendezés is készen volt és a hó végén megtartották a felavatást.

Dávid úr mintha lassan érzéketlenné vált volna a körülötte történő eseményekkel szemben, gyakran állt a kávéház ablakához és bámulta az új hotel főbejáratát.

Hatalmas és büszke épület volt az új szálloda, a főbejárat kocsifeljárója felett merészen kiugró erkéllyel, amelyet kétoldról két roppant méretekben faragott kőfigura tartott. Az egyik figura délceg mitológiai isten, karcsú és fiatal, csupaszképű és hullámoshajú ifjú gladiátor, a másik bozontos szakállú, szélesvállú, duzzadó izomzatú, barbár rabszolga, esetlen óriás.

- Nini, - jegyezte meg egyszerre epésen és gúnyos mosollyal Sylvester úr, - ez a két kőbálvány úgy fest, mintha az egyik Dávid, a másik Góliát volna. Szemtelen fickók.

Dávid úr egyszer azt is megpillantotta, hogy a lépcsőházban egy kopasz öreg portás sántikál, fontoskodó képpel tanácsokat osztogatva a veszettül nyüzsgő személyzetnek.

- Hohó, ez az én portásom. Nézze meg az ember, mi mindenre képes egy ilyen sehonnai bitang. Az én pénzemből.

Dávid úr már csak nevetni tudott a Góliát-szállodán. Nevetett a megnyitó ünnepélyen is, amely olyan volt, mint valami farsangi komédia. Gépkocsik százai sorakoztak a folyam partján, a szálloda reflektorokkal volt megvilágítva, amely friss fehér vakolatával, szobordíszével, loggiáival, erkélyeivel és márványtornyocskáival csak úgy szikrázott a vakító fényben. Felső párkányzatán ezer és ezer villanykörteből álló csillogó fényszalag futott végig és a tetőkert fölött izzó fénygömbök világítottak, olyanféle mesterséges Napok, mint aminőkről Guido Barbarini úr fecsegett Dávid úr látogatása alkalmával.

- Ingyen világítást kapott a szállodám, - jegyezte meg hetyke iróniával Dávid úr, bár a szíve vérzett és lelke fenekéből utálta azt a Babel-tornyot, amellyel a Szentháromság-utca környékét eléktelenítették.

Még akkor is uralkodott magán, amikor az előcsarnokban megpillantotta a fiatal Hannibál Achilles bárót, aki szállodaigazgatói minőségében komoly fekete díszben, ünnepélyes arccal fogadta a politikai és társadalmi élet előkelőségeit, akik személyes megjelenésükkel emelték a megnyitás fényét. Dávid úr egyáltalában nagy változáson ment át betegsége óta. A teste akkorára zsugorodott össze, mint egy tizennégyéves gyermeké.

Vén fiúcskának látszott, aki megráncosodott, megöszült, sőt ezüstös kecskeszakálla szálait is hullatni kezdte. Ha valaki látta volna őket így egymással szemben, Achilles bárót és Dávid Sylvestert, akaratlanul is eszébe jut Dávid és Góliát, amint egymás ellen a döntő küzdelemre készülődnek. Góliát kétszer akkorának tűnt most, mint amekkora volt a valóságban és Dávid a saját maga térfogatának a felére húzódott össze. Reménytelennek látszott az a küzdelem, amely most kettejük között elkezdődik, de szemmel látható volt, hogy mégis Góliát az, aki fél s Dávid úr szeméből villantak ki vésztijszó gyilkos sugarak.

Az új szálloda nagy bált adott az előkelő világ tiszteletére. Az éttermekben, hallokban, a karzatos csarnokban és a folyosókon hullámozott a ragyogó vendégcsereg, úgy látszott, mintha

az egész város örülne és ujjongana, amiért a Sz. É. A. É. Ü. R. T. ilyen világraszóló intézménnyel ajándékozta meg. Akik a megnyitó ünnepélyen résztvettek, talán örültek is. De a szálloda háta mögött és az utca túlsó oldalán volt néhány ember, aki fogcsikorgatva és dühös fájdalommal nézte ezt a barbár pompát. A Hannibál-kert és a Dávid-szálloda lakói úgy érezték, hogy ezen az ünnepen véget ért és megsemmisült és kudarcba fulladt az ő életük minden szépsége, illúziója és perspektívája. Hannibál XII. Arisztid mogorván bezárkózott a lovagterembe és megesküdt, hogy többé ki sem mozdul a kastélyból. A park felére zsugorodott össze és ebben már nem lehetett tartani pólóversenyeket, éjjelenként nem lehetett kirohanni a pápai testőrség díszruhájában és az udvartartást le kellett szállítani egy nyárspolgári háztartás színvonalára. És mindezekfelett tudnia kellett XII. Arisztidnek, hogy a fia közönséges üzletvezető lett egy szállodában, amelyben utazóügynökök, vándorkomédiások, világjáró gazdag polgárasszonyok szállnak meg és esténként jazzband mellett ugrálnak úrfiak és kisasszonykák, akik a társadalom homályos mélységeiből vergődtek fel a bárók és tánclokálok hitvány magasságába.

A Dávid-szállodában pedig alig volt vendég, néhány ágrólszakadt külföldi diák, két életjáradékos, beteg vénkisasszony és Melius lovag, aki tíz esztendő óta nem fizetett bért. A személyzet nagyrésze elszökdösött, mert nem bírta Dávid úr szeszélyes gorombaságait és nem keresett semmit a néptelen szállodában. A szakácsnő beszegődött az új szállodába, a konyhát Johanna asszony felügyelete alatt ellátta a nagycsontú, borzas pincérlány, aki eddig a kávéház sarkában kötögetett. Valami félkegyelmű csavargófiú tisztogatta a szobákat és a cipőket, a portásfülke üres volt, az éttermi kiszolgálást rábízták a csaposlegényre, aki mindig részeg volt és havonként egyszer kitört rajta a nyavalyatörés. Még Plutó, a kuvasz is életuntnak látszott és mérgesen felmordult, ha valaki megsimogatta.

Dávidék már csak ritkán látogattak le a földszintre, visszahúzódtak az elsőemeleti magánlakásba és Sylvia jövője felett tanácskoztak. Sylvia nem tudta, vajjon a maga sorsán keseregen-e, vagy inkább apját és anyját sajnálja, akikkel már alig tudott néhány szót váltani kölcsönös sértődöttség, dacoskodás vagy elérékenyedés nélkül.

Johanna asszony most már csaknem egész napját siránkozással töltötte. Lesóványodott, megregegedett, megöszült és megráncosodott és folyton imádkozott. Sylvia sápadt volt, az arca megnyúlt, megcsendesedett, mint az alvajáró, lehunyta szemekkel, sápadtan és bizonytalan mozdulatokkal sétált a folyosón és láthatólag vívódott önmagával, hogy mitévő legyen. Dávid úr nyugalma pedig baljóslatú és félelmetes volt. Ő is mindennap elhatározta, hogy a cselekvés terére lép és mindennap tízszer vagy hússzor megindult Sylvia szobája felé, hogy leszámoljon vele. Tudta, hogy Sylvia és Achilles báró már nem érintkeznek, de látta Sylvián, hogy emiatt kimondhatatlanul szenved s hogy e szenvedésnek előbb vagy utóbb tragikus vége lesz.

Egy nap aztán csakugyan bement Sylvia szobájába, maga mellé ültette a félelmében reszkető kislányt és megsimogatta a barnásvörös haját, amely azelőtt mindig borzasan repkedett és csillogott, de most bánatosan lesimítva árnyékolta be a szomorú arcocskát. Néhány percig szótlánul simogatta és aztán felsóhajtott:

- Szereted még őt?

Sylvia ijedten emelte fel hosszú szempilláit és tágranyílt szemmel bámult az öregúr arcába.

- Miért kérdezi?

- És ő szeret még téged?

Sylvia nem felelt. Nem tudta, mit feleljen és nem tudta, érdemes-e felelnie, szabad-e felelnie és nem idéz-e fel valami rettenetes tragédiát, ha őszintén felel.

Dávid úr keze mindjobban reszketett, ahogy Sylvia hajában babrált. Halkan suttogott:

- Csak azért jöttem, hogy még egy kis türelemre kérjelek.

- Hogy érted ezt, apám? - riadt fel Sylvia és átölelte Sylvester úr fonnyadt, ráncos, vékony nyakát.

Dávid úr kibontakozott az ölelésből.

- Úgy értem, hogy már nem kell soká várnod. Anyádnak is mondd meg, hogy csak nagyon kevés ideig tűrjön még és aztán minden jóra fordul.

- Apám! - sikoltott fel Sylvia sötét gyanakvással.

- Igen, igen, már nem leszek sokáig utatokban. Aztán cselekedjeteK úgy, ahogy a kedveteK tartja.

Sylvia majdnem elájult. Hát ilyen kegyetlen tud lenni a szeretet, amely mindenkit a maga vak önzése szerint akar boldogítani? Úgy érezte, hogy most mindenneK vége. Ezzel a makacs és gyilkos szeretettel szemben nincs más hátra, mint vagy feláldozni magát, vagy feláldozni azt, aki őt a világon a legjobban szereti. E pillanatban úgy érezte, hogy egyiket sem tudja megtenni, de az áldozat mégis ő lesz, mert bele fog örülni ebbe a dilemmába.

Ez alatt azonban Dávid úr is elviselhetetlen fájdalmat érzett szívében. Hiszen tulajdonképpen nem is azért jött és nem is ezt akarta mondani Sylviának. Nem ezt akarta. Sőt éppen az ellenkezőjét, fel akarta szabadítani Sylviát és közölni akarta vele, hogy nem bánja, tegyen úgy, ahogy a szíve tanácsolja. Sőt elszánta magát arra is, hogy színlelni fog és jókedvet erőltetve magára, vidáman beleegyezését adja Sylvia házasságához. Igen, ezt akarta, de ha jól emlékszik, olyasvalamit mondott, amivel mindkettejük dolgát végkép elrontotta. Hát ez hogyan lehetséges? Mi ez? Lelkikényszer vagy Isten rendelése? Vagy pillanatnyi elmezavar? Mind a ketten megnémulva, meredten bámulták egymást és közel voltak ahhoz, hogy sírva fakadjanak. Egyik sem tudta, hogy mit cselekszik. Sylvia felkelt, az ablakhoz lépett és mereven kibámult, anélkül, hogy bármit is látott volna a folyam és a túlsó part körvonalaiból. Dávid úr is felkelt és szó nélkül kiment a szobából, mint aki nem ura sem a szavának, sem a mozdulatainak, sem a tettének. Ő sem látott maga körül semmit, fáradtan lecsoszogott a lépcsőn, bement a portásfülkébe, amelyben Melius lovag egy pohár whisky mellett szomorúan üldögélt és valamit jegyezgetett a szálloda törzskönyvébe. Amikor meglátta Sylvester urat, udvariasan felemelkedett, mintha ő volna a portás és dadogva jelentette:

- A két diák elutazott, a vénkisasszonyok pedig átköltözködtek a Góliát-szállodába, mert ott sem kell többet fizetni és központi fűtés, melegvíz és villanyvilágítás van.

Dávid úr rá sem hederített a lovagra, leült a portás asztalához, levélpapírt és borítékot vett ki a fiókból, feltette pápaszemét, előkeresett egy vastag, rozsdás tollat és azt dühösen beleütötte a tintatartóba. Aztán írni kezdett, sebesen és majdnem olvashatatlan betűkkel írt néhány sort, - megkérdezte, hogy hányadika is van ma? - aztán alákanyarította nevét a levél alá. A papírt belegyömöszölte a borítékba, leragasztotta a levelet és megírta a címzést. Melius lovag szolgálatkészen állt ott, mint valami önkéntes portás, a néptelen szállodának már majdnem egyetlen őre, főnök és szolga egy személyben. Dávid úr felállt, hosszan és melegen nézett az őszbecsavarodott, szőkeszakállú lovag ibolyaszínű szemébe és aztán kezébe nyomta a levelet.

- Lovag úr, kérem, ne vegye rossz néven, hogy önt kérem meg erre a szívességre. Bizalmas, felette bizalmas, őszintén és röviden szólva az elképzelhető legbizalmasabb családi ügy. Ha kérnem szabad, személyesen adja át és követeljen választ, akár írásban, akár szóbeli üzenetben, de ha szabad kérnem, sürgősen, sőt azonnal, mert kissé ideges vagyok.

Melius lovag átvette a levelet, megnézte a címzést, bólintott egyet, aztán fejébe nyomva széleskarimájú művészkalapját, kifelé imbolygott a portásfülkéből.

Dávid úr utána nézett és csak akkor ült le ismét a portásszékre, amikor látta, hogy a lovag átimbolygott a gyalogjárón és a kiszélesített Szentháromság-utca aszfaltján és belép a két csillogó fehér kőbálvány között a Góliát-szálló előcsarnokába.

XI.

- Az igazgató úr üzleti ügyben tárgyal, - állította meg Melius lovagot Hannibál Achilles irodája előtt az előszobában egy zsinóros, aranypaszomántos, zöldlibériás hotelboy és székkal kínálta meg.

Melius lovag körülnézett. Akkora volt a pompa és úgy csillogott a friss lakk és új aranyozás, hogy szinte káprázott a szeme.

- Ez aztán fényűzés! - gondolta magában és hiába érzett gyűlöletet minden iránt, ami a Góliát-szállodához hozzátartozott, saját maga előtt nem tudta eltagadni, hogy kedvét találja ebben a puha kényelemben, vidám pompában és pazar díszben. Leült egy öblös és süppedő bőrfotóbjéba és szivarra gyújtott. Nem is esett terhére a várakozás, mert a nyitott ajtón keresztül elgyönyörködött a folyosók és a csarnokok szépségében, a vakító kristálycsillárok ragyogásában, a művészileg kifestett falak szépségében és abban a sürgés-forgásban, amely megtöltötte a szálloda minden helyiségét.

Sokáig kellett várakoznia. Az igazgatói szoba tapétás ajtaján keresztül néha kihallatszott egy kellemetlenül recsegő basszus hang, amelyet Melius lovag ismerősnek talált. De nem sokat törődött vele. Pedig a hangot csakugyan hallotta sokszor a Dávid-szállodában, de akkor bárszonyos melegséggel bűgött, mintha el akarta volna bűvölni a hallgatóját. Guido Barbarini úr hangja volt ez csakugyan és már vagy félóra óta zúgott, zengett, harsogott, üvöltött, recsegett Achilles báró fülébe.

A fiatal báró sápadtan és megkövülten hallgatta a szénfekete szemű és szénfekete pofaszakállas igazgatót, aki nagyokat ütve öklével a saját mellére, immár huszadszor ismételte:

- Most önön van a sor, kedves báró úr. Talán nem vagyok szerénytelen, amikor megállapítom, hogy oroszlánrészem van a szálloda felépítésében, azon tekintélyes összegek felhajtásában, amelyeket eddig befektettünk. Sőt talán akkor sem mondanék valótlant, ha azt állítanám, hogy minden, ami eddig történt, kizárólag az én emberfeletti erőfeszitésemnek köszönhető és némileg annak a zsenialitásnak, amely ezekben az erőfeszitésekben megnyilvánult. Nem gondolja ezt báró úr?

Achilles báró, aki már nem volt az az örökké nevető, fogait mutogató, gyermekded kedélyű fiatal fickó, mint aminőnek egy évvel ezelőtt mutatkozott, immár huszadszor bólított türelmetlen bosszúsággal Barbarini úr dicsekedésére. Achilles báró ezalatt az egy esztendő alatt, mintha tíz évet öregedett volna. Az arca megnyúlt, pirosposzsgás színe eltűnt, csak hatalmas fogsorai villogtak éppúgy, mint azelőtt. Mintha a hangja is lemélyült volna, vagy ez talán csak azért tűnt fel így, mert tele volt aggodalommal és vívódással és inkább csak maga-magához dörmögött, mint a látogatóhoz, akit szívemélyéből utált és nevetséges és hitvány fajankónak tartott. De el kellett ismernie, hogy Guido Barbarini úr nélkül csakugyan nem üthették volna nyélbe ezt a vakmerő vállalkozást s hogy abban igaza van az előtte handabandázó fekete embernek, hogy most tenni kell valamit, ha meg akarják akadályozni a teljes összeomlást. A részvénytársaság tőkéje elfogyott, a szálloda felépült és ünnepélyesen megnyílt és roppant reklámmal hirdette magát az egész világon, de mintha csakugyan igazuk lett volna azoknak, akik azt állították, hogy ez a hely nem szállodának való. Minden volt ebben a szállodában, ami elképzelhető, volt temérdek vezér- és aligazgató, volt első portás, szobafőnök és fizető-pincér, volt egy csomó directrice és szobaasszony, légiója volt a személyzetnek, volt a szállodában posta- és távirdahivatal, rádióállomás, csőposta, interurbán- és házi telefon, voltak olvasótermek, éttermek, különtermek, tánctermekek, játszótermekek, kávézótermekek és teatermek, sporttermekek és tornatermekek, volt hidegvízgyógyintézet, fürdő, tetőkert, télikert, bár, kurtakocsmák, borpince, söröző és volt vagy ezeröttszáz szoba, volt néhány fejedelmi lakosztály, amerikai

milliárdosoknak, brazilai ültetvényeseknek és indiai maharádzsáknak való, minden volt ebben a szállodában, csak maharádzsa nem volt, milliomos nem volt és vendég egyáltalában nem volt. Hacsak nem a nyolcadik emeleten és a padlásszobákban, három és négy aranyfrankos udvari odúban, azokban is a Dávid-szálloda hűtlen lakói kis kézi poggyással és semmiféle garanciával, hogy hetenként ki tudják fizetni a számlát. És még valami nem volt. Pénz nem volt sehol. Voltak ellenben hitelezők, lejárt váltók, számlák, követelések és adósságok, amelyek alatt a nyolcemeletes palota már roskadozni kezdett. Barbarini úrnak igaza volt, hogy itt tenni kell valamit.

Barbarini úr szerint a probléma megoldása kizárólag Achilles báró elhatározásától függött. A helyzet kulcsa az ő kezében van. Az ő kezében és Thomson Adelina asszony kezében, aki Barbarini úr értesülése szerint nem ment vissza Newyorkba, hanem még most is Londonban lebzsel, egy ideggyógyintézetben, de a külvilággal való megfelelő összeköttetések birtokában. Barbarini úr kémei azt jelentették, hogy Thomson Adelina asszony még mindig eszeveszettül szerelmes és óráról-órára várja, hogy valamiképpen visszaáll a kapcsolat közte és az ifjú báró között.

- Becsületszavamra mondom, - harsogta huszadszor a pofaszakállas, - csak egy telegramba kerül és Thomson Adelina asszony kiszabadul az ideggyógyintézetből, repülőgépre ül, s mint egy szerelmes madár, úgy szeli a levegőt a csatorna és a szárazföld felett és huszonnégy, vagy legkésőbb harminchat óra alatt itt van és boldogan nyújtja kezét és millióit nekünk. Azaz, hogy önnek, igen tisztelt báró úr, akit mi hódolattal választunk meg vezérigazgatónkká, vagy ha jobban tetszik, átadjuk önnek a szállodát és alázatos szolgálai leszünk attól a pillanattól kezdve.

A fiatal báró nem ma hallotta először ezt az ajánlatot, mert a szálloda ügyei már a megnyitás előtt rosszul állottak. Eleinte undorral utasított vissza minden erre irányuló célzást. Utoljára fél évvel ezelőtt titokban találkozott Sylviával, aki közölte vele, hogy bármennyire szereti is őt, apja beleegyezése nélkül nem mer a felesége lenni. Dávid úr akkor súlyos beteg is volt és Sylvia félt, hogy belepusztul, ha ő megszökik a házból. Elképzelni is rettenetes volna, hogy otthagyja a Dávid-szállodát és beköltözzék oda a szomszédba, abba a százszor és ezerszer elátkozott Babel-toronyba, amely megfosztotta édesapját az élet szeretetétől, az egészségtől, az emberiségbe és Istenbe vetett hitétől, sőt józan eszétől is. Achilles báró készen nyilatkozott, hogy kiválik a Góliát-szálloda részvénytársaságból, itt hagyja családját és visszavándorol Amerikába, ha Sylvia vele megy és megosztja vele a szegénységet és a számkivetettséget. Sylviának nem volt elég lelkiereje, hogy itthagynja apját a kétségbeesésben, a halál küszöbén, olyan testi és lelki válságban, amely a legkisebb érintésre katasztrófává súlyosodhat. Végül megállapodtak abban, hogy várnak, várják míg Dávid úr megenyhül, vagy várnak valami csodát, amely őket magukat és azt a szegény öregembert is meg tudná menteni az életnek és a boldogságnak. De a csoda késett. Achilles báró mind kevesebb erőt érzett magában, hogy lelkére vegye a felelősséget a Góliát-ház összeomlásáért és mind kevesebb reménye volt arra, hogy Sylvia valaha is az övé lehessen. Két héttel ezelőtt kapott utoljára értesítést Sylviától. A levél vigasztalan és baljóslatú volt. Sylvia kijelentette, hogy sohasem tudná szegény édesapját elhagyni, mert egyedül ő tartja benne azt a kevés életerőt, amivel testi-lelki szenvedései után még rendelkezik. Kétségbeesett levél volt ez és kétségbeesítő. Az utolsó sorokban Sylvia visszaadta neki szabadságát, mert - írta szó szerint - nem akar az apja halálára spekulálni.

Nem akarja kettejük életét azzal megmérgezni, hogy mindennap lessék az öregúr arcáról: vajjon meddig várakoztatja őket, mikor tűnik el az útjukból és mikor bújik a föld alá, hogy ők a sírja fölött esküvőt tarthassanak? Igaz, voltak Achillesnek pillanatai, amikor úgy érezte, hogy ezekben a sorokban Sylvia önmagával dacol és kétségbeesésében önmagát kínozza. De voltak olyan pillanatok is, amikor szíve mélyéig megbántottnak érezte magát és nem tudta megérteni, hogy a gyermeki gyengédség legyőzhesse a szerelmet és hogy egy szerelmes leány egy eszelős, vén zsarnok szeszélyeit nagyobb tiszteletben tartsa, mint a maga boldogságát.

Ebben a pillanatban, amikor Barbarini úr már kezét tördelve, hörögve és harsogva követelte tőle, hogy mentse meg a részvénytársaságot és vegye nőül Thomson Adelinát, a fiatal báró megrendülve tusakodott magával, hogy mitévő legyen.

Barbarini úr észrevette ezt az ingadozást és elérkezettnek vélte az időt, hogy a legnagyobb ágyúját is elsüsse.

- Gondolja meg, báró úr, hogy itt nemcsak a részvénytársaságról, nemcsak önről, nemcsak rólam, hanem szó van az egész Hannibál-családról, az ön igen tisztelt atyjauráról, a két évezredes dicsőséges névről és mindenről, ami önöknek szent.

- Hogy érti ezt? - kérdezte a báró.

A pofaszakállas felállt és bűnbánó állásba görnyedt.

- Tartozom önnek valamivel, báró úr, vallomással tartozom önnek, amelyet megtenni eddig még nem volt bátorságom. Talán rosszul tettem, hogy elhallgattam, de...

- Beszéljen! - ugrott fel Hannibál báró is ingerülten, - beszéljen röviden és érthetően.

- Hát jó, - hörögte vissza Barbarini és arcára a méltatlan sérelem fölött érzett fölháborodás és a szenvedett sérelem ellenére is megőrzött bánatos részvét rajzolódott.

- Miről van szó? - kiáltotta toporzékolva a báró, aki szeretne volna megragadni a pofaszakállast és a nyitott ablakon kihajítani az utca kövezetére.

- Arról van szó, hogy a részvénytársaság még nem rendezte a Hannibál-család anyagi ügyeit és ha most csődöt mondunk, összecsapnak a hullámok a Hannibál-park fölött és az egész család és a család feje, a tiszteletreméltó Arisztid báró, az ön atyjaura is koldúsbokra jut.

- Gazság, rablás, csalás, aljasság! - ömlött a kifakadás Achilles báró ajkáról, keze ökölbe szorult és fenyegetve rohant Barbarini felé. A szénfekete szemű és szénfekete pofaszakállú óriás meghökkent és ijedten hátrált az ajtó felé. Hannibál utána.

- Leütlek gazember! - ordította magánkívül és arcába sújtott a pofaszakállasnak.

Guido Barbarini háttal nekiesett az ajtónak, az ajtó kinyílt és hatalmas teste kizuhant az előszobába. A báró utána. Belerugott a földön fetrengő emberbe és megtaposta. Barbarini úr segítségért kiáltott és rimánkodva nézett a karosszékekben ülő Melius lovag felé. A lovag gyönyörködve és megelégedetten nézte a jelenetet, elszántan arra, hogy ő is megfenyítse a pofaszakállast, akit még a fiatal bárónál is jobban gyűlölt. Ebben a pillanatban Achilles is észrevette Melius lovagot és elrestelte magát. Szégyelte, hogy ennyire megfélemedezett magáról, hogy az előkelő szállodában botrányt csapott, szégyelte volna a legkisebb liftboy előtt is, de Melius lovag láttára szíve is megdobbant, mert Melius lovag a Dávid-szállodából való volt és Achilles bárónak mindig megdobbant a szíve, valahányszor valaki vagy valami a Dávid-szállodára és Sylviára emlékeztette.

- Kit keres? - kérdezte zavarában Melius lovagtól és két lépést hátrált az igazgatói szoba ajtajába. Aztán hozzátette:

- Bocsásson meg, kedves lovag úr, hogy nem tudtam uralkodni indulataimon és önt ilyen felháborító látvány tanujává tettem akaratlanul.

Melius lovag legyintett.

- Szóra sem érdemes. Nem is vettem észre semmit.

- Köszönöm. Parancsol velem?

- Oh, kérem, csak levelet hoztam, még pedig tisztelt barátomtól, Dávid úrtól.

A fiatal báró elsápadt, odarohant Melius lovaghoz, megragadta mindkét kezét és bevonszolta magával a szobájába.

Izgatottan bontotta föl a levelet és olvasni kezdte. E pillanatban azonban óvatosan kinyílt az ajtó és a keskeny résen át bekandikált két szénfekete szem és két szénfekete szőrpamacs tolakodott be: Barbarini úr csillogó szeme és hollószínű pofaszakála. A válla már nem merészkedett benyomulni és a dörgő basszus alázatosan bűgött be az ajtónyíláson:

- Báró úr, én meg tudom érteni a fiatalemberek meggondolatlanságát és méltóságomon alulinak tartom, hogy azt megtoroljam, de figyelmeztetem, hogy a Hannibál-család sorsa hajszálon függ és ennek a hajszálnak egyik végét ön tartja kezében. Alá' szolgálja.

Az ajtó becsapódott és Achilles báró egyedül maradt Melius lovaggal és Dávid Sylvester úr levelével.

Melius lovag eddig nem is volt kíváncsi, hogy mi lehet abban a levélben, amelynek bizalmas természetét Dávid úr oly nyomatékosan hangoztatta. Remélte azonban, hogy olyan lesz, ami a fiatal bárót egy csapással a földre sujtja és megsemmisíti, izgatottan figyelte tehát a hatást. Tágrameredt szemmel leste a báró minden arcvonását és boldogság bizsergett végig a hátán, amikor észrevette, hogy a szép, sápadt, hosszas arcot előnti a vér és Achilles báró egész testében megremeg.

- Végre, - gondolta magában - megtörtént, aminek meg kellett történnie. Dávid úr végzett a fickóval. A fickót nyomban megüti a guta. Kár érte, - gondolta hozzá némi megenyhüléssel, mint ahogy a diadalmas harcos megszanja legyőzött ellenfelét. - Lehet, hogy alapjában véve nem is olyan elvetemült legény.

A fiatal báró még sokáig nézte némán és elgondolkozva a levelet, aztán meghatottan és az izgalomtól kissé rekedten megszólalt:

- Ismeri lovag úr a levél tartalmát?

Melius lovag elhárító mozdulatot tett.

- Nem ismerem és Dávid úr nem is hatalmazott fel arra, hogy érdeklődjem.

- Az más, - válaszolt a báró és udvariasan meghajolt.

Melius lovag szintén meghajolt és magában becsülni kezdte a fiatal bárót, hogy ekkora önuralomra és fegyelmezettségre képes. Megjegyezte azonban, hogy Dávid úr választ kér és hogy a válasz szóbeli is lehet.

- Igen, igen, köszönöm. Szíveskedjék nevemben engedélyt kérni Dávid Sylvester úrtól, hogy délután öt órakor meglátogathassam.

Melius lovag majdnem kövé vált a csodálkozástól és félszeg hajlongások között hátrálva, kisorsrant az ajtón, mintha attól félne, hogy a fiatal báró ott a szeme előtt föbe lövi magát vagy szívgyörcsöt kap vagy esztét veszti.

Hannibál Achilles pedig még egyszer kiterítette maga előtt a levelet és újra olvasni kezdte:

...Báró úr, ön győzött, feleségül veheti a leányomat, odaadom önnek és minden jót kívánok mindkettőjüknek a házassághoz. Megadom magam. De vegye tudomásul, hogy Sylvia egyetlen fillér hozományt sem kap, minden vagyonomat még életemben a városnak ajándékoztam, azzal a kikötéssel, hogy a Szentháromság-utca mindkét oldalát lerombolja és helyén közkertet létesít szegény, de becsületes polgáremberek üdülésére. Értette? Mind a két oldalát. A Hannibál-kertet is.

Dávid Sylvester.

XII.

- Drága Johanna, bocsáss meg, kérlek, ha őszintén és röviden szólva, kimondom: ötven év óta valóságos mintaképe vagy a jó feleségnek, de egész életedben angyalian együgyű voltál, ami sok bájt kölcsönzött ugyan egyéniségednek, de sok gondot okozott nekem. Kedves Johanna, kérlek, semmi értelme sincs a hálálkodásnak, mert ebből is csak azt látom, hogy mint eddig, most is tökéletesen félreértettél. Én nem azért egyeztem bele Sylvia házasságába, mintha Achilles bárót kíváncsú vőnek tartanám, vagy mintha megbocsátanám neki azt a merényletet, amelyet ellenünk elkövetett. Vigyen el engem az ördög, ha legszívesebben most is fel nem robbantanám az egész Góliát-szállót és ha egy percig is nyugodtan látom Sylvia sorsát a hórihorgas szőke fickónak kezében. Nem is engedtem meg, hogy a házasságkötést nagy hühóval és parádéval országos botrányra tegyék, még azt is megtiltottam, hogy az újságoknak hírt adjanak róla. Nem jelentem meg az esküvőn és hogy te és Melius lovag inkognitóban végignézhettétek, örökké bánom, mert nem lehetetlen, hogy a szájtátók közül valaki felismert benneteket és ebből következtetve, elterjesztik majd a városban, hogy mi is bűnrészesek vagyunk leányunk házasságában.

- Hát akkor miért engedted meg? - kérdezte színpogva Johanna asszony, de látszott rajta, hogy már csak a szokás, a köteles tisztelet és az elérzékenyült hangulat kedvéért sírdogál, mert belül újjong a lelke, hogy Sylvia báróné lett és ő maga egy igazi Hannibál, egy valódi Achilles anyósa.

- Miért? - felelt Dávid úr és szánakozva nézett az együgyű teremtésre, aki ezúttal sem tudott fölemelkedni Dávid úr elveinek és észjárásának magaslatára. - Hát csak azért, mert ha nem engedem meg, Sylvia megszökik és akaratom ellenére is a báró felesége lesz. Éreztem, hogy Sylviát mindenképp elvesztettem, okosabbnak láttam tehát, hogy legalább a botrányt elhárítsam és megmentssem a magunk tisztességes polgári hírnevét.

- Sylvester, te nagyon jó ember vagy, bárhogya is tagadod és ezért az Isten meg fog jutalmazni.

Dávid úr felháborodással utasította vissza ezt az elismerést.

- Johanna, drága, te együgyűségedben megint összetévesztetted a jóságot a józansággal és képtelen vagy megérteni, hogy mi volt a célom az engedékenységgel. Láttam, hogy Sylvia szerelmes és a szerelmet - röviden és őszintén szólva - hosszabb vagy rövidebb ideig dühöngő elmebajnak tartom és meggyőződése, hogy egyetlen büntetése az, ha megengedik, hogy kitombolja magát. Szerelem! - kacagott Dávid úr mérhetetlen gúnnal és lenézéssel. - Hát lássuk, mit tud a szerelem és mire mennek vele ők ketten egyetlen fillér hozomány nélkül, éppen most, amikor tudomásom szerint a Góliát-szálloda a csőd szélére került. Szerelem! Nos, hát majd meglátjuk, érdemes volt-e ezért a szerelemért tönkretenni a Hannibálokat, (mert Johanna drága, kérlek, ne felejtsd el, ez a házasság végleg koldusbotra juttatta a Hannibálokat) és érdemes volt-e boldogtalanná tenni engem?

Johanna asszony szeméből most aztán őszintén omlottak a könnyek, kövér kis teste reszketett a zokogástól és megsemmisülten rogyott a székébe.

Dávid úr azonban kegyetlenül folytatta, amit elkezdett.

- Szerelem, szerelem, hát majd meglátjuk, hogy a szerelem ki tudja-e rántani a bajból a Góliát-szállodát, meg tudja-e menteni a Hannibál-parkot és meg tudja-e lágyítani a hitelezők szívét?

- Sylvester, te tréfálsz, - jajdult fel Johanna asszony keservesen, - Sylvester, te csak kínozni akarsz engem és kínozni akarod Sylviát, drága Sylvester, valld be, hogy te nem engedted meg,

hogy a gyönyörű, édes, drága kis lányod boldogtalanná legyen, még ha vétett is ellened (amint hogy bizonyára vétett, ha te úgy mondod), de bizonyára nem tudta, hogy mit cselekszik.

Dávid úr fagyos göggel válaszolt:

- Sylvia elhagyott, átment a Góliát-szállodába, ujjat húzott velem, ám lássa tettének következményét.

*

A Dávid-szállodában hat hét múlva csak Melius lovag imbolygott fel és alá a hosszú folyosókon, az árkádok alatt, az udvar kövezetén, a portásfülkében. A szobák üresek voltak, piszkosak és takarítatlanok és ha mégis érkezett néha egy-egy külföldi diák, vagy muzsikos, vagy átutazó ügynök, hét-három napi kínládás után az is elmenekült abból a házból, amely inkább tünt fel siralomháznak, mint szállodának. Dávid úr mindennap kereste az ujságokban, hogy mikor jelenik meg a Góliát-szálló csődjének híre és mikor csukják be a szálloda kapuját, amely eddig éjjel-nappal tárva-nyitva és ragyogó fényben várta a vendégeket. A csőd azonban csodálatosképpen napról-napra késett, sőt a szállodában napról napra élénkebb élet mutatkozott. Dávid úr arca mindig zordabb, pillantása mindig sötétebb, járása-kelése mindig idegesebb és szíve mindig szomorúbb lett. Alig győzte türelemmel várni az összeomlást. A refektóriumból átalakított kávéház ablakából éppen át lehetett látni a főbejáratra. A kávéház is majdnem egészen üres volt, mintha az egész Szentháromság-utca összeesküdött volna Dávid úr és szállodája ellen, mintha mindenki elkerülte volna, mintha mindenki félt volna, hogy megfertőzi magát abban a síri, dohos és gyűlölettől teljes atmoszférában. Dávid úr azonban naphosszat ült az egyik ablaknál és leste a főbejáratot. Az asztal alatt hevert Plutó, a kuvasz és szuszogva aludt. Úgy látszik, Plutó is életunt volt és mogorván ugatta meg, ha valaki mégis betévedt a kávéházba. Csak akkor csóválta meg kissé a farkát és félszemével hunyorgatott barátságosan, ha az ablakhoz telepedett Melius lovag is, hogy segítsen Dávid úrnak a hallgatásban vagy a dörmögésben. De a lovag arcán is nyugtalanság, tépelődés és önmagával való tusakodás látszott. Dávid úr, Johanna asszony és Melius lovag alig beszéltek egymással, kerülték egymás tekintetét, a lovag lesoványodott, nem evett, csak ivott és kétheti kínládás után kijelentette, hogy nem bír a lelkiismeretével.

- Ami sok, az sok, - hebegte elérzékenyedve - tíz és egynéhány esztendeje ingyen élősködöm az önök házában, ezt nem bírom tovább. Végre is nem tartathatom el magam örökké, nem tudom a lelkemre venni, hogy e rossz üzletmenet mellett még én is terhükre legyek...

A többi már zokogásba fult. Szomorúan megcsókolta Dávid urat és Dávidné asszonyt, a nagycsontú fekete szobalányt, aki most a konyhát vezette és Plutót, a félszemű öreg kuvaszt és éjnek idején elhagyta a hotelt.

A szobalány megleste, amint besurrant a Góliát-szálló hatalmas kapuján és másnap sírva ujságolta el gazdájának, hogy tudomása szerint hónapos szobát vett ki ott a nyolcadik emeleten.

Dávid úr két napig nem evett, nem szivarozott és nem beszélt, csak zsebredugott kézzel járkált fel és alá a kávéházban. Harmadnap azonban kissé megnyugodott és erőltetett hetvenkedéssel vonogatta a vállát.

- Megélünk mi a lovag nélkül is.

És ettől kezdve egyedül leste, hogy a Góliát-szállodát mikor rohanják meg a végrehajtók és izgatottan böngészte az ujságokat, hogy mikor jelenik meg a csődhirdetés a Sz. É. A. É. Ü. R. T. ellen. A hirdetés még eddig nem jelent meg, de talált az ujságokban egy hosszú, nagybetűs, alcímes, kaján hangon megírt közleményt, amelyben a Szentháromság-utca helyén tervezett Cityről és egy Dávid Sylvester nevű öreg szállodás hóbortos ajánlatáról volt szó.

Szívdobogva nyargalt végig a sorokon és ahogy végigolvasta a cikket, dühös káromkodással vágta földhöz az ujságot. Igen, a városi hatóság visszautasította az ő ajánlatát, mert a Szentháromság-utca környékén nagyobb szükség van bank- és üzletházakra, felhőkarcolókra, árverési csarnokra és áruházakra, mint népligetre és a mérnöki hivatal és a pénzügyi osztály különben is kiszámította, hogy Dávid úr ajándéka több kárt okozna a városnak, mint hasznot. Ellenben kimondotta a magisztrátus, hogy a szentháromság-utcai bérházakat kisajátítja és ez ügyben már feliratot is intézett a parlamenthez és a kormányhatósághoz. Az ujság arra is célzott, hogy a kisajátítás alól minden valószínűség szerint az öreg Szent Dávid-szálloda sem tudja magát kivonni és émelygős szavakkal már el is parentálta a tiszteletreméltó ősi műemléket, amely áldozatul esik a város fejlődésének.

Dávid úr felordított és Istent káromolta, amiért megengedi ezt a szörnyűséget. A kiáltásra rémülten rohant a kávéházba Johanna asszony és nyomában szűkülve, vinnyogva Plutó, a kuvasz.

- Mit akartok velem? - hörgött az öregúr. - Takarodjatok a szemem előtt!

Johanna asszony, aki ötven esztendő óta megszokta az engedelmisséget, rémülve megfordult és zokogva topogott ki a kávéházból. Plutó értetlenül bámult gazdájára és farkát behúzza, alázatosan közeledett feléje, hogy megszagolgassa, odadörzsölje fejét a lábához és kiengesztelje. Dávid úr azonban embert és állatot egyformán gyűlölt e pillanatban és antilopcipőbe bujtatott apró lábaival vadul belerúgott Plutó vékonyába. Plutó elvonította magát és búsan ki-sompolygott ő is a kávéházból.

Plutó azóta eltűnt. Huszonnégy óráig keresték. Felforgatták érte a Szentháromság-utcát, az egész folyampartot, a belváros minden zeg-zugát, a város összes ujságaiban hirdették és titkos detektívek nyomoztak Plutó után. Harmadnap kiderült, hogy Plutó átszökött a Góliát-hotelbe és a nyolcadik emeleten együtt lakik Melius lovaggal. Dávid úr szinte megkönnyebbült.

- Johanna, drágám - magyarázta a feleségének - Plutó esetéből tanulhatunk. Ha már az oktan állatokra sem lehet számítani, micsoda hűséget várjunk az emberektől?

XIII.

Achilles báró házassága miatt a Sz. É. A. É. Ü. R. T. igazgatósága és kiváltképpen Guido Barbarini, napokon keresztül dühöngve átkozódtak. Úgy látszott, hogy az összeomlás kikerülhetetlen. Eszeveszett lótás-futást tettek újabb kölcsönök és a már lejárt váltók prolongálása érdekében, de sehol sem mutatkozott pénz a láthatáron. Barbarini úr azt tanácsolta, hogy dobják ki a szállodából Achilles bárót és feleségét s addig is, míg valami csoda történik, a Szentháromság-utca öreg uzsorásaitól aranyműveseitől, zálogosaitól próbáljanak forgótőkét kimeráncolni. Az igazgatóság tehetetlen volt és ráhagyta az ügyeket Barbarini úrra.

Achilles báró mézeshetei a boldogság és a kétségbeesés remegései között teltek el. Férj és feleség háta mögött ott tolongtak a sötét árnyak, a Hannibál-család és a Dávidok árnyai és mint valami fűriák üldözték őket csókjaikon, szerelmes éjszakáikon, önfeledt odaadásaik és újjongó rajongásaik minden pillanatában. Achilles báró csak azt kérte, hogy még két vagy három hétig tűrjék meg a szállodában, hogy ezalatt az Amerikába való kivándorlásra előkészülhessen. Barbarini úr még ebbe is csak fogcsikorgatva egyezett bele, de mindenesetre megtiltotta Achillesnek, hogy beavatkozzék a szálloda ügyeibe.

A harmadik héten a fiatal pár már fel volt készülve az útra. Sylvia levelet írt édesapjának és Johanna asszonynak, Achilles ugyancsak levelet írt XII. Arisztid bárónak, akit arra kért, bocsásson meg neki, amiért képtelen volt útjába állni a Hannibálok végzetének. Mind a kettő szeméből potyogott a könny. Közben-közben felugrottak és megcsókolták egymást, mintha abból akarnának erőt meríteni a megpróbáltatásokhoz, amelyek rájuk vároznak.

A leveleket már borítékba tették, amikor kopogtak az ajtón. Egy ökölnyi kis liftboy kopogott.

- Barbarini igazgató úr kérdezteti, vajjon báró úr volna-e szíves őt néhány pillanatra fogadni?

Achilles irtózáttal gondolt arra, hogy Sylvia és a pofaszakállas találkozzanak.

- Nem, nem, majd én megyek az igazgató úrhoz.

És tízszer vagy hússzor összecsókolva Sylvia mindkét arcát, izgatottan lefutott a lépcsőn és az irodában felkereste Barbarini urat.

A pofaszakállas csupa előzékenység, udvariasság és bocsánatkérés volt.

Kijelentette, hogy soha nagyobb tiszteletet nem érzett emberfia iránt és soha nem látott olyan ragyogó jellemet és soha sejtelve sem volt a férfiasságnak és hősiességnek arról a mértékéről, mint aminőt Hannibál Achilles báró úr személyével kapcsolatban, ismeretségük első pillanatától kezdve érezni, látni és megismerni szerencséje volt.

Achilles türelmetlenül legyintett és mogorván megkérte, hogy térjen a tárgyra.

Guido Barbarini pedig szavalni kezdett:

- Voltak helyzetek, amikor megérdemeltem volna, hogy a báró úr örökre eltiltsa a szemem elől, de a hiba - Istenemre mondom - akkor sem bennem, hanem a helyzetekben volt és abban a roppant különbségben, abban a feneketlen ürben és szakadékban, amely a kettőnk egyénisége, gondolkozásmódja, hogy úgy mondjam, a kettőnk zsenijének egymástól merőben elütő jellege között tátong.

- A tárgyra, a tárgyra! - sürgette Achilles.

- Bocsánat, ez már szorosan a tárgyra tartozik. Mert ha én a legnagyobb hódolattal vagyok méltóságod arisztokratikus, fennkölt és hősiességgel szemben, magam iránt sem lehetek igazságtalan. Meg kell állapítanom és önnek, báró úr, ugyancsak be kell látnia, hogy én sem

vagyok utolsó ember és zsenialitásom a maga nemében szintén elsőrangú. Csak én más eszközökkel dolgozom, mint ön. Ön - ha szabad ezzel a kifejezéssel élnem - mint Decius, teljes fegyverzettel veti magát a szakadékba, vagy egyszerűbben szólva, hősies elszántsággal fejfel szokott nekirohanni a falnak. Én viszont a modern hadviselés stratégiai elve szerint cselekszem és azzal néha hamarabb és biztosabban elérem a célt, mint ön a saját homéroszi erkölcsével.

Achilles végleg elvesztette türelmét és ráförmedt a pofaszakállasra:

- Elég volt ebből, nekem nincs időm a fecsegésre, ki vele, mit akar mondani!

A pofaszakállas udvariasan, de némi önteltséggel és fölényel mosolygott.

- Arról van szó, hogy a Sz. É. A. É. Ü. R. T. igazgatóságának megbízásából tisztelettel fölkérem önt, szíveskedjék szándékát megmásítani, helyét az igazgatóságban elfoglalni, az üzemvezetésben újból résztvenni és amerikai útjáról lemondani.

- Beszéljen világosabban.

- A dolog fordulatot vett, még pedig szerencsés fordulatot - búgta a basszus titokzatosan. - És a fordulatot tessék Guido Barbarini, az ön alázatos szolgája zsenialitásának számlájára írni. Guido Barbarini ugyanis egy ihletett pillanatában kitalálta, hogy miként lehet a szálloda üzemét legalább is egy esztendeig biztosítani, vagyis addig, amíg az üzem magától is föllendül és hitem szerint fényesen prosperálni fog. Mint minden nagy és zseniális dolog, ez is egyszerű, mondhatnám valóságos Kolumbusz tojása volt. Ön, ugyebár, nőül vette a tiszteletreméltó Dávid Sylvester egyetlen leányát és örökösét?

- Örökösét? - csattant föl Achilles. - Apósom minden vagyonát a városnak ajándékozta.

- A város pedig nem fogadta el, - felelt hahotázva a pofaszakállas - a városnak több esze volt és több eszük volt azoknak, akik aranyhegyeket fognak keresni az új City fölépítésén. Nem olvasta ezt az ujságokban?

- Nem.

- Meg tudom érteni. Én sem olvasnék ujságokat mézeshetek alatt - elméskedett a pofaszakállas arcátlanul. - De én bizony olvastam és amint elolvastam, nyakamba vettem a várost, elsősorban a Szentháromság-utca uzsorásait és mindenkinek a fülébe sugtam, hogy Hannibál Achilles báró mérhetetlen nagysága hozományt kapott és hogy a részvénytársaság adósságait, ha megmarad a vállalat élén és ha kedve tartja, a mellényzsebéből is kifizetheti.

- És ezt elhitték önnek?

A pofaszakállas diadalmasan bólogatott.

- Ezt ne higgyék el? Hát mit higgyenek el az emberek? Báró úr, az ön agya és szíve tele van hősiességgel és lovagiassággal, de bocsánatot kérek, üzleti világban még egyetmást tanulhat az ön alázatos szolgájától, Barbarinitől. A részvénytársaság hitele máról-holnapra megszilárdult, a legsötétebb uzsorások kinyitották pénzszekevényeiket és ma a Góliát-szálló abban a szerencsés helyzetben van, hogy egy álló esztendeig semmi gondja sincs a forgótökére, még az esetben sincs, ha egyetlen szobát sem tudna kiadni az ezerötszáz közül.

- De hiszen ez csalás és szélhámosság - fakadt ki Achilles báró és arcát elöntötte a vér.

- Hogy mondhat ilyet, hogy mondhat ilyet! - csóválta a fejét megbotránkozva Barbarini. - Hol itt a csalás? Én fecsegetem, az emberek elhitték és kéretlenül is kínálják és ránk erőszakolják a pénzt és ezért egyedül én vagyok felelős, én, uram, én, aki szintén tudom, hogy mi a becsület és töröltettem is magamat a vállalat igazgatóságából. Viszont ön, báró úr, ha kedve tartja, megcáfolhatja az én általam terjesztett mende-mondákat, a cáfolatot senki sem hiszi el és ha el

is találná hinni, a pénz már a részvénytársaság számláján van és azt egy esztendőnél hamarabb az új hitelezők nem is mondhatják fel. Csalás? - horkant fel újra Barbarini úr az eddiginél is nagyobb felháborodással -, ha ez csalás vagy szélhámosság, akkor csaláson és szélhámosságon építették fel az egész modern gazdasági életet, a kapitalizmust, a tőzsdét, a jegybankokat és az egész hitelrendszert. Különben mit beszélek össze-vissza ennyi hiábavalóságot? A báró úr szerződötetett üzletvezetője a szállodának, a báró úrnak semmi köze a vállalat finanszírozásához, a báró urat az igazgatóság semmi másra nem kéri, minthogy kegyeskedjék állását még legalább egy esztendeig megtartani.

Achilles báró szédülve hagyta el Guido Barbarini szobáját és fölfelé haladva a lépcsőn, eszébe jutott, vajjon a modern pénzügyi és gazdasági élet oszlopait a Hannibálok, a Dávid Sylvesterek vagy a Guido Barbarinik között kell-e keresni?

Achilles és Sylvia abbahagyták a készülődést és az utazást egyelőre elhalasztották.

XIV.

Az öreg fehércsuhás archivárius, aki feltámadva évszázados halottaiból, megírja vala Dávid Sylvester életrajzát, krónikájának utolsó fejezetében Dávid úr világi dolgainak alakulásáról a következőket jegyezte volna föl:

...Dávid Sylvester úr, aki feleségét, leánygyermekét, barátait és szolgáit pénzen vásárolta, sőt készpénzen mentette meg szállodájának, a Szentháromság-utcának és egész környékének középkori tradícióit, aki, mint egy Józsuá, megállította feje fölött magát a Napot, - temérdek pénzébe kerülhetett, míg Phoebus Apollót is meg tudta vesztegetni, - aki temérdek költséggel kínai falat tudott építeni a szállodája körül, hogy oda az Idők szelleme be ne tudja tenni a lábát, Dávid Sylvester úr élete alkonyán észrevette, hogy semmire sem lehet építeni, amit az ember pénzen vett magának. Dávid Sylvester úr lába alatt megingott a talaj, csalódnia kellett az emberekben, akiket szeretett és a pénzben, amely hosszú ideig szinte emberfölötti hatalmat biztosított neki. Egy szép napon észrevette, hogy kezéből kicsúszott a hatalom és olyan erők támadnak ellene, amelyekkel szemben pénzzel aligha lehet boldogulni.

Dávid Sylvester úr sokáig nem akart hinni a szemének és makacsul küzdött a végzet ellen. Ebben a küzdelemben lelki egyensúlya majdnem megbillent, türehetetlen öreg zsarnok lett, embergyűlölő és félelmetes, bosszúálló és engesztelhetetlen. Akiket legjobban szeretett, elriasztott maga mellől és amit a legtöbbre becsült: a pénzt, hiába gyűjtötte halomra, nem tudott vele senkit megvesztegetni. Sem az Időt, sem a barátságot, sem a szerelmet. Még egy hitvány kis kuvasz hűségét sem tudta megtartani.

Dávid Sylvester úr azért nem adta meg magát. Ő, aki eddig világi dolgokkal nem törődött és vagyonát is úgy szerezte, hogy minden hóbortja és tékozlása haszonra fordult, aki csak garmadába gyűjtötte a kincseket és minden pénzügyi tudománya a kamatszámításra és a takarékoskodásra szorítkozott, most, életének alkonyán, belebocsátkozott a legkockázatosabb tőzsdei spekulációkba, részvényeket adott és vásárolt, valóságos kémirodát tartott fenn magának alkuszokból, uzsorásokból, zugbankárokból, tőzsérekéből, hírhordókból és ügynökökből. Szentháromság-utcabeli házait eladta, minden vagyonát pénzzé tette, mintha valami hadikincset akarna gyűjteni valami sorsdöntő roppant háborúra.

Háborúra készült csakugyan. A Góliát-szálloda ellen való háborúra, amelyet mindenáron el akart söpörni a föld színéről. Dávid úr nem hiába tartott fenn magánkémirodát, mindent tudott a Sz. É. A. É. Ü. R. T. dolgairól. Tudta azt is, hogy Barbarini furfangos ötlete révén, újabb pénzre tett szert a részvénytársaság, amely ideig-óráig tovább tudja tengetni a maga szemfényvesztő életét. Tudta, hogy a hírek, amelyek Sylvia roppant hozományáról elterjedtek, hirtelen felszöktették a vállalati papírok árfolyamát, a társaság pedig új részvényeket bocsátott ki, melyek révén újabb tekintélyes pénzösszegekhez jutott. Dávid úr annyira beletanult a pénzügyi élet rejtelseibe, hogy pontos haditervet eszelt ki, amellyel aláaknázza és alkalomadtán levegőbe röpíti Barbarini úr és Hannibál Achilles légvárait. Minél magasabbra hágott a Góliát-részvények árfolyama, Dávid úr arcáról annál nagyobb meglepődés sugárzott le. Minél nagyobb volt a sürgés-forgás a Góliát-szállodában, annál nagyobb örömmel dörzsölgette finom, fehér, aszott, kékeres kezeit és annál nyájasabb lett Johanna asszonyhoz, az egyetlen élőlényhez, aki még hűséggel kitartott mellette. Megengedte neki, hogy leányát és vejét időközönként meglátogassa. Ő maga, fogadalmához híven, nem tette be a lábát soha a Góliát-szállodába és nem bocsátotta maga elé Achilles bárót. Melius lovaggal azonban kibékült. Ha az ember már a kuvasz hűségére sem számíthat, mit kezdjen a lovagokkal, csillagászokkal és zeneköltőkkel? Melius lovagra egyébként is szüksége volt, mert tőle kapott híreket Sylviáról. Plutónak, a kuvasznak is megbocsátott. Néha beengedte a portásfülkébe és oldalba rúgta, de

gondosan ügyelve arra, hogy a rúgás csak szimbólum maradjon, testi fájdalmat nem akart okozni az együgyű baromnak. Dávid úr néha még arra is megkérte Johanna asszonyt, hogy énekeljen valamit és egy orgonistának ingyen adott szobát és ellátást, amiért néha napján Johanna asszony énekét kísérte.

De így még félelmetesebb volt Dávid úr, mint amikor dühöngött. Úgy látszott, hogy döntő csapásra készül és az teszi derüssé, hogy közel érzi bosszúvágya kielégülését.

Egy nap aztán meg is indította a döntő támadást. Nem sajnálta a pénzt. Az ujságokban hírek láttak napvilágot, hogy Dávid Sylvester úr, a Dávid-szálloda tiszteletreméltó öreg tulajdonosa minden vagyonát készpénzzé téve, óriási alapítványt szándékozik tenni lelencház, gyermekotthon és kórházak létesítésére. Másnap az ujságok azt közölték, hogy Dávid Sylvester úr, akinek leánya nemrég szülei ellenére ment férjhez egy ifjú arisztokratához, ezáltal édesapját annyira megharagította, hogy nemcsak egy fillérnyi hozományt nem kapott, de még azt sem remélheti, hogy szülei után örökölni fog. A hírek a tőzsdén roppant hatást tettek. Guido Barbarini hiába lótot-futott, cáfolt és kapacitált, a Góliát-hotel részvényei zuhanni kezdtek. Dávid úr megintervjúvoltatta magát és megerősítette azokat az ujsághíreket, amelyek róla, Sylviáról és a tervbevett alapítványokról szóltak. A nyilatkozatnak a Szentháromság-utca uzsorásai között, a tőzsdén, a zugbankároknál, a Sz. É. A. É. Ü. R. T. igazgatóságában, a kis- és nagyrészvényeseknél pokoli hatása volt. A hitelezők feljajdultak, szövetségre léptek egymással és zárt sorokban vonultak föl Barbarini úr és társai ellen. Dávid úr pedig megragadta az alkalmat és nyakra-főre adta a tőzsdén a Góliát-részvényeket mindaddig, amíg azok ezer aranyfrankról le nem estek öt és fél frankra. Akkor aztán szép lassan vásárolni kezdett.

A tőzsde körül mindenki tudta, hogy a Góliát-szálló sorsa meg van pecsételve. Az összeomlás elkerülhetetlen. Az uzsorások bűnfenyítő feljelentésekkel fenyegetőztek és majdnem széttépték Barbarini urat, aki fejvesztve szaladgált fűhöz-fához és kapkodott minden szalmazsálba, hogyha nem is tudja megmenteni a szállodát, legalább mentse a maga bőrét. A viszony Barbarini úr és Achilles báró között ismét elmérgesedett, nap-nap után botrányos jelenetek játszódtak le a szálloda halljában, Barbarini úr, vagy Achilles báró irodájában és Barbarini úr nem egyszer került olyan helyzetbe, hogy testi épségét csak megfutamodással tudta megőrizni. A dolog valóban kezdett tragikussá válni és Achilles báró elhatározta, hogy megvalósítja régi szándékát, itt hagyja ezt az égő poklot és kivándorol Amerikába. Sylvia is beleegyezett, mert elviselhetetlennek találta ezt a fojtogató, megalázó és megbecstelenítő légkört és mert kétségbeesett azon, hogy a katasztrófát nagyrészen atyja szívtelensége és engesztelhetetlen bosszúvágya idézte elő. Csomagolni kezdtek.

A szállodában mindenki tudta, hogy Achilles báró kivándorol. Megtudta Melius lovag is, ez már több volt, mint amennyit az ő elnyomorodott, agyonkínzott szíve el tudott viselni. Az izgatottságtól félholtan támolygott át a Dávid-szállodába és életében először vad és gyűlölködő hangon tett szemrehányást Sylvester úrnak.

- Kellett ez önnek? - kiabált rekedten, hörögve és dühös fájdalmában csomókat tépve ki ezüsttel átszőtt, szőke Krisztus-szakállából. - Kellett ez önnek?

- Kellett, - vonogatta egykedvűen vállát Dávid Sylvester.

- Meggondolta ön, hogy ezzel Sylviát világgá kergeti, koldúsbokra juttatja, megszégyeníti és kétségbejti?

Dávid Sylvester úr kihúzta magát és tekintetével gögösen végigmérte az óriás németet.

- Ehhez ön nem ért, maradjon ön az étheri zenénél és a filozófiánál.

Melius lovag segítségül hívta maga mellé Johanna asszonyt. Johanna asszony letérdelt az ura lába elé és csak sírni és zokogni tudott és Sylvia nevét sikoltozta.

Dávid Sylvester úr faképnél hagyta őket, kiment a szobából és maga után becsapta az ajtót.

Melius lovagból kitört az elkeseredés:

- Ennek az embernek nincs szíve, ez az ember meggyilkolja a saját leányát. Ha nekem gyermekem volna, azaz, hogy...

Melius lovag hangja elcsuklott és maga is sírásra fakadt. Ha neki gyermeke volna! Az öreg Melius, aki huszonnégy esztendő óta ebből tartja fenn a maga megalázott, nyomorúságos életét, annyira megszokta inkognitóját, hogy Sylviát még legösztönösebb indulatai közepette, még Johanna asszony, sőt még önmaga előtt sem merete saját leányának nevezni. Melius a maga apai dicsőségét eladta a pusztá megélhetésért, Dávid Sylvester apai dicsőséget vásárolt magának fölöslegeiből. Ilyen igazságtalanul osztogatja a sors az életet és a dicsőséget.

A két gyámoltalan ember sokáig nézte egymást tanácstalanul és kölcsönös sajnálkozással. Ebből a sajnálkozásból aztán lassankint kigyulladt a düh és a dühből a lázadás ösztöne. Johanna asszony és Melius lovag összeesküdtek, hogyha kell, erőszakkal is kényszerítik Sylvester urat, hogy engesztelődjék ki Sylvia iránt és béküljön ki vele. Melius lovag maga után vonta Johanna asszonyt a kávéház sarkába és jó félóráig suttogott vele. Melius lovagnak pokoli terve volt.

- Ha énnekem gyermekem volna! - ismételte előbbi szavait és egészen közel hajolt Johanna asszony füléhez. - Ha énnekem gyermekem volna... Dehát tegye a kezét a szívére, Johanna asszony és itt, kettőnk között (Melius lovag fürkészve körülnézett, hogy nincs-e valaki a kávéházban), hát itt, kettőnk között és a mindenütt jelenlévő Isten fülehallatára mondja meg: hát nincs nekem gyermekem?

Johanna asszony lehajtotta a fejét és kötényével eltakarta könnyektől ázott arcát.

- Hát Sylvia nem az én gyermekem? - folytatta elszánt kétségbeeséssel Melius lovag és irtóztatót csapott a maga csontos és sovány térdére. - Érti már, Johanna asszony?

- Mit? - kérdezte Johanna asszony rémülettel. Melius lovag a fülébe súgta:

- Hát tegyük fel, hogy Sylviát visszakövetelem.

- Szentséges Isten!

- Tegyük fel, hogy nyilvánosságra hozom Sylvia születésének titkát és leleplezem az anyakönyvi hamisításokat és világgá kürtölöm és megvádolom Dávid urat csalással és közokirat-hamisítással...

- Elég, elég! - sikoltotta Johanna asszony, - ne folytassa tovább, én nem akarom hallani ezeket az istentelen szavakat, én nem tudok semmiről semmit, jegyezze meg magának, én nem hallottam semmit, engem ne avasson be a maga bűnös terveibe, tegyen, amit akar, a maga lelken szárad, tegye meg, tegye meg, de ne kívánja, hogy cinkosa legyek.

Melius lovag maga is megrendült a nagy elhatározás súlya alatt és gyors egymásutánban négy pohár finom konyakot hajtott föl öntudatlanul. Ettől aztán kigyulladt az arca és emberfeletti bátorságot érzett szívében.

- Gyerünk! - vezényelt saját magának - és keressük fel Dávid Sylvester urat. Kíváncsi vagyok, ki az igazi apja Sylviának?

Dávid Sylvester urat azonban sehol sem találták a szállodában.

Melius lovag hazament és elhatározta, hogy levélben közli vele szándékát. Melius lovag egész nap rágta a tollat és egyik fogalmazványt a másik után szaggatta szét, mert sehogy sem tudta megtalálni a megfelelő határozott és félreérthetetlen kifejezéseket.

Dávid úr pedig ezalatt pénzügynökeivel és bankárjaival tanácskozott. Kiadta nekik a parancsot, hogy nemcsak minden piacon lévő Góliát-részvényt vásároljanak össze, hanem vegyék meg a hitelezők követeléseit is, aki amennyiért adja.

Melius lovag másnap és harmadnap is szakadatlanul írt, törölt, javított, újra és újra összetépte a leveleket és folyton csiszolta, hegyezte, élesítette a követelőző, fenyegető és zsaroló mondatokat. Közben-közben leszaladt, hogy ellenőrizze a fiatal pár útikészülődéseit. Achilles báró és Sylvia már mindent becsomagoltak és maradék pénzükön megvásárolták az Amerikába szóló hajójegyeket, de az indulást napról-napra halasztották. Johanna asszony minden órában átszaladt hozzájuk egy-egy pillanatra és titokzatos arccal könyörgött nekik, hogy az Isten szerelmére, várjanak még, néhány nap múlva csoda történik és minden jóra fordul. Melius lovag is csatlakozott Johanna asszony könyörgéséhez. Ő is borzasztó titokzatos arcot vágott és többször azon a ponton volt, hogy Achilles báróval közölje a maga megváltó tervét. De mindig meggondolta magát. Nem, azt csak a legvégső esetben szabad megtenni, csak a vonat indulása előtt, vagy akkor, ha Dávid Sylvester szívét még a levél tartalma sem puhítaná meg. Rettenetes ostobaság, égbekiáltó bűn és hálátlanság volna, ha ezt a borzasztó fegyvert ok nélkül és időelőtt sütném el, - mondta magamagának szívdobogva.

Harmadik nap aztán megtörtént a csoda. De a csodát nem Melius lovag támasztotta. A csoda hírért Guido Barbarini hozta lélekszakadva, zihálva, hörögve, fuldokolva és diadalmasan ordítózva és eszeveszettül handabandázva. Közjegyzői okiratot lobogtatott a kezében és azzal fölrohant Achilles báró szobájába.

- Olvassa, olvassa! - kiabálta eszelősen és Achilles báró orra elé tartotta a hivatalos írást.

A közjegyzői okirat csakugyan rendkívüli dolgokat tartalmazott. Kezdődött azzal, hogy a hitelezők visszavonták a Góliát-szálló ellen benyújtott csödkérvényt. Folytatódott azzal, hogy Dávid Sylvester úr, szállodatulajdonos a Szentháromság-utcából, beigazolta, hogy a Góliát-hotel részvénytöbbségének birtokában van. Végződött pedig azzal, hogy nevezett Dávid Sylvester úr az összes hitelezőket kielégítette és mint egyedüli hitelező ajánlatot tesz, hogy ötszázezer dollárért kártalanítja a Hannibálokat és a kisebbségi részvényeseket is.

Dávid Sylvester tehát megnyerte a harcot. Dávid legyőzte Góliátot, mint ahogy Dávid mindig győzedelmeskedik, ha aranyparittyából, aranytekercecsekkel hajigálja Góliátot. Dávid úr legyőzte Achillest, legyőzte Sylviát, legyőzte Barbarini urat. Zsebrevágta a Góliát-szállodát Melius lovaggal és Plutóval együtt. A birodalom, amelyet valaha készpénzen vásárolt, mármár összeomlott. A birodalom népe fellázadt ellene, trónjáról letaszította és kikiáltotta a maga függetlenségét. De Dávid urat nem lehet legyőzni és nem lehet kibújni a hatalma alól. Nem lehet még úgy sem, hogy valaki elszökjék előle és ki akarjon vándorolni Amerikába. Dávid úr aranyaival szemben erőtlen lesz nemcsak a bűn, de maga az erény is, nemcsak a gyűlölet, de a szeretet is és alattvalói hiába akarják vállalni a mártíromságot, az ő engedelme nélkül már ezt a dicsőséget sem lehet nekik megszerezni. Elhagyták a Dávid-szállodát? Új szállodát építettek maguknak, új világot teremtettek és új bálványokat emeltek maguknak Szent Dávid szobrával szemben és Dávid Sylvester úr nélkül akartak új életet élni? Hohó, Dávid úrral ilyen könnyedén nem lehet elbánni. Dávid úr sokáig túrt és gyűjtötte az erőt és amikor ott, vele szemben, az új világ fölépült és Dávid úr belátta, hogy képtelenség és esztelenség volna egy világot összedönteni, hát fogta magát és egyszerűen maga alá gyűrte Góliátot. El akartatok szaladni előlem, felmondtátok az engedelmességet? No, hát lássátok, hogy mindenütt én vagyok az úr, hogy előlem nem lehet elszaladni és a Góliát-szállodában éppúgy a hatalmam alatt vagytok, mint a Dávid-hotelben.

Ez az okoskodás Dávid úr szájából hangzott el, miután a vásárt nyélbeütötte és Johanna asszonyt, Sylviát, Achilles bárót, Melius lovagot, Plutót, a kuvaszt maga elé rendelte kihallgatásra a Dávid-szálloda orgonatermébe. Alattvalói némán, lehajtott fővel, könnyező szemmel

állottak előtte és Dávid úr büszkén jártatta végig rajtuk a tekintetét. Aztán visszaküldte őket a Góliát-hotelbe, kemény leckét tartva Achilles bárónak arról, hogy miként kell szállodát vezetni a régi Szent Dávid-hotel tiszta szellemében és hagyományos erkölcsi szerint.

- Nem avatkozom a dolgaitokba. Nem kívánok mást, csak hogy a régi cégért a szálloda homlokzatáról levegyétek és a hotelt Új Szent Dávid Szállodájának kereszteljétek el. Ebből nem engedek. Lehet, hogy ezt az öreg zárdaépületet is kisajátítja a magisztrátus és helyébe otromba felhőkarcolókat építtet, mint ahogy most szokás. Megteheti. Akkor majd talán én is átme gyek a szomszédba, amit annál könnyebben megtehetek, mert azt is Szent Dávid-szállodának hívják.

*

Élete alkonyán így vásárolta meg mégegyszer Dávid Sylvester úr mindazt, amit ifjúságában és élete derekán nagy gonddal és áldozatkészséggel összegyűjtögetett: családot, békét, boldogságot, szeretetet, hatalmat és dicsőséget, mindent, ami az életet széppé és gazdaggá teszi. Ki hitte volna, hogy jöhet idő, amikor mindez veszendőbe megy és kisiklani készül bőkezű és erős kezei közül? Dávid úr semmiesetre sem hitte volna. De most már tudja, hogy az életet nem elég egyszer megvásárolni. Aki az élet fölött uralkodni akar, annak mindig újra és újra le kell győzni azt, vagy mindent oda kell érte adni, hogy megtarthassuk.

VÉGE.

ELBESZÉLÉSEK

A LEVÉL

Szeretném, ha szóról-szóra jegyeznék, amit most elmondok. Nem azért, mintha ezzel védekezni akarnám magam. Először is, egyáltalában nem érzem magamat bűnösnek, óh, soha egy pillanatra sem jutott eszembe, hogy valamivel vádoljam magam. Ártatlan vagyok? Az sem. Ha valakiről azt mondjuk, hogy ártatlan abban a dologban, ezzel azt is megengedjük, hogy a látszat, vagy egyes emberek magánvéleménye, vagy a törvények paragrafusai szerint, az illetőt bűnösnek is lehet tekinteni és el lehet ítélni vagy fel lehet menteni, illetőleg meg is lehet kegyelmezni neki. De a kegyelem az mindig azt jelenti, hogy a bűn elkövetett ugyan, de ilyen és ilyen szempontok figyelembe vétele folytán a megtorlástól eltekint az igazságtévő emberi hatalom. Nálam ilyesmiről beszélni sem lehet.

Másodszor azért nem akarom védeni magam, mert... Mi?... Hogy először mondjam el az esetet, úgy, ahogy megtörtént!... Igaz, ha elmondom, felesleges lesz minden magyarázat.

Nos, hát így történt a dolog.

Első látásra fel sem tűnt nekem. Nem igaz, hogy a szerelem úgy jön, mint a villámcsapás. Még csak nem is tetszett. Azt sem mondhatom, mintha kacér vagy kihívó lett volna. Talán csak azért kerültünk össze, mert mind a ketten unatkoztunk.

Hogy? Kaland? Igen. Minden szerelem kalanddal kezdődik. Az tisztára a véletlentől függ, hogy két ember az életben összehalmozik. De az aztán már éppenséggel nem véletlen dolog, hogy együtt is marad. Annak az okát már nem is tudja kifürkészni semmiféle lélek-tudomány. Az igazság az, hogy az élet valahogy egymáshoz sodort bennünket, megismertük egymást és én annyira megszerettem őt, hogy többé nem tudtam nélküle élni.

Frázis? Mondjon akárki, amit akar. Én tudom, amit tudok. Az ember azt hiszi, hogy nincs az az asszony a világon, aki nélkül nem lehetne élni. Csakhogy az ember mindig csak akkor hiszi ezt, amikor nem szerelmes. És még egyet mondok. Ha az az asszony, akit szeretünk, meghal, vagy egy más kontinensre utazik, vagy meggyőzően bebizonyítja, hogy nem kellünk neki, vagyis ha ránk nézve megszűnik élni, szóval, hogy is mondjam?... egyikünknek meg kell halni ahhoz, hogy vége legyen a dolognak, amelyet szerelemnek, vagy mániának, vagy elmebajnak hívunk.

A lényeg az, hogy határtalanul szerettem. És ez rettenetes volt. Máriának férje van és én majd megőrültem a féltékenységtől. Ez egy. A másik baj az volt, hogy én sokkal szegényebb vagyok, mint az asszony ura. Tehát ha elválasztom őket és Máriát feleségül veszem, Mária olyan áldozatot hoz az én szerelmemért, amelyet lelkiismeretes férfiú nem egykönnyen vállal.

Őszinte legyek? Attól is féltem, hogy Mária is, én is, egyszer csak rájövünk, hogy a szerelem nem tart örökké és akkor megbánjuk...

Hogy ez nem igazi szerelem? Mondtam már, hogy én nem okoskodom, én nem akarok elméletet felépíteni és én nem védem magam. Az ember akármennyire szerelmes, azért - tiszta pillanataiban - gondolkodik is. És aztán van ám még egyéb is, mint a szerelmi szenvedély, a csók és a gyönyör. Van becsület és kötelességtudás, sőt van hiúság és férfibüszkeség is és én irtózom a szegénységtől és attól, hogy valakit magammal rántsak a magasból a mélybe. No, de ez mellékes. Volt még egyéb baj is. Máriának fia van. Nyolcéves, gyönyörű, édes, okos kis emberke, akit Mária imád. Ha már most Mária az én feleségem lesz, le kell, hogy mondjon a fiáról. Jó. Mária talán még erre is rászánja magát, mert úgy látom, hogy ő is szeret engem. De mi lesz egy-két esztendő múlva? Nem jön-e rá, hogy rossz cserét csinált és nem győz-e lelkében az anyai szeretet a szerelem felett?

Mi? Hogy ezt más is megtette már? Hát megint őszinte leszek. Én - a mások esetében - mindig gyűlölettel és utálattal néztem azt az anyát vagy apát, aki a saját gyönyöreikért el tudja hagyni a gyermekét.

Még hagyján, ha az asszony férje olyan undorító, vagy elviselhetetlen fráter, hogy a vele való élés lehetetlen. Vagy ha a másik fél erkölcstelen, hűtlen, házasságtörő. Akkor még megengedem, hogy az anya el tud szakadni a gyermektől, hogy megmentse a saját életét. De Mária ura nagyszerű férfi, tiszteletreméltó ember és imádja Máriát és imádja a fiút. Sohasem láttam olyan derék, okos, józan, tisztalelkű, melegszívű, impozáns, sőt pompás férfiembert, mint amilyen az én legjobb, leghűségesebb, legragygóbb barátom, Mária gyermekének apja.

Hogy Mária miért nem őt szerette s miért, szeretett engem? Hát ezen, őszintén szólva, nem gondolkoztam. Én sem tudom megmondani, hogy miért szerettem Máriát olyan eszeveszett módon. Azaz, hogy eleinte, amikor Mária az enyém lett, ezért kicsit megvettem őt. Nem tudtam más magyarázatát adni a dolognak, mint hogy Mária léha, érzéki, lelkiismeretlen asszony, aki kedveli a változatosságot és pillanatnyi szórakozásokért feláldozza legszentebb kötelességeit. Később, amikor szerelmem minden józanságot és minden objektív kritikát megölt a lelkemben, ezért még csak jobban imádtam Máriát. De voltak olyan pillanataim, amikor újra rosszhiszeműen és gyűlölködő gyanakvással figyeltem az asszonyt. Ha Mária énért meg tudta csalni az urát, jöhet valaki, akivel majd engem is megcsal s akiért majd engem is elhagy könnyörtelenül. Ilyenkor valósággal undorodtam tőle és elviselhetetlenül szerencsétlennek éreztem magam. Ilyenkor kerestem valami megoldást, jobban mondva, valami kibúvót, amelyen keresztül a saját tragikus szerelmem elől elmenekülhetnék.

Csak hogy akkor már sokkal jobban szerettem, sem hogy le tudtam volna Máriáról mondani. Volt eset, amikor ezt meg is mondtam neki. Emlékszem, egyszer kijelentettem, hogy csak az segítene rajtam, hogy ha egyikünk meghalna.

- Hát akkor inkább én - felelte Mária és végigcsorgott arcán a könny.

- Igaza van - mondtam én - mert én nem tudom itthagyni magát.

Nos, eleget beszéltem a szerelemről, amely engem Máriához láncolt, ebből megérthetik, hogy végre is elszántam magamat: elválasztom Máriát az urától és feleségül veszem.

Körülbelül négy hónapig tartott ez a bűnös, titkolózó, gyötrelmes szerelem. Napról-napra jobban megszerettem őt. Felfedeztem, hogy milyen gyönyörű, hogy milyen jó és meleg és édes és egyetlen. Már nem vagyok éretlen suhanc, a negyven körül vagyok, én már tudom, hogy mi a szerelem. Na, erről nem beszélek. Elég legyen annyi, hogy beláttam, Mária az az asszony, aki egy életre boldoggá tud tenni. Márián kívül nincs más, nincs szépség, nincs vágy, nincs szerelem, Mária az, akit nekem rendelt az Isten, Mária az élet és a halál, Mária az enyém, nekem jogom van hozzá és ezt a jogot nem szabad feladnom, ha élni akarok.

Mária is így beszélt.

Megállapodtunk, hogy összeházasodunk. Az volt csak a kérdés, hogy ki szóljon Tamásnak. Tamás? Mária ura. Én azt mondtam, hogy a dolog szebb, komolyabb és ünnepélyesebb, ha én beszélek vele.

Mária tiltakozott. Ez az ő kötelessége. Ő jobban is tud beszélni a nyelvén. Férfi férfi előtt szégyenli magát.

Haboztam. Mária ragaszkodott ahhoz, hogy ő tegye meg az első lépést és akkor tegye meg, amikor arra a hangulat legalkalmasabb.

Ez kissé bántotta a féltékenységet. Mária húzni-halasztani akarja a dolgot? És addig?... Addig is úgy élnek ők, mint a házastársak? Értenek engem? Ez borzasztó kínnal marcangolta a szívemet, de Máriával nem mertem beszélni nyíltan, minthogy most sincs kedvem s erőm ezt a dolgot nyíltan feszegetni.

Megírtam hát levélben s egyszer, hogy elment tőlem, az ajtóban megsúgtam neki, hogy valamit becsempészttem a retiküljébe, vigyázzon rá, otthon, ahogy biztonságban van, vegye elő és...

Hogy ezt rosszul tettem? Hogy ebből származott minden baj és veszedelem? Azt mondják önök? Micsoda naivitás! Először is minden mindegy. Aztán meg némely ember nem tud bizonyos dolgokról fennhangon beszélni. Nem tud nővel általában, avval meg különösen nem, akit szeret, s akire féltékeny. Mi ennek az oka? Az más lapra tartozik. Valószínűleg azért fél az ember a kényes témáktól, mert fél, hogy a másik, az asszony különösen, a disputa, magyarázat, védekezés vagy őszinteség hevében elszólja magát. Az ember borzasztóan fél, hogy megtudja az igazat. Hát mindegy. Írtam. Írásban bátrabb vagyok. De különben is, nem ebből lett a baj.

No, nem kell hozzá sok kitalálóképesség... Hát persze, a novellákban úgy van, hogy ilyenkor a levél a férj kezébe kerül. És aztán? Hiszen azt akartuk, hogy végre Tamás is tudja meg. Hiszen mi nem akartunk tovább titkolózni, tulajdonképpen tiszta szerencse lett volna.

Nem az volt a baj.

Hadd mondjam el sorjában a dolgot.

Mária másnap meglátogatott. Csupa báj volt, szerelem, odaadás, nyíltság, őszinteség. Sírt. Elmondta, hogy azóta...

Na. Megnyugtató. Csak engem szeret. Tamást becsüli, tiszteli, de már régóta nem a felesége. Ő nem tud csalni, ő csak egy embert szeret. Neki van szeméremérzete, ő tiszta, erényes és ő csak az enyém és jól van, most már nem vár tovább, Tamás elé áll és megkéri: hogy adja oda nekem.

Ne várják, hogy el tudjam mondani, milyen boldog voltam aznap. Terveztünk, naptárt vettünk elő, kikerestük a házasságkötés dátumát, elhatároztuk, hogy elutazunk Egyiptomba és onnan átmegyünk Palesztinába és a görög szigetekre. Megbeszéltük, hogy hol veszünk lakást és elérzékenyedve emlegettük Tamást, aki szegény sokat fog szenvedni a mi boldogságunkért.

Ekkor megszólalt a telefon.

Tamás telefonált. A hangja kísérteties volt. Csuklott, hörgött, elakadt, reszketett, fuldoklott, mintha sírás, zokogás volna a torkában. Azt dadogta, hogy azonnal beszélni szeretne velem.

Megdöbbsentem. Mi baj? Nem lehet elmondani, csak négyszemközt, de rettenetes baj van. Azonnal feljönne hozzám, innen beszél a postáról, már készen várja a lift, de a házmester nem tudta megmondani, hogy itthon vagyok-e.

- Nem vagyok egyedül, - feleltem zavaromban.

- Küldd el, akárki van nálad, - zokogta bele a kagylóba - itt az én életemről van szó.

- Hát gyere tíz perc múlva.

Letettem a kagylót. Máriára néztem, ő halottápadt volt és leroskadott egy székre.

- Mi ez? - kérdeztem. - Tamás megtudott valamit?

Hirtelen eszembe jutott a levél.

- Hol a levelem?

- Nálam.

- Mutassa.

Mária kutatni kezdett a retiküljében.

- Nincs, - hebegte kétségbeesetten. - Elvesztettem.

- És ő megtalálta.

- Most már bizonyos.

Mária sírva fakadt, nekem nagyon fájt, hogy így meg van ijedve.

- Hiszen úgyis meg akartunk neki mindent mondani, - mondtam szemrehányó hangon. - jobb, hogy így tudta meg.

- De ez mégis rettenetes! - sikoltott fel Mária, de aztán hirtelen összeszedte magát és cinikusan vállatvonva hozzátette: - Történjék, aminek történnie kell.

Már megszólalt az előszobám csengője s Máriát a hálósobámba küldtem.

Kissé rendbeszedtem magam és beengedtem Tamást.

Szegény Tamás rettenetes állapotban volt. Daliás, vállas, ruganyos, elegáns alakja megrogyott, majdnem összeesett, majdnem darabokra hullott. Szemében a fájdalom és örület lángja lobogott. Betámolygott és lerogyott a kályha mellett levő karosszékre. Levegő után kapkodott és a lába rángatózott.

- Ezt nem hittem volna, - ismételte magánkívül és szinte könyörögve nézett rám jóságos barna szeme tekintetével. - El sem tudom hinni és nem hittem volna sohasem.

Hát nincs borzasztóbb látvány, mint ha egy felnőtt ember sír. És ha még egy ilyen magamfajta, vékonydongájú, sápadt, vézna alakról van szó, az még csak na. De ha egy olyan óriás, egy olyan pirosposzgás, dereshajú, a halántékán, ezüstös fejű, nagy, komoly izomember elkezdi pityeregni, ha annak megcsuklik a szava, ha az elkezdi fújni az orrát, ha az hüppög, mint egy megpálcázott, vagy megijesztett kölyök, az aztán rettenetes dolog.

És tessék hozzáképzelní, hogy ennek én vagyok az oka! Majdnem letérdeltem eléje és majdnem megcsókoltam a reszkető kezét.

- Mi bajod, Tamás? - rimádkodtam én is, mintha nem tudnám, hogy miről lehet szó.

- Mária, - suttogta Tamás és nekem keresztülnyilallott ez a név a szívemen, mint egy élesre fent tör.

Aztán csak folyton azt mondta, hogy sohasem hitte volna.

Nem bírtam tovább.

Megkérdeztem tőle, hogy úgy-e levelet talált.

Komorán bólintott.

- Én írtam neki, - vágtam ki hirtelen, de magam is megdöbbsentem, ahogy ez a három szó elhangzott. Aztán gyorsan, szinte önkívületi állapotban magyarázni kezdtem. Előadtam mindent, amit a szerelem jogáról el lehet mondani. Bocsánatot kértem tőle, hogy eddig is titkolóztunk. Én vagyok az oka - hazudtam lovagiasan - Mária már régen meg akarta gyónni.

- Hát már régóta van viszonyotok? - nyögte Tamás kétségbeesett szemrehányással.

- De becsületemre mondom! - lovagiaskodtam tovább és éreztem, hogy az arcom vérvörösre pirul.

Tamás búsan legyintett.

- Mindegy. Végem van.

Én újra szónokolni kezdtem. Kifejtettem, hogy neki is jobb, ha a helyzet tisztázódik. Máriát boldogan veszem feleségül és ő becsüléssel és hálával gondol rá egész életében. A fiút, ha akarja, magánál tarthatja. De ha ide adja, én is szerető, gondviselő atyja leszek neki.

Tamás, úgy látszik, nem is hallotta, hogy mit fecsegek össze, mereven bámult a szőnyegre és egyszerre csak összecsapta kezeit.

- És ez az asszony hogy tudta színlelni a szerelmet az utolsó napig!

- Hogyan? - kérdeztem ijedt meglepetéssel.

- Mária az utolsó napig úgy mutatta, mintha ő volna a leghűbb, legodaadóbb, legszerelmesebb feleség ezen a világon!

És azután kétszer, háromszor elmondta, hogy ezt nem hitte volna.

Rettenetes fájdalom volt nézni ezt az embert, de ebben a pillanatban semminek láttam az ő egész tragédiáját az enyémhez képest. Hiszen Mária ezek szerint hazudott nekem. Mária engem is csalt! A vér az agyamra tolult, de iparkodtam megfékezni magam. Nem, azért Máriát nem szabad elítélnem. Mária szegény, gyámoltalan, gyáva teremtés, áldozata ennek a szörnyű, megalázó, méltatlan helyzetnek. Máriának meg kell bocsátanom. De hiába erőlködtem ám, úgy éreztem, hogy kettőnk között mégis én vagyok a szerencsétlenebb. Mert a magunk baját érezzük csak igazán és közvetlenül, a más baja csak mint részvét és szánalom forrása érdekli a fantáziánkat. Most már legjobban szerettem volna odaborulni Tamás vállára és együtt sírni vele.

De beláttam, hogy arról az útról, amelyre ráléptem, nem térhetek vissza. Elhatároztam, hogy következetes és nagylelkű leszek. Illetőleg, hogy megmondjam az igazat, éreztem, hogy mindegy. Hiába, én nem tudok Mária nélkül élni s meg kell alkudnom a helyzet minden szörnyűségével.

Tamás pedig felugrott a székről és vadul rám kiáltott.

- Tehát el akarod tőlem venni Máriát?

Újra elmondtam, hogy ez a végzet rendelkezése, a sors kegyetlen akarata s jobb is így, mintha három boldogtalan ember ténferegne tovább a világon egymás gyűlöletében, megsebzett szívvel, féltékenyen a multra, gyanakodva a jelenre és kilátástalanul arra, hogy ez a seb valaha is be tudjon hegedni. De a hangom már nem volt oly őszinte, mint az elején.

Tamás menni készült. Az ajtó felé indult, megállt, gondolkodott, zsebébe süllyesztette kezét, kihúzta abból a levelet és az asztalomra dobta.

- Nesze a leveled, - hörögte szánalmas, groteszk fájdalommal - mert már nincs jogom, hogy magamnál tartsam.

Aztán megfogta a kilincset.

Nekem vadul dobogott a szívem. Őt is, magamat is szántam. Zavaromban hol őrá, hol a levélre sandítottam s nagyon szerettem volna, ha Tamás már künn van a szobából. Tamás azonban ott állt az ajtónál, mintha nem tudná a lábát megmozdítani. Attól féltem, hogy mindjárt megfordul, térdre veti magát előttem és rimánkodni kezd, hogy hagyjam meg, adjam vissza neki a feleségét. Borzasztó pillanatok voltak, higyjék el nekem. Nem is tudtam, hova forduljak és

mit kezdjek ezzel az agyonzúzott, összetört emberrel. Kínos helyzetemben az asztalhoz léptem és kezembe vettem a levelet. Nem is tudom, miért. Talán, hogy palástoljam elérzékenyedésem és tanácstalan gyámoltalanságom. Kinyitottam a levelet és... és... no, még most is, ebben a pillanatban is eláll a szívem dobogása, ahogy rágondolok.

Mondjam tovább? Hiszen úgyis tudják.

Mit vesződjem azzal, hogy részletezzem azt a rémületet, amely elfogott, ahogy a levelet olvasni kezdtem! Képzeljék el, hogy... az ördög vigye el, nem vagyok én író, színész, vagy mozirendező, hogy kiélezzem és kiszínezzem a hatásos jeleneteket, egyszerűen kimondom, hogy a levél nem az én levelem volt. Imádott édes kis Máriám, egyetlenem, szeretőm, kislányom... ilyen ocsmányságokkal kezdődött a levél s hogy mi volt a tartalma, na, azt férfiember talán leírni leírja, de inkább kerébe töreti magát, semhogy felolvassná hangosan, még az egyetlen szeretőjének is. A dolog lényege az, hogy Máriának még egy szeretője volt és Tamás nem az én levelemet találta meg, hanem azét a másikat.

Ezek után kevés a mondanivalóm.

Az első pillanatban be akartam rohanni a hálósobába és onnan a hajánál fogva kihurcolni Máriát. Oda akartam állítani kettőnk közé és ki akartam kiáltani, hogy...

E pillanatban Tamás kinyitotta az ajtót, visszanézett rám és egyszerűen, komolyan, minden páthosz nélkül, szinte baráti közlésképpen odaszólt nekem:

- Pedig nem tudok Mária nélkül élni.

Igen. Ezt mondta és én egy pillanat alatt határoztam. Tamás nem tud Mária nélkül élni. Én elhittem neki. De hozzátettem magamban, hogy igaz, te nem tudsz Mária nélkül élni, de nem tudsz Máriával sem. És én sem. Kivéve, ha...

De várjunk még egy kicsit. Tamás szereti Máriát, Tamásnak van egy gyönyörű, okos, nyolcéves fia. Tamásnak élni kell, ő megérdemli, ő az egyetlen tiszta ember, ő a mártír köztünk. És ő apa. Tamásnak élni kell. S nekem? Nekem nem muszáj, de az bizonyos, hogy egy olyan aljas nőszemélyért, mint amilyen Mária, nem érdemes nekem sem meghalni. Illetőleg, hogy én élek-e, vagy nem, ez most még nem fontos. Ez egy később megoldandó kérdés. Bizonyos csak az, hogy jobb, ha Tamás és a fia sohasem tudja meg, hogy Mária... nos, nem akarom nevének nevezni az ő szörnyű bűnét.

Ezek cikáztak át az agyamon egy pillanat alatt és a következőben már ítékeztem is. Megvártam, míg Tamás lebotorkál a lépcsőn, kivettem az íróasztal fiókjából a revolveremet, bementem a hálósobába és mint egy veszett kutyát, úgy lepuffantottam a gyalázatos asszonyt.

Így történt a dolog.

Az egészet Tamás érdekében tettem. Mert higgyék el, Tamáson csak így lehetett segíteni, szegény ördögön. Meg kellett hálnia Máriának, mert különben Tamás pusztult volna bele a tragédiába. Tamás.

Hogy velem mi történik?

Ez nem érdekel engem. Bűnöm nincs, nem védem magam, csak elmondtam, hogy ebben a bűnügyben milyen ítéletet hoztam.

GYILKOSSÁG A HÍDON

I.

Éjfélután két óra volt, amikor egy magas, szőke, szélesvállú fiatalember beállított a főkapitányságra.

- A bűnügyi osztály vezetőjét keresem - dadogta félénken az ügyeletes altiszt szobájában.

- Mit gondol, kérem - mordult rá a rendőr - éjfélután kettőkor is itt ül a főtanácsos úr és lesi a feljelentőket.

- De nekem sürgős beszélőnivalóm van.

- Mondja el nekem.

- Csak a tanácsos úrnak.

Az altiszt türelmét vesztette.

- Kicsoda maga?

- Jeney Péter.

- Foglalkozása?

- Egyetemi hallgató.

Kissé barátságosabban nézett rá a rendőr.

- Jogász?

- Igen.

- Nos, mivel szolgálhatok? Foglaljon helyet? Úgy látom, kissé fáradt. Vagy beteg?

A fiatalember csakugyan alig állt a lábán. Egész testében reszketett és leroskadott a padra. Levegő után kapkodott.

- Tartóztasson le.

- Ugyan? - kérdezte most már egész részvétellel az altiszt.

A sápadt, szőke fiú, aki egyébként olyan szálás és erőstestű volt, mint egy gladiátor, összeroskadva, meredt tekintettel, szinte szánsalmas ijedtséggel bámult a rendőrré.

- Nos, elállt a szava?

A fiú bólintott és válasz helyett egy újságpapirost tett a rendőr asztalára. Az újságlapon odamutatott az egyik napihírré.

A rendőr rápillantott.

- Erről van szó - lihegte a fiú.

A rendőr elolvasta a hírt. Tegnap éjszaka valaki bejelentette a dunai kapitányságon, hogy két ember dulakodott az Erzsébet-hídon; az egyik erős, vállas, tagbaszakadt fickó volt, a másik vékonydongájú öreges emberke. Egyszerre csak - mondta a feljelentő - az öregúr átrepült a korláton, a Dunába zuhant, a másik pedig a budai hídfő felé szaladt és eltűnt a parton. A rendőrség nyomban átkutatta a folyót s egy ötven-ötvenöt év körül lévő, jólöltözött feketekabátos

úr holttestét halászta ki a hullámokból. Az áldozatnál semmiféle írást nem találtak, a holttest a morgue-ban fekszik, a tettesnek még nem sikerült nyomára akadni.

Ez volt rövid tartalma a szenzációs közleménynek.

A rendőr érdeklődve fordult a jelentkező felé.

- Maga is látta?

A fiú nem felelt. Csak a szája szélé reszketett és az ujjai doboltak idegesen a térdén.

- Nos, miért nem felel? Miért jött ide? - sürgette a rendőr.

A fiú megrázkódott s aztán hirtelen kihúzta magát. Szinte ordítva válaszolt.

- Én vagyok a gyilkos. Tartóztasson le.

Aztán megint elhagyta az ereje. Belekapaszkodott a pad támlájába, hogy el ne vágódjék a padlón. Szánalmas látvány volt. Egyideig rémülten nézett szét maga körül, majd alig hallható hangon suttozta:

- De én... kérem szépen... vezessenek... én mindjárt elájulok.

És elterült a földön.

A rendőrorvos megvizsgálta.

- Éhség, kimerültség. Úgy látom, alkoholistá. Pedig jól ápolt, egészséges, erős fiatalember, olyan mint egy elcsigázott bika, mint egy díjbirkózó végkimerülésben.

Kávét adtak neki. Magához tért.

- Nos, megmarad a vallomása mellett? - kérdezte az ügyeletes rendőrkapitány, akit behívtak az altiszt szobájába.

A fiú csak bólintott.

- Miért tette?

- Összevesztünk.

- Ismerte?

- Nem. Csak úgy összeakadtunk.

A kapitány a fejét rázogatta.

- De az áldozatnak hiányzott a pénztárcája.

A fiú elsápadt.

- Nos?

- Nem tudok róla.

- Kirabolta?

- Nem tudom. Lehet, hogy nem is volt neki pénztárcája.

Most már, hogy védekezni kezdett, a rendőrség komolyan vette a dolgot. Letartóztatták.

II.

Másnap kivitték a morgue-ba.

- Megismeri? - kérdezték tőle.

- Meg.

- Ő volt?

- Ő.

Az eset óriási feltűnést keltett a városban. Jeney Péter a legelső pénzügyi igazgatójának fia volt, huszonnégyéves, szélteben ismert kedves, duhaj, korhely vén jogász, egyébként elegáns világfi, néhány évvel előbb még vívóbajnok és súlyemelő, pompás atléta, de az utóbbi időben szenvedélyes alkoholista, akit néhány botrányos részegségi esettel kapcsolatban gyanakodva emlegettek az előkelő szalonokban.

Apja, Jeney Gábor udvari tanácsos fűt-fát megmozgatott, hogy a szerencsétlen fiút kimentse a tragikus helyzetből, a legelső ügyvédek és legelső orvostanárok tanácskoztak, hogy mi módon lehetne rövid úton elmebajosnak nyilvánítani és kiragadni őt a büntető igazságszolgáltatás kezeiből. A dologban az volt a legszörnyűségesebb, hogy az áldozatnak, akit agnoszkáltak, hiányzott a pénztárcája is. Vidéki kereskedő volt a boldogtalan, aki egy mulatóból ballagott haza s a mulatóban nagy bankjegyet láttak nála a pincérek és az éjszakai élet többi szereplői. És Péter, ha a pénzért faggatták, csak a vállát vonogatta.

- Lehet.

- Elvette?

- Nem emlékszem. Részeg voltam.

- Hová tette?

- Reggel, amikor felébredtem, már nem volt nálam.

A dologban volt egy-két mozzanat, amely kétségessé tette a fiú szavahihetőségét. Péter azt mondta, hogy az eset reggelfelé történt. Az újságok különböző időt jeleztek, a rendőrségen a bejelentés éjfél körül történt s hajnalban már meg is találták a holttestet. Péter azt mondta, hogy ő a gyilkosság után Pestre ment s nyomban lefeküdt aludni. A tanu, aki a verekedést látta, úgy állította, hogy a nagy erős legény Buda felé szaladt.

De Péter mindenre csak azt felelte:

- Lehet. Részeg voltam.

Az ügyvédek húzták-halasztották a dolgot, két hónap telt el, míg a vizsgálóbíróhoz jutottak a bűnügy iratai. Az apa nagy jutalomdíjat tűzött ki annak a fejére, aki a titokzatos esetre világgosságot derít.

Ennek annyi eredménye lett, hogy jelentkezett a rendőrségen egy alacsony, vékony, de hetyke és fűrge kis parkettáncos, aki elmesélte, hogy a szóbanforgó időben - a napra már nem emlékezik - hajnaltájt végigment az Erzsébet-hídon és ott tüzet kért egy magas, vállas, ittas, dülöngőjárású úrtól. A részeg ember ráförmedt és lefricskázta a kalapját.

- Én odasóztam neki - folytatta a parkettáncos és összeverekedtünk. Ennyi volt az egész. Jól helybenhagytuk egymást. Az illető úr egy fejjel nagyobb volt, mint én és olyan erős, mint egy díjbirkózó. De részeg volt a boldogtalan, alig állt a lábán, könnyű volt neki gáncsot vetnem, amitől úgy elterült a földön, mint a béka. Erre otthagytam ökelmét.

A vallomásnak nagyon megörültek a vádlott ügyvédei és magyarázni kezdték:

- Ime, a megoldás. Pontosan egyezik az idő. Hajnalban történt, a parkettáncos akkor ment haza Pestről Budára. Akkor történt a verekedés, amelyből Jeney Péter, a híres atléta csúfos kudarccal került ki. Másnap, amikor a szegény alkoholista felébredt, csak arra emlékezett, hogy valami botrányos szegény esett rajta... Erzsébet-híd, verekedés, lealázó, gyalázatos, undorító helyzet... Úristen, mi is lett a vége a dolognak?... A befejezésére már nem emlékezett, lefeküdt, pár órát aludt, felkelt, mámoros volt és tele önváddal és lelkiismeretfurdalással, undorral és szégyenkezéssel... lapot vett a kezébe, olvasta az Erzsébet-hídon történt verekedést... a többi már lélektanilag könnyen megmagyarázható. Vizió, hallucináció, rémképek, irtóztos megbánás és félelem... a fiú egész nap tépelődött, gyötörte magát, nem evett, csak ivott, erős kávéval és alkohollal mérgezte magát, percről-percre jobban belebonyolódott kusza, zavaros, alkoholos emlékeibe, éjfélután két órára már beleszuggérálta magába, hogy ő volt az, aki áthajította a híd korlátján azt a vékonydongájú öregurat, akiről az újságokban szó volt.

A magyarázat nagyon valószínűen hangzott, de az ügyésznek is volt magához való esze. A vádlott szülei gazdag emberek, nyilvánvaló tehát, hogy a parkettáncost ők bérelték fel az alibi igazolására. Mégis szembesítették őt Jeney Péterrel, de a vádlott végigmért a parkettáncost és csak ennyit mondott:

- Nem ő volt. Én az illetőt a Dunába dobtam.

III.

A vizsgálat harmadik hónapjában szenzációs fordulat történt. Megjelent a rendőrségen egy leány, aki igényt tartott a bankigazgató jutalomdíjára. Elmondta, hogy ő ismeri a gyilkost.

- Ki az? - kérdezte a vizsgálóbíró úntan, mert feltételezte, hogy ezt is a védőügyvédek küldték hozzá a nyomozás félrevezetésére.

- Kovács Pál, a szeretőm. Az éjjel részeg volt a fiú és meg akart ölni s közben azt kiabálta, hogy: veled is elbánok, mint azzal a pasassal az Erzsébet-hídon.

A vizsgálóbíró letartóztatta Kovács Pált és a rendőrség néhány nap alatt megállapította, hogy csakugyan a rovtmultú pincér dobta a Dunába a vidéki kereskedőt.

Ekkor Kovács Pált is szembesítették Péterrel.

Péter csak a vállát vonogatta.

- Nem tudom, mit akar ez az ember. Lehet, hogy megőrült. Én határozottan emlékszem, hogy azt az embert, akit a morgue-ban mutattak nekem, dulakodás közben a Dunába dobtam.

Most már az ügyész is látta, hogy Jeney Péter ellen a vád tarthatatlan s igazuk van az ideg-orvosoknak, akik beszámíthatatlan elmebajosnak nyilvánították. Péter ellen elejtették a vádat és a szerencsétlen fiút elhelyezték egy elmebórházba.

A főtárgyaláson a pincér megtört a bizonyítékok súlya alatt és töredelmesen bevallotta bűnét. Tíz évet kapott. Ítélethirdetés után nyomban közölték a dolgot Jeney Péterrel. Péter komolyan és figyelemmel végighallgatta.

- Tíz év?

- Igen.

- A pincér vallott?

- Vallott.

- Beismerte?

- Be.

- Köszönöm. Most már nyugodt vagyok.

- Hogyan? - kérdezte a főorvos. - Hát nem ön ölte meg a kereskedőt?

- Most már biztosan tudom, hogy nem.

- És eddig?

- Fogalmam sem volt, hogy mi történt velem azon az éjszakán.

- Hát akkor miért vádolta magát?

- Hogy a rendőrség kiderítse. Ha csak úgy odamegyek s azt mondom, hogy az éjjel részeg voltam, verekedtem s nem tudom, mi történt velem s az ellenfelemmel, egyszerűen elítélnék csendháborításért, vagy hazaküldenék azzal, hogy aludjam ki magam és ne beszéljek butaságokat.

- És ha magán szárad a bűn és elítélik?

Jeney Péter, aki eddig egykedvűen, sőt mosolyogva beszélt, most elsápadt és egész testében reszketni kezdett.

- Annyit tudtam csak, hogy verekedtem. De nem emlékeztem és nem tudtam... hogy én... hogy mit is cselekedtem... hogy hogyan is végződött... és másnap, amikor az ujságot olvastam... főorvos úr, van önnek valami fogalma arról, hogy milyen szörnyű kínszenvedés az, ha az ember nem tudja, hogy nem ölt-e meg valakit s az ember kénytelen magáról feltételezni, hogy igenis... ő gyilkos? Érti? Van önnek valami sejtelme erről? Ítélet? Tíz év? Mi az ahhoz képest, hogy az ember nem tudja: ölt-e embert, vagy nem?

JENA

Egy pillanatig arra gondolt, hogy talán rendezgetnie kellene a jegyzeteit és kézíratait.

Az egész életem egyetlen nyílt és őszinte vallomás volt, - gondolta magában, - illendő volna, hogy halálom után rendben találjanak mindent, amivel ezeket a vallomásokat kiegészíthetik az emberek. Sértené a hiúságomat, ha az utókor félreértene.

Körülnézett a Juno-szobában. Ott volt a zongora s a zongora tetején a rengeteg hangjegy. Nemrég ide hozatta be az íróasztalát. Az asztal roskadozott a könyvek és kéziratok súlya alatt. Faust, lírai versek, csillagászati jegyzetek, ásványdarabok, kristályok, lepréselt növények, könyvek a színelméletéről, az elektrométerről, a növények életéről s az ember anatómiájáról, etruszk vázák, itáliai emlékek, antik torzók, háztartási könyvek, térképek... - ebben a káoszban bajos lesz rendet teremteni.

Jena felől erős ágyúzás hallatszik. Este kilenc óra.

Föl és alá járkált a szobában. Elszorult a szíve, arra gondolt, hogy talán néhány óra múlva meg kell halnia. Akárhogy veszi a dolgot, ötvenhatéves korában az ember még nincs készen a halálra. Be kell vallania magának, hogy még sohasem volt olyan fiatal, mint most. A betegsége alatt megsoványodott. Ha a tükörbe nézett, kénytelen volt magát összehasonlítani Antinoos szoborportréjával és szépnek találta az arcát. Erős volt és ruganyos. Szeretne lovagolni és vadászni és táncolni. És szeretne szerelmes lenni. Jó volna még élni. De ezek a földalatti morajlások idegesítik. Halálfélelmei vannak. Felhörpint egy pohár vörösbort. Leül a zongora mellé, leüt néhány akkordot, de bosszúsán abbahagyja. Hirtelen elernyed. Csömörrel nézi a kéziratokat. Vigye el az ördög azokat az írka-firkákat, ő ugyan most nem vesződik a rendezgetésükkel. Gondoljon róla az utókor, amit akar. Utókor? Az is lehet, hogy vége a világnak. Mintha megreszketett volna a föld. Az ablaküvegek megcsörrentek. Vagy az ég dörög?

Bum, bum... - Ezek Napoleon ágyúí.

Napoleon. Vajjon nem lehetne-e ezzel a barbár fickóval kiegyezni és megosztozni vele az emberek felett való uralkodásban? A tömegeket odaadja neki; magának csak a kiválasztottakat követeli az elevenek és holtak közül. Igaz, néhány asszonyt még szeretne szeretni. És szeretné, hogyha őt is szeretnék.

Alig van valaki a városban. Napok óta népvándorlás tart észak felé. Lovon és gyalog, batyúval és társzekerekkel, szegények és gazdagok nevetségesen féltik az életüket és vagyonkájukat.

Milyen nap van ma? Október 14. Tegnap még előadást tartottak a színházban. A színészek reszkető lábbal támolyogtak ki a színpadra, a nézőtéren alig néhány ember lézengett. Nehéz az emberekbe lelkei verni, amikor a rémület uralkodik rajtuk. Senki sem tudja, hol van a herceg. Jenában rosszul állhatnak a dolgok.

Mi lesz Németországgal? Németországgal? Mi lesz a házával, a kézírataival, a régi olasz képeivel, a preparátumaival, a maga egyetlen és boldogtalan életével? A ház valóságos kaszánya. Lenn, a földszinten két tucat részeg és győzelemittas francia vadász és tizenhat elszászi lovas duhajkodik. Az éjszaka kifosztották a várost, raboltak és gyalázatos tetteket követtek el a polgárokkal. Mi lesz majd, ha Napoleon egész hadserege előzőli Weimart? Bizonyára keresni fogják a herceget. És aztán őt magát, a miniszterelnököt, aki sok bosszús órát okozott a császárnak. Lehet, hogy falnak állítják és hat golyót röpítenek a testébe. Meg kell adni, szép halál volna, csak éppen rosszkor jön, várhatna még egy kis ideig, vagy jött volna előbb, amikor még nem ízlelte meg az élet annyi édességét.

Tulajdonképpen, ha meggondolja, mindössze néhány esztendeje, hogy érdemes élnie. Ötven esztendőn keresztül nem volt egyetlen jó órája, vagy legalább is nem volt olyan, amelyet meg ne mérgezett volna a démon, aki a lelkében lakik. Tulajdonképpen mindent elhibázott. A fiatalságát átszenvelegte, az asszonyok elől, akiket szeretett, megfutamodott és tíz esztendeig rabszolgája volt egy öregedő udvarhölgynek, akit igazában nem is szeretett sohasem.

Csodálatos dolog! Egész életében imádta a tökéletes szépséget és tökéletes szépségű asszonyt csak egyetlen-egyet tartott a karjában s az is megcsalta őt a herceggel. És körülbelül húsz esztendeje itt tart a házában egy vidám, szorgoskezű, de kicsinyes és műveletlen polgárleányt, aki túlságosan rákapott a borra és éjszakánként fiatal diákokkal és mesterlegényekkel táncol a csapszékekben. Lehet, hogy egy óra múlva már nincs az élők között és most, itt, a halál fenyegető közellétében be kell vallania, hogy őszintén szégyenli és únja a Vulpiust.

Nemrég levelet kapott Londonból ilyen címmel: Öfensége Johann Wolfgang Goethe herceg úrnak... A német anyák megkérlik, hogy engedje gyermeküket Wolfgang névre keresztelni és fogadja el a keresztapaságot. Hallja, hogy Kínában is olvassák a Werthert és Japánban színdarabot csináltak a darabjából. Nagy Friggyessel tartja magát egyenrangúnak. Ez a Napoleon, aki most valószínűen föbe fogja őt lövetni, tegnap még azt mondotta róla, hogy szívesen odaadná érte Voltairt és szeretné, ha egy Goethe írná meg az életrajzát.

A Vulpius ellenben kövér és iszákos és közönséges és most lenn bizonyára vadul járja a táncot a francia chasseurökkel, akik reggel óta dorbézolnak és részegek, mint a disznók.

Vad láрма hallatszott fel a földszintről. Valaki puskaaggal döngeti a ház bezárt kapuját. Vagy ez is ágyúszó talán?

Kinéz az ablakon. Sötétség borul a városra. Egyetlen ember sem merészkedett ki az utcákra, a házak ablakai sötétek, az ég csillagtalán, a levegő nedves és hideg, az egész világnak sírbolt-szaga van. A kapu előtt két részeg lövész ordította. Be akarnak törni.

Goethe becsengeti a titkárját.

- Engedje be őket!

A kegyelmes úr fehér flanel hálóköntösben az ajtóba áll és tágra nyílt szemmel várja, hogy mi következik. Nagy, fekete szeme most kétszer akkora, mint egyébkor. Kezében a kandeláber reszket és a gyertya lángjait egymásután fújja el a folyosón átsuhanó léghuzat. A kegyelmes úr nem fél, csak undorodik. Ocsmány befejezése ez ennek a szomorú, de gazdag és forró életnek. És legalább volna valaki mellette, akivel egyenrangúnak érezhetné magát. Rettenetes ez az elhagyatottság ebben a sötétben, ebben a nedves hidegben, ebben az ocsmány zürzavarban, katonák és cselédek között, éjnek idején. Most jó volna valakinek megfogni a kezét, mert az ötvenhat éves ember újra gyermeknek érzi magát. Könnyen meglehet, hogy megcsúfolva és gyalázatban végződik az a fenséges folyam, amelyet Goethe életének neveznek. A cseléd, akit húsz esztendeje tart a háznál, lenn iszik az ellenséges katonákkal. A titkár a bőrét félti és nyilván megugrik a hátsó kapun s magára hagyja gazdáját. Nincs egyetlen férfiú Weimarban, aki most Goethére gondolna és kirántaná érte a kardját. Egyáltalán vannak még férfiak a világon? Férfiak nincsenek, csak részeg katonák és vannak valahol asszonyok, akik ebben a pillanatban talán rágondolnak, mert valamikor szerette őket és azok szerették őt.

Most hirtelen szeretne leborulni a világ összes asszonyai előtt, kivéve azt a Christiane Vulpiust, a kövér cselédet, akinek húsz esztendőt adott az életéből, aki miatt magára haragította Steinnét és Lotte-t és a világ minden asszonyát, akik Goethére számítottak. Pedig ez az egyetlen Vulpius az, akitől soha nem kapott semmit, akinek nem köszönhet semmit, aki nem jelentett semmit, akinek mindig csak adott és akiért feláldozta egész életét. Kätchen, a lipcsei kocsmárosleány legalább szerelmet adott és karjai között úgy érezte magát, mint egy fiatal

antik isten. Lotte, a sesenheimeri pap leánya adta neki Werthert és ezzel a világ bámulatát. Steinné nevelte őt udvaroncá, arisztokratává, politikussá és diplomatává; ő adta meg életének azt a fenséges és ragyogó keretet, melyben a költő és a művész a maga teljes emberfelettségében kibontakozhatott. Ez a Vulpius pedig lerángatta őt az Olimpusról a borozgatások, a háztartási könyvek és a durva ösztönök pocsolójába. Oh, ha újra kezdhethetné az életét!

Mintha az egész ház megbolondult volna. Lenn a földszinten katonák röhögnek és kurjongatnak, cselédlányok sikoltoznak, az istállóban vadul nyerítenek a lovak, mintha tűz ütött volna ki a ház négy sarkán; rekedt és bösz kiáltások hallatszanak fel a szobájába. A katonák, akik holtra itták magukat, asszonyt követelnek. A titkár beengedte a két dühöngő lövészt s azok fel és alá szaladgálnak a folyosókon. A hálósobát keresik. Kinyílik az ajtó, remegve lép be a titkár és halászápadt arccal, szóltanul mered a kegyelmes úrra.

- Meneküljön, kegyelmes uram!

- Hol van Vulpius?

- Nem tudom.

- Mit akartok?

A titkár dadogta:

- Meneküljön, kegyelmes uram. Halálra keresik önt. Az ágát akarják.

Goethe visszatántorodik. A folyosón eldördül néhány lövés. Mi ez? Vulpius sehol sincs. Csak nem állt a katonák mellé? Semmi sem lehetetlen.

Goethe leroskad a zongora mellett álló karosszékbe és várja a halált, mint egy római senator, akinek házába betörték a vandálok. E pillanatban nem haragszik sem Napoleonra, sem a részeg francia katonákra, sem a háborúra, sem a sorsra, egyedül csak a húsz esztendő óta ott hentergő kövér szakácsné, a Vulpius iránt érez mély elkeseredést és gyűlöletet.

- Ez az asszony megbecsteleníti a házamat és alkoholtól zavaros szemmel nézi, hogyan végeznek velem megdühödött és vérszomjas zsoldosok. Védtelen vagyok. Egyetlen fegyver nincs a házamban. Nem bánom, tegyenek velem, amit akarnak. A haláltól nem félek s ha vége mindennek, legalább vége a szenvedéseimnek is, a szégyennek és a gyalázatnak. De ha valami csoda történik és túléltem ezeket a rettenetes percek, megtisztítom magam körül a légkört, amelyet a Vulpius lehellete beszennyezett. Véget vetek ennek a rabszolgaságnak. Szabad és független leszek. Ha arra kárhoztatott a sors, hogy árván és egyedül éljek, akkor ez az egyedülvalóság legalább szép és méltóságteljes legyen. Goethehez méltó.

Hangosan kimondta ezt a nevet: Goethe.

- Goethe! Ha kimondom a nevem, teljes egészemben megnevezem magamat.

Eszébe jutott ez a mondat, amelyet negyvenöt esztendővel ezelőtt írt Kätchennek, aki bevezette őt a szerelem misztikus birodalmába. Elhatározta, hogy eltaszítja magától ezt a Vulpiust, aki a misztériumból lerángatta őt.

Puskaaggal döntötték be a Juno-szoba ajtaját. A mennyezetről lehullott egy darab vakolat, az ablakok megcsörrentek és Jena felől idehallatszott a bömbölő ágyúszó. Két pokoli alak rontott a szobába. Goethe fehérén, kísértet módjára ült a székében, flanel hálóköntösében, magas fehér homlokával, fehér arcával és a katonák megrettentek tőle. Az egyik rásütötte a puskáját. A golyó elsívített a füle mellett és befelé fúródott a falba. A lövészek káromkodtak. Az egyik katona feltűzött szuronnal a kegyelmes úr felé tántorgott részegen. A kegyelmes úr lehúnyta a szemét és várta a halálos ütést.

Ebben a pillanatban eszeveszett sikoltás hasított keresztül a folyosón. A Vulpius sikolya.

Goethe megrezzent és felemelkedett. A katonák hátrafordultak, elképedve és megdermedve a rémülettől. Egy fúria rontott be az ajtón, dús haja lobogott, arca vörös volt a dühtől és a részszegegtől, öklével fenyegetőzött és irtózatossal rávetette magát az egyik katonára. A katona hanyattesett meglepetésében. A fúria felkapott egy ezüst gyertyatartót s azt a másik katona arcába vágta. Aztán rúgta és harapta őket, két izmos karjával hol az egyiket, hol a másikat ragadta meg és kilódította őket a szobából. Utánuk rohant és beléjük rúgott. Pusztán kézzel kiverte őket, mint egy megvadult amazon, egyetlen irtózatossal támadással, amire csak asszony képes, amikor a kölykét vagy a párját védi.

Ekkor már tíz-tizenkét lovaskatona rohant fel a lépcsőn és részeg rémülettel nézte a furcsa küzdelmet. A lovasok az asszony pártjára álltak. Tetszett nekik ez az asszony, aki előbb velük dorbézolt és bámulták roppant erejét, fékevesztett dühét, hatalmas, buja szépségét és félelmetes önkívületét. A lovaskatonák megragadták két részeg bajtársukat, lefegyverezték és kihajították őket a kapun, ki az éjszakába, az utca kövezetére, a pocsolyába, a sötétségbe. És vad lovagiasságuk fellángolásában az amazonkirálynő vezérlete alatt felmentek a költőhöz, bocsánatot kértek tőle és biztosították őt, hogy mint testőrök védik az életét minden merénylettel szemben.

Goethe megköszönte nekik a védelmet, aztán a Vulpius elé lépett és kezét csókolt neki.

- Most folytassátok a multságaitokat - szólt hozzájuk barátságosan - és táncoltassátok meg a háziasszonyt.

Aztán elgondolkozva és lassú léptekkel bement a hálósobájába, levetkőzött és lefeküdt az ágyba. Lefeküdt és aludt.

*

Másnap bevonultak a seregek, a vezérkar meglátogatta Goethét és a weimari hercegség miniszterelnöke a főparancsnokkal megbeszélte a megszállás rendjét. Vulpius még aludt, mert előtte való éjszaka hajnalig táncolt.

*

Goethe Farkas János, a weimari titkos államtanács elnöke pedig egy hét múlva feleségül vette Christiane Vulpiust és a jegygyűrűbe, amelyet az esküvő napján a Vulpius ujjára húzott, ezt a dátumot vésette bele: 1806 október 14.

A világtörténelemnek is nagy napja volt ez. A jenai csata napja. Az a nap, amelyen Napoleon és Christiane Vulpius győztek.

A VÉLETLEN

Huszonkét esztendő voltam mindössze, amikor férjhez mentem. Az uram, Gábor, már negyvenéves volt. Hogy ez nagy korkülönbség? Mondhatom, hogy nem. Szükséges, hogy a házasságban a férfi nemcsak férje, de apja is legyen a feleségének. Nincs nagyobb szerencsétlenség, mint amikor két ostoba, izgága, vérmes fantáziájú, türelmetlen és önző szerelmes gyermek kerül össze: ebből csak szerelem lehet, de nem lehet boldogság. Az azonban jó, ha a feleség nagyon fiatal. Az asszony ugyanis hamarabb öregszik, a férfi pedig ezalatt fantáziában egyre fiatalodik. És aztán... valljuk be, nekünk asszonyoknak szükségünk van arra, hogy akit szeretünk, azt csodáljuk is és féljünk is tőle. Szükséges, hogy a párunk ne csak szeressen bennünket, de értsen is hozzánk. Hogy befejezze a nevelésünket azon a téren, amelyen leánybarátnőink, regényolvasmányaink és a saját zabolátlan képzeletünk kezdi meg a nevelésünket. Kell, hogy a férfi elég bölcs és tapasztalt legyen ahhoz, hogy megértsen bennünket: akkor kisebb a veszedelem, hogy meg nem értett asszony lesz belőlünk.

De nem erről van szó. Arról kezdtem beszélni, hogy az ember életében milyen szerepe van a véletlennek. Nem a nagy, életbevágó, sorsdöntő szükségszerűségeket értem, amelyek az ember születését, gazdag vagy szegény voltát, szépségét vagy csúnyaságát döntenek el akaratunkon kívül álló végzetes beleavatkozásokkal. Nem. Az apró véletlenek szerepére gondolok, amelyek lépten-nyomon, szinte észrevétlenül befolyásolják az emberi élet menetét s amelyek, egymásba kapaszkodva, vagy egyik a másikat lerontva, tragédiákat vagy komédiákat iktatnak bele sorsunkba.

Nos, hogy folytassam, ahol abbahagytam, a férjem, Gábor egy nagy uradalom jószágkormányzója volt. Budapesten laktunk az év nagyobb részében, de a nyarat Veszprémmegyében kellett töltenünk, hogy Gábor a gazdasági munkákat személyesen irányíthassa. Gábor gyönyörű szál ember, komoly, okos, pompás, nagyszerű férfiú, de kissé szigorú, rideg és erőszakos. Engem nagyon szeretett, de már vőlegény korában nagyon féltékeny volt s ezt nem is tagadta. Ha kérdeztem, hogy milyen alapon féltékenykedik, nyugodtan, de ellentmondást nem tűrő hangon kifejtette, hogy először, mert ismeri az asszonyokat, másodszor, mert tudja, hogy az asszonyra magára nézve milyen veszedelem, ha szép és harmadszor, mert én is asszony, én is szép vagyok.

Még csak nem is lehetett ezért haragudni rá, ámbár az mély és égő fájdalmat okozott, hogy engem nem tart kivételnek és hogy annyira ismeri a szép asszonyokat.

Igaz, itt meg kell említenem, hogy leánykoromban Gáborral egyidejűleg egy fiatal báró is udvarolt nekem, aki nekem is nagyon tetszett s akit Gábor szíve mélyéből gyűlölt. Amikor Gábor megkért, a báró is kijelentette, hogy feleségül venne. Nem tudom, huszonkét esztendő együgyű fejemmel nem a bárót választom-e, ha szüleim minden áron nem Gábor mellett ütik a vasat. Nos, ezt hosszadalmas volna töviről-hegyire elmesélni, a fontos az, hogy Gáboré lettem s Gábor az esküvő után megfogadtatta velem, hogy a báró - az illendőség határai között, de következetesen, - távol fogom tartani magamtól. Gábor büszke, energikus, vakmerő, sőt gögös férfi volt, de velem szemben nem titkolta el a féltékenységet; azt mondta, hogy ez azért van, mert szeret. És igaza van neki: a szerelem ott kezdődik, ahol a féltékenység, a bizalom pedig ott, ahol a férfi be meri vallani.

Az első két esztendő alatt Gábornak nem volt alkalmam, hogy komolyan féltékenykedjék rám. Boldogok voltunk s én nem is tudtam elképzelni, hogy ez másként is lehet. Gábor sokat dolgozott, sokat utazott, én sokat voltam egyedül, ugyanúgy éltem, mint a többi gazdag, fiatal és ünnepezt dárma, táncoltam, autóztam, sportoltam, utaztam, gyerekem nem volt, nagyon

szerettem Gábort, büszke voltam rá és nagyon féltem tőle... ez volt az életem s a bárót a két esztendő alatt nem láttam sehol.

A harmadik esztendő tavaszán... nos, itt kezdődik el a Véletlen nagy, hatalmas, gonosz, örült szerepe ebben a drámában. Ekkor lép be, - nem is lép, hanem belopódzik, besurran, láthatatlanul és kajánul, mint egy tolvaj, beoson a színpadra a vak és bolond Nagyúr s ettől fogva zsinóron rángat engem és mindenkit, aki a darabban az ő kénye-kedve szerint tehetetlenül és ijedten statisztál.

Valami csekély kis légcsőhurutot kaptam s az orvosok tengert ajánlottak. Elhatároztuk, hogy lemegyek Nizzába.

No jó, a mama is velem jön s édesanyám nagy nehezen rászánta magát, hogy a papát a birtokon hagyja. Keddre tűztük ki az indulás napját. Előtte való vasárnap a papa kifecamította a bokáját, szanatóriumba ment és én egy héttel elhalasztottam az utazásomat. Ez február végén volt s Gábor elhatározta, hogy három heti szabadságot vesz, ő is rászolgált egy kis pihenésre.

A következő héten meghalt a gróf, a majorátus ura és Gábor nem mozdulhatott.

Már úgy volt, hogy én is maradok, amikor egy idősebb barátnőm, egy császári és királyi alapítványi hölgy meglátogatott és elajándékozta, hogy a jövő héten Abbáziába utazik. Gábor megörült és megkérte Lujzát, hogy vegyen gondjaiba. Két nap múlva már a vonaton ültünk.

Így történt, hogy én február hóban akartam édesanyámmal Nizzába utazni s ehelyett március 12-én Abbáziába érkeztem Lujzával. Így osont a színpadra a vak sors néma szereplője s a cselekvény ezek után már villámgyorsan rohant a véletlen által lerakott síneken a katasztrófa felé.

A Stefánia-szálló halljában, ahogy megérkeztünk, éppen egy magas, karcsú sportruhás gentleman osztotta a borraivalókat s így a személyzet alig hederített ránk. Ő volt. Igen. A báró. Éppen Fiuméba készült, hogy Bécsbe utazzék. Észrevett, köszönt s elmondta, hogy két napja lopja itt a napot, halálra únta magát s most dühösen összezsugorult, hogy itthagyja ezt a szörnyű sivatagot.

Megvallom, hogy a szívem összeszorult. Milyen szerencse, hogy ez a fickó éppen indulóban van! Mi történt volna, hogyha ez itt lakik s kénytelen vagyok megírni Gábornak, hogy ki van a társaságomban? Vagy talán eltitkoltam volna? Olyan ijedtség fogott el erre a gondolatra, hogy a lélegzetem elállt.

A báró köszönt, mi felmentünk a lakosztályunkba.

Este vacsoránál vakító eleganciával, nevetve, rózsásan, fiatalos hetykeséggel megjelent az asztalunknál. Ő. Igen. A báró.

- Mi az, hát maga nem utazott el?

- Nem vagyok örült, - kacagott léhán és mégis gyermekes kedvességgel. - Most már ez a földkerekség leggyönyörűbb pontja.

Éreztem, hogy tennem kellene valamit. Talán meg kellett volna kérnem, hogy éppen én rám való tekintettel utazzék tovább. Tanácsot kértem Lujzától. Lujza császári és királyi alapítványi hölgy, komoly és erkölcsös és szigorú ítéletű. Mindent megmondtam neki bizalmasan. Lujza tiltakozott az ellen, hogy elküldjem a bárót.

- Ezzel - mondta - csak magadat aláznád meg, mert beismernéd, hogy hitvesi hűséged a báró mellett nincs biztonságban, másrészt pedig Gábort is nevetségessé tennéd a féltékenységeddel.

- Tehát mit tegyek? - kérdeztem Lujzát.

- Semmit.
- Megírom Gábornak?
- Felesleges aggodalmakat okoznál neki.
- De ha a báró tolaakodó lesz?
- Majd elvesszük a kedvét ökelmének.

De nem tudtuk elvenni. Olyan zárakóztak és ridegek voltunk, mint amilyen csak egy császári és királyi alapítványi dáma tud lenni. Hiába. A báró szeretetreméltó és szemtelen volt és folyton körülöttünk csapta a szelet.

Két nap mulva már levelet kaptam tőle, amelyben leánykori nevemen szólított és arra kért, hogy függetlenítsem valahogy magam a vén Stiftsdámától. (Így írta és én ezért nem mertem Lujának szólni a levélről.) Másnap éreztettem vele, hogy neheztelek rá. Egy pillanatra négy szemközt maradtunk. Majdnem sírva fakadt és úgy kért bocsánatot. Egyébként kilátásba helyezte, hogy főbelövi magát.

- Azt ne tegye - mondtam én, - de utazzék el innen.

Megígérte. De nem ment. Ellenben többé soha nem csatlakozott hozzánk, csak a távolból kísért szüntelen epedő tekintetével.

Gábortól mindennap kaptam levelet. Rövid, komoly, majdnem rideg levelek voltak, távirati stílusban tartott jelentések apa, anya és a saját egészségéről, a gróf temetéséről, az új uraságról és arról, hogy egy nagyobb bérlet megszerzésén fáradozik, amely óriási jövedelemmel kecsegtet. Az egyik levélben azt írja, hogy húszéves bérlet után reménye van arra, hogy a nyolcezer holdas uradalmat készpénzen megvásárolja. Én akkor már hatvanéves leszek, de te csak negyvenégy, a te kedvedért verejtékezem és a gyermekeinkért, ha az Isten teljesítené a leghőbb vágyamat. Ilyen hangja volt a leveleinek, csak a befejezés árulta el a szerelmes férfit: Nem tudok nélküled élni, Gyönyörűm!

Nagyon boldoggá tettek ezek a levelek, de a hatodik levél olyan volt, hogy megállt tőle a szívem dobogása. Ez volt a levélben:

Kedves Bella, ma elküldtem Önnek egy ötvenezer koronáról szóló takarékkönyvet, amellyel azt hiszem, minden kötelezettségemnek egyszersmindenkorra megfelelek. A pénzt természetesen a kis Gabi számára küldöm s nagyon kérem, ne nyúljon, csak a kamataihoz. Gabi csak huszonegy év mulva lesz nagykorú, az az óhajom, hogy ezzel a tőkével alapítsa meg az egzisztenciáját. Boldog vagyok, hogy végre rendezhettem a köztünk levő ügyet, amely jelen viszonyaim között érthetőleg kínos gondokat okozott. Egyébként megkértem egy közjegyző barátomat, hogy keresse fel magát és levelet vegyen, amelyben ön velem szemben minden igényéről lemond.

Ez volt a levélben. Világos, hogy Gábor elcserélte a nekem és a régi szeretőjének írt levelét.

Lujának nem mertem szólni. Szégyeltem magam. Azt hittem, hogy az egész világ nevetni fog rajtam, a meggyalázott, nyomorult asszonyon. Huszonégyéves voltam s úgy látszik, esztelenül szerelmes és esztelenül féltékeny voltam az uramra.

Végigvágtam magam az ágyamon és keservesen sírtam. Nem. Zokogtam és sikoltoztam. Átkoztam magamat és Gábort. Még a szegény szüleimet is megátkoztam, hogy miért erőltettek Gáborhoz és miért nem engedték meg, hogy a báró felesége legyek.

A báró! Elvakult dühömben felhőrdültem erre a gondolatra. A báró! A báró szeret és boldog lenne, ha el tudna választani Gábortól és el tudna venni feleségül. Óh Istenem, milyen hatalmas bosszú, milyen édes elégtétel volna és milyen retentő büntetés neki, a gyalázatosnak,

akinek hároméves fia van egy útszéli némbertől, neki aki a fiáról ilyen megható apai szeretettel kíván gondoskodni s aki öt levélben írta, hogy nélkülem nem tud és nem akar élni...

Nem gondolkodtam egy pillanatig sem. Levélpapírt, tollat! Leültem és írtam:

Andor! A magáé vagyok. Gábor ellen megindítom a válópört és a felesége leszek!
Gyűlölöm Gábort és szeretem magát.

Itt egy kicsit meghűlt bennem a vér. Istenem, mi lesz, ha erre a levélre Andor felrohan hozzám és... hiszen még Gábor felesége vagyok és irtózom a házasságtöréstől! És én nem szeretője, de a felesége akarok lenni a bárónak... Néhány percig küzdöttem magammal, aztán így folytattam:

Andor! A hírnevemre azonban vigyáznom kell, most még jobban, mint eddig. Ezért arra kérem, azonnal hagyja el Abbáziát, hogy ne kompromittáljon. Menjen haza Bécsbe, ott már várni fogja a második levelem.

Igen, ez így kifogástalan - gondoltam magamban s a levelet elküldtem a szálloda groomjával.

Aztán újra végigvágódtam az ágyon és keservesen sírtam.

Egy óra múlva megszólalt a telefon. A báró volt. Azt mondta, hogy úgy tesz, ahogyan én kívánom. Már be is csomagolt, az autó itt várja a szálloda előtt, ha boldoggá akarom tenni, álljak az ablakhoz és lobogtassam meg a fátylamat...

Én semmit sem tudtam válaszolni. A torkomat elszorította valami rettenetes érzés: a fájdalom, a bosszúvágy és lelkiismeretfurdalás kétségbeesése.

A báró könyörgött, hogy feleljek valamit, én pedig belezokogtam a telefonba és letettem a kagylót.

A báró elutazott.

Egy óra múlva pedig megérkezett Gábor.

Ahogy az uram komoly, szomorú és férfias arcát megláttam, egyszerre elérzékenyültem.

- Rettentően fáj, kimondhatatlanul szenvedek azóta, - ez volt Gábor köszönése és láttam, hogy a szelid, barna szeme sarkából egy könnycsepp gurult alá. Irtózatos az, amikor egy meglett, erős, hatalmas férfi könnyezik. Egyszerre elmúlt minden haragom és minden bosszúvágyam. Abban a pillanatban, mintha kicserélte volna az Isten a lelkemet. Egyszerre megértettem, hogy Gábor... ej, hát Gábor már negyvenéves volt, agglegény és ember és férfi és ki tudja... és hiába minden, én Gábort kimondhatatlanul, határtalanul, emberfeletti módon, örülten szerettem.

A vállára borultam és sírtam, mint egy gyermek.

Este együtt mentünk le az étkezőbe.

A lépcsőn megjegyezte Gábor:

- Tudod-e szívem, hogy én ma vagy holnap mindenképpen megleptelek volna?

Hirtelen valami bizonytalan, sejtésszerű félelem fogott el s hebegve kérdeztem:

- Hát nem a levél miatt jöttél?

Gábor nem vette észre ijedtségemet.

- Hát igen... azért rohantam a legelső vonattal, hogy megnyugtassalak... de egyébként is szándékomban volt... a fiatal gróf is idejön pihenni, vele jöttem volna... talán holnap... vagy legkésőbb holnapután...

Egyszerre eszembejutott, hogy tegyük fel: Gábor nem cseréli ki a leveleket... a báró itt settenkedik körülöttem... Gábor meglepetésszerűleg lejön és meglátja a bárót... szentséges Ég!... Gábor azt hitte volna, hogy a bárót én hívtam ide... és Gábor megtiltotta, hogy... Gábor eszeveszettül féltékeny és szerelmi dolgokban rosszhiszemű és meggyőzhetetlen... vége van, örökre vége... egy nyomorult véletlen folytán örökre vége van a boldogságomnak... a véletlen, a véletlen!...

Most aztán hálát adtam az Istennek azért a másik véletlenért, hogy Gábor kicserélte azt a két levelet. Ennek a véletlennek köszönhetem, hogy nincs már itt a báró...

Egy pillanat alatt futottak ezek át az agyamon és én Gábor karjába kapaszkodtam, hogy el ne szédüljek a lépcsőn...

A hallban a portás, ahogy megpillantott, a kulcsos rekeszekből két levelet vett ki s alázatos meggörnyedéssel nyújtotta felém. Gábor figyelmét nem kerülte el, hogy postán érkezett, de csak úgy, szórakozottan és nagyúri nembánomsággal nézett el a portás feje fölött. Én azonban egyetlen szempillantással megismertem a felső levél nagy, kúsza, hegyes betűit. Nincs erőm, hogy részletesen leírjam a dolgot. Még most, huszonöt év múltán is az ájulás környékez, ha csak rágondolok. Huszonöt esztendő nagy idő egy asszony életében, azóta megöregedtem, levezekeltem minden bűnömet, amelyet akarva-nemakarva elkövettem Isten és emberek ellen, most sok mindenben csak mosolyogni tudok, ami egykor sírásra indított, de még most is sokszor álmodom erről és amikor felébredek, az egész testemet veríték borítja. Igen, úgy éreztem akkor, hogy vége, vége mindennek, szerelemnek, boldogságnak, tisztességnek, életnek; a halál hideg borzalma suhant el a fejem felett, egy pillanat alatt végigkínlódtam a halálraítéltek minden szenvedését. Megismertem az írást, igen, a felső levelet a báró írta, úgy látszik abban részletesen válaszol az én levelemre. Tisztán láttam, hogy két levél van a portás kezében, két egyforma, nagyalakú levél, olyanforma, mint a Gábor levélpapírosa. Lehet - gondoltam magamban, - hogy az alsó levél csakugyan Gábor hetedik levele... De mindez a legirtózatossabb borzalom, kétségbeesés és önútálat halálos dermedtségén keresztül cikkázott át a lelkemen s öntudatlanul, mintegy az életösztön reflexmozdulatával, a leveleket gyorsan becsúsztattam a retikülömbe. Egész testemben reszkettem, de kívülről megmerevedve, elszántan, az öngyilkosok érzéketlenségével követtem Gábort az étterembe.

Leültünk.

Gábor megszólalt:

- Levelet kaptál?

- Igen.

- Kitől!

Nekem akkor már körülbelül mindegy volt, hogy mi történik velem. Ha Gábor elkéri a leveleket, úgyis meg kell halnom. Csendesen vártam, mi következik, szinte már nem is voltam, csak kíváncsi, hogy vajjon most hajlandó-e csodát tenni értem az Úristen?

Gábor nem vette észre, hogy egy haldokló ember ül mellette a virágos asztalnál. Megismételte a kérdést, közönyösen, halkan, miközben az étlapot olvasta.

- Kitől jött a levél?

Nem tudom, mi sugallta, milyen megszállottság hatása alatt jutott az eszembe, nem tudom micsoda égi vagy pokoli hatalom adott hozzá erőt, de bátran és egykedvűen azt feleltem:

- Tőled.

Gábor nevetett:

- Mutasd.

És én benyúltam a retikülömbe. Nem tudtam, hogy a két levelet hogyan dugtam a táskába, címezéssel felül, vagy megfordítva. Kinyitni nem mertem, mert féltem, hogy Gábor odapillant és meglátja az idegen írást. Lehúnytam a szemem és vaktában kihúztam az egyik levelet. Aztán megfordítottam az arcom és Gábor elé tettem. Nem csodáltam volna, ha ezalatt a pillanat alatt megöszülök. Nem csodáltam, sőt nem is bántam volna, ha agyvérzést kapok és holtan fordulok le a székről. Ez volt az a pillanat, amikor a robogó vonat keresztülszáguld a testemen és én tudom, hogy a vonat kerekei halálra gázolnak. Arra nem is gondoltam, hogy a véletlen, ez a mindenható, világmozgató, embersorsintéző Nagyhatalom meg is mentheti az életemet. Félrefordítottam a tekintetem és a vakítóan kivilágított terem elsötétült velem, mint egy vak és üres kriptá. Nem láttam, nem éreztem semmit, csak valami roppant távolságból hallottam, hogy valaki halkán dörmögi:

- Csakugyan az enyém. Tedd el, majd vacsora után elolvashatod.

Azt hittem, hogy meg kell halnom s most egy csoda visszaadta az édes, szép, szerelmes életet. És azt hittem, hogy ebbe a boldogságba is rögtön belehalok. Nem. Egyszerre visszanyertem az öntudatomat és egy pillanat alatt a magam ura voltam. Odafordultam az uramhoz és mosolyogva mondtam:

- Nem. Ha megengeded, most olvasom el.

És feltéptem a borítékot és belemerültem Gábor okos, édes, atyailag komoly és szerelmes sorainak olvasásába, egészen addig, hogy de nem tudok ám élni nélküled, gyönyörűm...

Éreztem, hogy könnyes lesz a szemem.

Ez a véletlen. A mindenható úr élet és halál felett.

...Ezek után talán nem is érdekel senkit, hogy mi volt a báró levelében. Együgyű és bárgyú védekezés a házasság ellen... de olyan hangon és olyan célzásokkal, mintha egy régi szerelmi viszony kellemetlen végakkordja volna ez a búcsúzó levél.

Csakugyan meg kellett volna halnom, ha akkor este a két levél közül véletlenül ezt húzom ki a retikülömből.

-&-